

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, 14.07.2004
COM(2004) 492 final

2004/0163(AVC)

Projekt

ROZPORZĄDZENIA RADY

wprowadzającego ogólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności

(przedstawiony przez Komisję)

[SEC(2004)924]

TŁUMACZENIE ROBOCZE

UZASADNIENIE

1. WPROWADZENIE: POTRZEBA ZMIAN W ROZPORZĄDZENIACH

Dnia 10 lutego 2004 r. Komisja przyjęła projekt perspektyw finansowych dla powiększonej Unii Europejskiej liczącej 27 Państw Członkowskich na okres 2007-2013 [COM(2004)101]. W tym kontekście Komisja przyjęła stanowisko, że interwencje unijne w licznych dziedzinach głównych polityk wymagają wzmocnienia. Komisja zdecydowała, że w szczególności ambitna polityka spójności powinna być niezbędnym elementem pakietu finansowego.

Ta decyzja odzwierciedliła prace prowadzone od publikacji Drugiego Raportu Spójności w 2001 r., który zapoczątkował debatę nad przyszłością polityki spójności w powiększonej Unii [COM(2001)24]. Dnia 18 lutego 2004 r. Komisja przyjęła Trzeci Raport Spójności [COM(2004)107], który prezentuje szczegółowy projekt priorytetów i systemu wdrażania dla programów nowej generacji prowadzonych w ramach polityki spójności w okresie 2007-2013. Projekt jest spójny z ogólnymi kierunkami określonymi w komunikacie Komisji dotyczącym nowej perspektywy.

Trzeci Raport Spójności stwierdza, że rozszerzenie Unii do 25 państw, a następnie do 27 lub więcej, będzie przedstawiać sobą nie mające precedensu wyzwanie dla konkurencyjności i wewnętrznej spójności Unii. Rozszerzenie skutkuje powiększeniem luki w rozwoju gospodarczym, geograficznym przesunięciem problemu dysproporcji na wschód i trudniejszą sytuacją w dziedzinie zatrudnienia:

- różnica w PKB na mieszkańca między 10% ludności mieszkającej w najzamożniejszych regionach i tym samym odsetkiem ludności mieszkającej w najgorzej prosperujących więcej niż podwoiła się w porównaniu do sytuacji w UE15.
- w UE25 123 miliony ludzi – stanowiące około 27% całkowitej liczby ludności – żyje w regionach, w których PKB na mieszkańca jest niższe od 75% średniej UE, w porównaniu do 72 milionów ludzi, czyli 19% całkowitej liczby ludności w UE15. Z tego 4 na 10 obywateli żyje w regionach należących do 15 „starych” Państw Członkowskich, podczas gdy pozostałych 6 jest obywatelami 10 „nowych” Państw Członkowskich.
- konieczne jest stworzenie 4 milionów nowych miejsc pracy, jeśli średni poziom zatrudnienia w 10 nowych Państwach Członkowskich ma być wyrównany ze średnim poziomem reszty UE. W powiększonej UE widoczne luki w poziomie zatrudnienia utrzymują się w zależności od wieku i płci.

Jednocześnie, cała Unia stoi w obliczu wyzwań wynikających z przypuszczalnego przyspieszenia restrukturyzacji gospodarczej, wynikającego z kolei z procesu globalizacji, swobody obrotu handlowego, rewolucji technologicznej, rozwoju gospodarki i społeczeństwa opartych na wiedzy, starzenia się ludności, a także rosnącej imigracji.

Zauważyć należy, że wzrost gospodarczy w UE uległ wyraźnemu spowolnieniu od 2001 r. W wyniku tego zaznaczył się ponowny wzrost bezrobocia w wielu częściach Unii, ze wszystkimi tego następstwami społecznymi. W celu zaradzenia w sytuacji, Unia powinna w pełni wykorzystać możliwości, jakie daje obecnie występująca tendencja ku odnowie.

W celu poprawienia wyników gospodarki UE, na Szczycie Szefów Państw i Rządów w Lizbonie w marcu 2000 r. uzgodniono strategię, której celem jest uczynienie Europy do roku 2010 najlepiej prosperującą i najbardziej konkurencyjną gospodarką opartą na wiedzy. Na

posiedzeniu Rady Europejskiej w Nicei w grudniu 2000 przekształcono sformułowane w Lizbonie cele dotyczące zmniejszania ubóstwa na skoordynowaną strategię UE na rzecz integracji społecznej. Z kolei na posiedzeniu Rady w Goeteborgu w czerwcu 2001 r., poszerzono zakres Strategii Lizbońskiej o nowy element nacisku położonego na ochronę środowiska i osiągnięcie trwalszego modelu rozwoju.

Polityka spójności wnosi istotny wkład w realizację powyższych celów. W rezultacie, wzrost i spójność wzajemnie się wspierają. Niwelując dysproporcje, Unia pomaga zagwarantować, że wszystkie regiony i grupy społeczne mogą wnieść swój wkład w ogólny rozwój gospodarczy Unii i odnieść z niego określone dla siebie korzyści. Artykuły 3 i 158 Traktatu odzwierciedlają tę wizję, wzmocnioną w projekcie Traktatu ustanawiającego Konstytucję na zasadzie wprowadzenia wyraźniejszego odniesienia do terytorialnego wymiaru spójności.

Polityka spójności jest również niezbędna w sytuacji, gdy inne elementy polityki wspólnotowej łączą się z istotnymi korzyściami, w powiązaniu z ograniczonymi, ale odpowiednio ułożonymi kosztami. Polityka spójności wspomaga rozprzestrzeniać te korzyści. Przewidując wystąpienie zmian i ułatwiając przystosowanie się do nich, polityka spójności może pomóc ograniczyć negatywne wpływy różnych czynników.

Dlatego też, polityka spójności we wszystkich swoich wymiarach musi być postrzegana jako integralny element Strategii Lizbońskiej, nawet, jeśli obecnie, jak wskazała Komisja w swoim projekcie dotyczącym przyszłej perspektywy finansowej, projekt polityki stojący u podłoża realizacji potrzeb określonych w Lizbonie wymaga ukończenia i uaktualnienia. Innymi słowy, polityka spójności musi obejmować cele szczytów z Lizbony i Goeteborgu i poprzez narodowe i regionalne programy rozwoju, stać się głównym motorem ich osiągnięcia.

Dlatego też umacnianie konkurencyjności regionalnej poprzez ukierunkowane inwestycje w całej Unii i poprzez zapewnianie możliwości gospodarczych, ułatwiających mieszkańcom realizację własnego potencjału, będą wzmocniały potencjał rozwojowy gospodarki UE jako całości dla powszechnych korzyści. Dzięki zapewnieniu zrównoważonego rozprzestrzeniania aktywności gospodarczej w całej Unii, polityka regionalna pomaga zmniejszać niekorzystny wpływ zbytnej koncentracji, przeludnienia i wąskich gardeł.

Reforma polityki spójności powinna również zapewnić możliwość zwiększania wydajności, przejrzystości i politycznej odpowiedzialności. Wymaga to, przede wszystkim, określenia strategicznego, wyjaśniającego priorytety, podejścia do polityki, zapewnienia koordynacji z systemem gospodarczego i społecznego nadzoru oraz umożliwienia regularnej, otwartej oceny dokonanych postępów.

Obecny projekt rozporządzenia jest propozycją Komisji dla następnej generacji programów w ramach polityki spójności. Na jego podstawie, zgodnie z art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/1999 z dnia 21 czerwca 1999, wprowadzającego ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych, Rada dokonuje oceny wymienionego rozporządzenia najpóźniej do dnia 31 grudnia 2006 r. Komisja przedstawia potrzeby przyjęcia rozporządzeń w 2005 r., tak, aby rok 2006 poświęcić na programowanie.

2. NOWA ARCHITEKTURA POLITYKI SPÓJNOŚCI UE PO 2006 R.

Komisja proponuje, by działania wspierane przez politykę spójności skupiały się na inwestycjach w ramach ograniczonej liczby priorytetów wspólnotowych, odzwierciedlających ustalenia z Lizbony i Goeteborgu, gdzie interwencje wspólnotowe mogą spowodować efekt dźwigni i znaczącą wartość dodaną. Zatem, dla programów operacyjnych, Komisja proponuje źródłową listę ograniczonych kluczowych tematów, takich jak: innowacje i gospodarka oparta

na wiedzy, środowisko i ograniczanie ryzyka, dostępność i usługi ogólnego interesu gospodarczego.

Programy odnoszące się do zatrudnienia będą się skupiać na reformach koniecznych do osiągnięcia pełnego zatrudnienia, poprawy jakości i wydajności pracy, integracji i spójności społecznej, zgodnie z wytycznymi i rekomendacjami Europejskiej Strategii na rzecz Zatrudnienia (ESZ).

Koncentracja na trzech celach wspólnotowych

Realizacja tematów priorytetowych będzie prowadzona poprzez uproszczoną i bardziej przejrzystą strukturę, w której programy przyszłej generacji będą pogrupowane w trzech działach: konwergencja, konkurencyjność i zatrudnienie w regionach, współpraca terytorialna.

2.1. Konwergencja

Cel „Konwergencja” dotyczy Państw Członkowskich i regionów najgorzej rozwiniętych, które zgodnie z Traktatem stanowią najważniejszy z kierunków działań wspólnotowej polityki spójności. Traktat kładzie nacisk na zmniejszenie dysproporcji między „poziomem rozwoju różnych regionów i zacofania regionów lub wysp najmniej uprzywilejowanych, włączając w to obszary wiejskie” (Artykuł 158). Rozszerzenie spowoduje bezprecedensowy wzrost dysproporcji wewnątrz Unii, których zmniejszenie będzie wymagało długoterminowych, konsekwentnych wysiłków.

Ten cel dotyczy, przede wszystkim, tych regionów, których PKB na mieszkańca jest niższe od 75% średniej Wspólnoty. Kluczowym celem polityki spójności w tym kontekście byłoby sprzyjanie warunkom wzmacniającym wzrost oraz czynnikom prowadzącym do rzeczywistej konwergencji. Strategie powinny zakładać rozwój długoterminowej konkurencyjności i zatrudnienia.

Komisja proponuje również, by tymczasowe wsparcie przyznawane w ramach tego priorytetu było stosowane w przypadku regionów, których PKB na mieszkańca jest niższy od 75% średniej Wspólnoty liczonej dla UE-15 (tak zwany statystyczny efekt rozszerzenia). Są to regiony, w których obiektywne okoliczności nie uległy zmianie, chociaż ich PKB na głowę mieszkańca będzie stosunkowo wyższy w powiększonej Unii. Aby zachować sprawiedliwe zasady i aby umożliwić zainteresowanym regionom zakończenie procesu konwergencji, wsparcie będzie wyższe niż ustalono na szczycie w Berlinie w 1999 r. dla tak zwanych regionów mechanizmów przejściowych („phasing out”) obecnej generacji.

Programy będą wspierane ze środków finansowych Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Funduszu Spójności, zgodnie z zasadami ustanowionymi w Traktacie.

Fundusz Spójności będzie miał zastosowanie do Państw Członkowskich, których PNB jest niższy od 90% średniej Wspólnoty. Pomoc Funduszu Spójności będzie uzależniona od spełnienia warunków konwergencji gospodarczej, jak również konieczności uniknięcia nadmiernego deficytu publicznego, zgodnie z Artykułem 104 Traktatu.

Zgodnie z priorytetami ustanowionymi przez perspektywę finansową, Fundusz Spójności będzie zwiększał swój wkład w zrównoważony rozwój. W tym zakresie, głównymi priorytetami pozostaną, w szczególności transeuropejskie sieci transportowe, projekty o znaczeniu europejskim i infrastruktura ochrony środowiska. W celu osiągnięcia właściwej

równowagi odzwierciedlającej szczegółowe potrzeby nowych Państw Członkowskich, zaleca się również wspieranie projektów takich, jak programy transportu kolejowego, morskiego, śródlądowego i multimodalnego, realizowanych poza TEN-T, inwestycji dotyczących zrównoważonego transportu miejskiego i inwestycji ważnych dla środowiska naturalnego w kluczowych dziedzinach efektywności energetycznej lub energii odnawialnej.

Szczególne waga będzie również przywiązywana do wzmacniania możliwości instytucjonalnych i efektywności administracji publicznej, łącznie ze zdolnością do zarządzania Funduszami Strukturalnymi i Funduszem Spójności.

2.2. Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach: przewidywanie i pobudzanie zmian

Podczas gdy interwencje w Państwach Członkowskich i regionach gorzej rozwiniętych pozostają priorytetem polityki spójności, istnieją również ważne wyzwania, które dotyczą wszystkich Państw Członkowskich UE, takie jak: restrukturyzacja i gwałtowne zmiany gospodarcze i społeczne, globalizacja handlu, dążenie w kierunku gospodarki i społeczeństwa opartych na wiedzy, starzejąca się ludność, wzrost imigracji, niedobór siły roboczej w kluczowych sektorach i problemy związane z integracją społeczną.

W tym kontekście, Unia musi mieć ważną rolę do odegrania. Dla polityki spójności, poza zagadnieniami Państw Członkowskich i regionów najgorzej rozwiniętych, Komisja proponuje dwutorowe podejście:

- Pierwsze, poprzez regionalne programy finansowane przez EFRR, polityka spójności będzie wspomagała regiony i władze regionalne w przewidywaniu i pobudzaniu zmian gospodarczych na obszarach przemysłowych, miejskich i wiejskich, przez wzmacnianie ich konkurencyjności i atrakcyjności, uwzględniając istniejące różnicowania gospodarcze, społeczne i terytorialne.
- Drugie, poprzez programy finansowane przez EFS, polityka spójności będzie pomagać ludziom przewidywać i dostosowywać się do zmian gospodarczych, zgodnie z priorytetami polityki ESZ, przez wspieranie polityk mających na celu pełne zatrudnienie, jakość i wydajność pracy oraz integrację społeczną.

W ramach nowych programów regionalnych finansowanych przez EFRR Komisja proponuje dokładniejszą koncentrację interwencji w ramach trzech priorytetowych tematów: innowacje i gospodarka oparta na wiedzy, środowisko i ograniczanie ryzyka, dostępność i usługi ogólnego interesu gospodarczego.

Jedynym źródłem finansowania nowych programów będzie EFRR. Z punktu widzenia podziału środków należy tu rozróżnić dwie grupy regionów:

- regiony kwalifikujące się w chwili obecnej do Celu 1, nie spełniające kryteriów programów konwergencji nawet wobec niewystępowania statystycznego efektu rozszerzenia. Regiony takie skorzystają z wsparcia na zasadach przejściowych (w ramach mechanizmu „phasing-in”), który będzie podlegał metodzie porównywalnej dla regionów nie objętych już działaniami Celu 1 w latach 2000–2006.
- Wszystkie inne regiony Unii nie objęte programami konwergencji ani mechanizmem wsparcia „phasing in” opisanym powyżej.

Jeśli chodzi o programy operacyjne finansowane przez EFS, Komisja proponuje poprzez proces wprowadzania zaleceń w dziedzinie zatrudnienia i wzmocnić integrację społeczną, zgodnie z celami i wytycznymi ESZ.

Mając to na uwadze, wspieranie powinno się koncentrować na czterech priorytetowych kierunkach polityki mających podstawowe znaczenie dla realizacji ESZ, przy których wspólnotowe finansowanie może być źródłem określonej wartości dodanej: zwiększenie możliwości przystosowania pracowników i przedsiębiorstw, poprawienie dostępu do zatrudnienia i zwiększenie uczestnictwa w rynku pracy, wzmocnienie integracji społecznej, popieranie reform w dziedzinie zatrudnienia i integracji.

2.3. Europejska współpraca terytorialna

Wykorzystując doświadczenia inicjatywy INTERREG, Komisja proponuje stworzenie nowego celu, który polegać będzie na dalszym pogłębianiu harmonijnej, zrównoważonej integracji terytorium Unii, za sprawą wspierania współpracy różnych jej komponentów w zakresie zagadnień ważnych dla całej Wspólnoty na poziomach: transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym.

Działania będą finansowane z EFRR; obejmować będą one zintegrowane programy, zarządzane przez jeden organ, w ramach realizacji kluczowych priorytetów Wspólnoty związanych ze ustaleniami z Lizbony i Goeteborgu.

Współpraca transgraniczna będzie dotyczyć wszystkich regionów zlokalizowanych przy granicach wewnętrznych i niektórych regionów zlokalizowanych przy granicach zewnętrznych, a także niektórych regionów położonych przy granicach morskich. Celem będzie tu propagowanie wspólnych rozwiązań, odnoszących się do wspólnych problemów, podejmowanych przez sąsiadujące ze sobą organy władz, takie jak zagadnienia związane z rozwojem miast, wsi, obszarów przybrzeżnych, czy też rozwój stosunków gospodarczych i współpraca małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) w ramach „struktur sieciowych”.

Jeśli chodzi o szerzej zakrojone działania mające na celu propagowanie współpracy ponadnarodowej Państwa Członkowskie i regiony są proszone o dokonanie oceny użyteczności i efektywności istniejących obecnie 13 ponadnarodowych stref współpracy (określonych w ramach INTERREG IIIB) w świetle rozszerzenia Unii. Ma to na celu wyznaczenie wraz z Komisją określonej liczby takich stref współpracy, które wykazują się dostateczną spójnością i które są obszarem występowania wspólnych interesów i szans wymagających dalszego rozwoju. Jak się przewiduje, tego rodzaju współpraca odbywać się będzie wokół strategicznych priorytetów o charakterze ponadnarodowym, takich jak badania i rozwój, ochrona środowiska, zapobieganie powstawaniu ryzyka, czy też zintegrowane zarządzanie zasobami wodnymi.

Komisja proponuje również, aby regiony w przyszłości włączyły swoje działania w ramach współpracy międzyregionalnej do swoich programów regionalnych. Aby tak się stało, konieczne jest przeznaczenie w ramach programów regionalnych określonej ilości środków czy zasobów na potrzeby wymiany, współpracy i współdziałania z regionami w innych Państwach Członkowskich.

3. ZINTEGROWANA ODPOWIEDŹ NA SZCZEGÓLNE CECHY TERYTORIALNE

Skuteczna polityka spójności musi uwzględniać szczególne potrzeby i cechy terytoriów takich, jak najbardziej peryferyjne regiony Unii, wyspy, obszary górzyste, w słabo zaludnionych obszarach na dalekiej północy Unii.

Ta polityka musi również w odpowiedni sposób wspierać rewitalizację miast, obszarów wiejskich i obszarów zależnych od rybołówstwa, zapewniając komplementarność i spójność z poszczególnymi instrumentami finansowymi na rzecz rolnictwa i rybołówstwa.

W rezultacie, zamiarem Komisji jest, w ramach celu konwergencji, ustalenie konkretnego programu, który służyć będzie rekompensowaniu specyficznych ograniczeń, które dotyczą regionów najbardziej oddalonych, w myśl zapisu Artykułu 299 ust. 2 Traktatu i wniosku przyjętego przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniach 21–22 czerwca 2002 r. w Sewilli. Poza tym w ramy nowych programów „europejskiej współpracy terytorialnej” włączone będzie działanie pod hasłem „*Grand Voisinage*”, mające na celu ułatwianie współpracy z krajami ościennymi.

Ponieważ problemy dostępności i oddalenia od dużych rynków są szczególnie dręczące w odniesieniu do licznych wysp, obszarów górzystych i słabo zaludnionych regionów, w szczególności na dalekiej północy Unii, podział środków w odniesieniu do priorytetów dotyczących regionalnej konkurencyjności i zatrudnienia będzie te problemy uwzględniać, wykorzystując kryteria „terytorialne”, odzwierciedlające niekorzystne położenie regionów z utrudnieniami natury geograficznej.

Państwa Członkowskie powinny zagwarantować, że elementy specyfiki tych regionów są uwzględniane z chwilą przeznaczania środków na konkretne cele w ramach programów regionalnych. Podejmując starania na rzecz propagowania potrzeby podejmowania większych działań na tych, czasem zaniedbanych obszarach i uwzględniania wyższych kosztów inwestycji publicznych w przeliczeniu na mieszkańca, proponuje się, aby w następnym okresie terytoria cechujące się stałymi utrudnieniami o charakterze geograficznym odniosły określone korzyści z planowanego zwiększenia maksymalnego wkładu Wspólnoty.

Wykorzystując mocne strony inicjatywy URBAN, Komisja zamierza wzmocnić miejsce rozpatrywania zagadnień miejskich poprzez pełne włączenie działań realizowanych na tym polu w obszar określonych programów. Programy regionalne będą musiały wskazywać, w jaki sposób są prowadzone działania miejskie i w jaki sposób jest zorganizowana procedura subdelegacji odpowiedzialności władz miejskich dla tych działań.

4. LEPSZA ORGANIZACJA INSTRUMENTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA OBSZARACH WIEJSKICH I NA RZECZ RESTRUKTURYZACJI SEKTORA RYBOŁÓWSTWA

Komisja proponuje uproszczenie i sprecyzowanie roli różnych instrumentów służących wspieraniu rozwoju wsi i sektora rybołówstwa. Obecne programy związane z polityką rozwoju obszarów wiejskich zostaną połączone w jeden instrument funkcjonujący w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, którego celem będzie:

- zwiększenie konkurencyjności sektora rolniczego poprzez wsparcie procesów restrukturyzacyjnych;
- wzmocnianie środowiska i terenów wiejskich za sprawą wsparcia na rzecz gospodarki gruntami, z uwzględnieniem współfinansowania działań na rzecz rozwoju wsi, związanych z miejscami ochrony przyrody określonymi w programie „Natura 2000”;
- poprawa jakości życia na obszarach wiejskich i propagowanie dywersyfikacji działalności gospodarczej za pośrednictwem środków ukierunkowanych na sektor rolny i inne sektory wiejskie.

Obecnie realizowana inicjatywa wspólnotowa LEADER+ zostanie włączona w zakres głównego nurtu programowania.

Podobnie też zgrupowane zostałyby działania podejmowane na rzecz restrukturyzacji rybołówstwa w ramach jednego instrumentu, który byłby skoncentrowany na działaniach towarzyszących restrukturyzacji sektora rybołówstwa, jak również zmierzających do poprawy

warunków pracy i życia na obszarach, na których sektor rybołówstwa, z uwzględnieniem kultury wodnej odgrywa ważną rolę.

Ważnym elementem omawianych propozycji jest fakt, że środki finansowe przekazywane z obszaru polityki spójności ku nowym instrumentom będą w dalszym ciągu rozwijane w sposób prowadzący do osiągnięcia tego samego stopnia koncentracji, jak obecnie, w zakresie pomagania regionom i krajom mniej rozwiniętym, objętym programami konwergencji. Poza sferą tych działań interwencyjnych polityka spójności wspierałaby dywersyfikację gospodarki wiejskiej i obszarów zależnych od rybołówstwa wychodząc poza tradycyjne rodzaje działalności.

5. UPROSZCZENIE I DECENTRALIZACJA: ZREFORMOWANY SYSTEM WDRAŻANIA

Podczas, gdy mechanizm realizowania polityki spójności wykazał określoną zdolność do urzeczywistniania na gruncie społecznym wysokiej jakości przedsięwzięć leżących w interesie europejskim, w procesie zarządzania obecnymi programami napotkano na liczne problemy.

Dlatego też, Komisja zamierza zachować główne zasady polityki spójności, tj.: programowanie, partnerstwo, współfinansowanie i ocenianie. Jednakże, proponuje ona również poprawić skuteczność polityki poprzez wprowadzenie szeregu reform: po pierwsze, zachęcenie do przyjęcia bardziej strategicznego podejścia do programowania; po drugie, wprowadzenie dalszej decentralizacji odpowiedzialności przekazywanej partnerom na poziomie społecznym, w Państwach Członkowskich, regionach i na szczeblu władz lokalnych; po trzecie, wzmocnienie jakości i wyników osiąganych przez programy współfinansowane za pośrednictwem wzmocnionego i bardziej przejrzystego funkcjonującego partnerstwa, a także wyraźnych i bardziej rygorystycznych mechanizmów monitorowania; po czwarte, uproszczenie systemu zarządzania, przez wprowadzenie większej przejrzystości, zróżnicowania i proporcjonalności, przy równoczesnym zapewnieniu należytego zarządzania finansami.

5.1. Bardziej strategiczne zorientowanie na unijne priorytety

Komisja proponuje, aby Rada, po zasięgnięciu opinii Parlamentu, przyjęła, jeszcze przed nowym okresem programowania, na podstawie propozycji Komisji, dokument strategiczny obejmujący ogólny zakres polityki spójności i określający czytelne priorytety dla Państw Członkowskich i regionów.

Takie strategiczne podejście do rzeczy stanowiłoby wytyczną, co do sposobu wdrażania polityki, jednocześnie czyniąc ją bardziej odpowiedzialną w kategoriach politycznych. Przyczyniłoby się ono także do ściślejszego określenia pożądanego poziomu synergii, jaka miałaby zostać osiągnięta między polityką spójności a strategiami lizbońską i goeteborską, zwiększając zarazem spójność w relacji z Ogólnymi Wytycznymi Polityki Gospodarczej i Europejską Strategią Zatrudnienia.

Instytucje europejskie dokonywałyby corocznie analizy postępów w zakresie strategicznych priorytetów i wyników osiąganych na podstawie raportu Komisji, stanowiącego podsumowanie sprawozdań Państw Członkowskich z dokonanych postępów.

Dodatkowo, Komisja proponuje dalsze uproszczenie systemu w wielu kluczowych aspektach.

5.2. Programowanie

System programowania będzie uproszczony w następujący sposób:

Na poziomie politycznym: na podstawie strategicznych wytycznych przyjętych przez Radę, każde z Państw Członkowskich opracowałoby krajowy dokument ramowy dotyczący strategii rozwoju, który powstałby w wyniku negocjacji z Komisją i stanowiłby ramy dla opracowania programów tematycznych i regionalnych, ale nie miałby on roli instrumentu zarządczego – jak to się dzieje w przypadku istniejących Podstaw Wsparcia Wspólnoty;

Na poziomie operacyjnym: na podstawie powyższego dokumentu „politycznego” Komisja uchwaliby programy krajowe i regionalne dla każdego Państwa Członkowskiego. Programy te byłyby określone jedynie na poziomie zagregowanym lub na poziomie priorytetu, podkreślając najważniejsze z podejmowanych działań. Dodatkowe szczegóły, odzwierciedlone obecnie w tzw. „uzupełnieniu programu”, zostaną zaniechane, podobnie jak zarządzanie przez działania.

Liczba funduszy zostanie ograniczona do trzech (EFRR, EFS i Fundusz Spójności), w porównaniu do sześciu, które funkcjonują dzisiaj.

W przeciwieństwie do obecnie realizowanych programów wielofunduszowych, interwencje podejmowane w przyszłości w ramach EFRR i EFS miałyby na celu prowadzenie działań z udziałem tylko jednego funduszu przypadającego na dany program. W tym aspekcie działanie każdego z funduszy byłoby spójniejsze, dzięki dopuszczeniu, aby EFRR i EFS finansowały, odpowiednio pozostałe działania odnoszące się do kapitału ludzkiego i materialnego. Finansowanie tych działań byłoby ograniczone i bezpośrednio powiązane z głównymi dziedzinami interwencji podejmowanych w ramach każdego z funduszy. Pozwoliłoby to zarówno na uproszczenie, jak i na zwiększenie skuteczności programowania.

Fundusz Spójności i EFRR będą prowadziły działania zgodnie z jednolitym systemem programowania, uwzględniającym aspekty transportowe i elementy infrastruktury środowiskowej. Komisja postanawiałaby o realizacji dużych projektów osobno, lecz kierowano by nimi w ramach odpowiednich programów.

5.3. Zarządzanie finansami i kontrola finansowa

W ramach wspólnego zarządzania, jednym z kluczowych celów przyszłego pakietu regulacyjnego na okres programowania 2007-2013 jest wyraźne wytyczenie, na podstawie doświadczeń uzyskanych z obecnego korpusu przepisów prawnych, ram, cech i podziału odpowiedzialności między różne podmioty zaangażowane w realizację budżetu Wspólnoty. Dotyczy to z jednej strony, Państw Członkowskich i organów wdrażających, a z drugiej strony Komisji. W tym względzie, klaryfikacja przyczyni się to zwiększenia skuteczności, efektywności i całkowitej równowagi systemu.

System zarządzania i kontroli

Projekt rozporządzenia wprowadzającego ogólne przepisy dotyczące EFRR, EFS i Funduszu Spójności zwiększa spójność i przejrzystość ogólnej architektury systemów zarządzania i kontroli Funduszy:

- Spójność, ponieważ wyraźnie określono minimalne warunki mające zastosowanie do systemów kontroli i audytu na wszystkich poziomach procesu, jak również odpowiednie zadania i obowiązki różnych;
- Przejrzystość, ponieważ niezbędne jest, by różne podmioty zaangażowane w kontrolę były świadome skutków kontroli dla każdej ze stron, w celu zwiększenia skuteczności, efektywności i całkowitej równowagi systemu.

Projekt rozporządzenia określa wspólną, podstawową listę warunków, które powinien spełniać każdy system zarządzania i kontroli wewnętrznej, dotyczący zarządzania funduszami oraz obowiązki Państw Członkowskich i Komisji dotyczące zapewniania przestrzegania zasad

należytego zarządzania finansami. Dlatego też Państwa Członkowskie zapewniają zabezpieczenie w odniesieniu do systemów zarządzania i kontroli:

- Na początku okresu, w drodze opinii o systemie, wyrażonej przez niezależny organ audytowy;
- Każdego roku, w drodze opinii jednostki audytu, uzupełnionej corocznym sprawozdaniem kontrolnym; oraz
- Na końcu okresu, w drodze gwarancji deklaracji końcowej wydatków.

W przypadku, gdy Komisja odbierze gwarancję istnienia i należytego funkcjonowania krajowego systemu zarządzania i kontroli – gwarancję opartą na jej własnych audytach i audytach narodowych – będzie mogła przyznać swoją gwarancję dotyczącą zgodności z prawem i prawidłowości zadeklarowanych wydatków na podstawie krajowych kontroli. W konsekwencji, Komisja będzie mogła ograniczyć swoje kontrole na miejscu jedynie do wyjątkowych przypadków.

Proponuje się również, aby poziom interwencji wspólnotowych w zarządzanie, ocenę i kontrolę był wypadkową – między innymi – znaczenia jej wkładu. Projekt rozporządzenia ogólnego zezwala Państwom Członkowskim na stosowanie ich własnych zasad oraz struktur zarządzania i kontroli, w przypadku, gdy wkład krajowy przeważa w znaczącym stopniu. Ta możliwość ma zastosowanie tylko w przypadku, gdy Komisja otrzymała zapewnienie wiarygodności krajowych systemów zarządzania i kontroli.

Zasada dodatkowości - czyli zasada mówiąca, że środki unijne winny uzupełniać raczej a nie zastępować środki krajowe - pozostanie kluczową zasadą polityki spójności. Jednakże zgodnie z zasadą proporcjonalności, Komisja będzie weryfikować jej stosowanie jedynie w zakresie celu „konwergencji”. Państwa Członkowskie odpowiadać będą za zagwarantowanie, że zasada dodatkowości będzie mieć zastosowanie w ramach programów „konkurencyjności i zatrudnienia w regionach” oraz „europejskiej współpracy terytorialnej”.

Zarządzanie finansami

W odniesieniu do zarządzania finansami, wprowadza się dwa znaczące aspekty mające uprościć system. W rzeczywistości, płatności będą dokonywane na poziomie każdego z priorytetów, nie zaś jak obecnie na poziomie działań. Dodatkowo, wkład Wspólnoty będzie obliczany jedynie na podstawie wydatków publicznych. System realizacji płatności (zaliczki i zwroty), podobnie jak podstawowa zasada automatycznego anulowania zostają utrzymane.

Projekt rozporządzeń proponuje również ustanowienie procedury przerwania, zatrzymania i zawieszenia płatności w przypadku poważnych problemów w okresie przekazania wniosku o płatność zaliczkową.

Mając na celu uproszczenie zarządzania finansami, Komisja proponuje zezwalać na częściowe zamykanie programów działań, które zostały zakończone. Harmonogram zamykania programów jest ustalany przez każde Państwo Członkowskie.

Krajowe przepisy prawne w większej części określiłyby uprawnienia w zakresie wydatków, z wyjątkiem ograniczonej liczby dziedzin, takich jak podatek VAT, w stosunku do których w dalszym ciągu obowiązywać będą przepisy prawa wspólnotowego.

5.4. Koncentracja środków

Środki powinny w dalszym ciągu być koncentrowane w głównej mierze na najmniej zamożnych Państwach Członkowskich i regionach, ze szczególnym uwzględnieniem nowych

Państw Członkowskich. Na poziomie poszczególnych programów dotyczących rozwoju koncentracja zostanie osiągnięta dzięki skupieniu się na priorytetach z Lizbony i Goeteborgu, jak również, w przypadku regionów objętych działaniami na rzecz „konwergencji”, na budowaniu potencjału instytucjonalnego.

Jeśli chodzi o programy dotyczące konkurencyjności regionów - nacisk kładziony obecnie (w ramach Celu 2) na strefowanie kwalifikujących się obszarów na poziomie gmin, miast i ich dzielnic oznaczał, że koncentrację często pojmowano dotąd niemal wyłącznie w kategoriach mikrogeograficznych. O ile geograficzne skoncentrowanie zasobów w najczęściej doświadczonych „kieszonkach” lub obszarach musi pozostać istotnym elementem wysiłków podejmowanych w przyszłości, uznania wymaga także fakt, że perspektywy tego rodzaju obszarów są blisko i ściśle powiązane z powodzeniem regionu jako całości.

Wiele regionów stwierdziło, że wszystko to wymaga rozwoju spójnej strategii dla całego regionu – jako sposobu wyjścia naprzeciw potrzebom najsłabszych jego części. Dlatego też pod kątem przyszłości proponuje się porzucenie obecnego systemu podziału na mikroregiony, pozwalając na stworzenie odpowiedniej równowagi między koncentracją w wymiarze geograficznym a innymi jej formami, które zostaną określone przy opracowywaniu programów na rzecz konkurencyjności regionów, w partnerskim współdziałaniu z Komisją.

Powyższe nie powinno pociągać za sobą obniżenia poziomu wysiłku podejmowanego na rzecz rozmieszczenia unijnych środków finansowych. W ramach aspektu „konkurencyjności regionalnej”, każdy z programów operacyjnych powinien uzasadniać swoją geograficzną, tematyczną i finansową koncentrację.

W kontekście partnerstwa regiony odpowiadałyby w pierwszej instancji za koncentrację środków finansowych na tematach niezbędnych z punktu widzenia zmierzenia się z problemami różnic gospodarczych, społecznych i terytorialnych na poziomie regionalnym. Komisja dokonałaby weryfikacji i potwierdzenia spójnego charakteru programów w chwili podejmowania decyzji o programach.

Wreszcie, zgodnie z zasadą anulowania niewykorzystanych funduszy (zasada N+2), jako elementu dyscypliny właściwej jedynie polityce regionalnej i spójności, pozostanie silną motywacją sprzyjającą skutecznej i zarazem błyskawicznej realizacji programów.

5.5. Silniejszy nacisk na uzyskiwane wyniki i jakość

Efektywność domaga się większego skupienia uwagi na oddziaływaniu programów i uzyskiwanych wynikach, jak również lepszego określenia rezultatów, jakie planuje się osiągnąć. Ujmując rzecz ogólnie, skuteczność polityki spójności uległaby poprawie za sprawą ustanowienia zasady corocznego prowadzenia dialogu z instytucjami europejskimi celem omówienia, na podstawie rocznego sprawozdania Komisji, postępów i wyników programów krajowych i regionalnych, w celu zwiększenia przejrzystości i stopnia odpowiedzialności zarówno wobec odpowiednich instytucji, jak i obywateli.

Ocena dokonywana przed, podczas i po zakończeniu programów pozostanie istotnym elementem ogólnych wysiłków na rzecz utrzymania poziomu jakości. Ponadto Komisja proponuje ustanowienie wspólnotowej rezerwy, która miałaby za swój główny cel wynagradzanie Państw Członkowskim i regionom wykazywania przez nie najbardziej znaczących postępów na drodze ku osiągnięciu uzgodnionych celów.

Na koniec Komisja proponuje, aby dane Państwo Członkowskie stworzyło w ramach swojego krajowego przydziału środków niewielką rezerwę, pozwalającą mu na szybkie reagowanie na nieoczekiwane wstrząsy o wymiarze sektorowym lub lokalnym, wynikające z restrukturyzacji przemysłu lub skutków zawartych umów handlowych. Rezerwa ta byłaby wykorzystywana na

wspomaganie o charakterze pomocniczym, dla najciężej doświadczonych panującą sytuacją pracowników i w celu dywersyfikacji gospodarki na odnośnych obszarach, co miałyby charakter dopełniający wobec programów krajowych i regionalnych, które powinny stanowić naczelną instrument służący restrukturyzacji w sytuacji przewidywanych zmian ekonomicznych.

Proponowane zmiany powinny skutkować większą przejrzystością działania polityki, ułatwiając dostęp obywatelom i firmom, dzięki czemu zwiększy się liczba zgłaszanych przedsięwzięć i przyczyniając się do większej opłacalności dzięki zwiększonej konkurencji przy ubieganiu się o przyznanie pomocy.

6. ŚRODKI FINANSOWE

Środki finansowe przeznaczane na realizację polityki spójności odzwierciedlają ambicje rozszerzonej Unii w zakresie propagowania rozwoju i tworzenia miejsc pracy na obszarach o mniej korzystnych warunkach. Na okres 2007–2013, Komisja proponuje rozdzielić kwotę 336,1 mld euro (co równa się 373,9 mld euro sprzed dokonania transferów do zaproponowanych jednolitych instrumentów polityki rolnej i rybołówstwa), którą zostaną wsparte trzy priorytety zreformowanej polityki spójności.

Przybliżony podział tej kwoty na trzy cele zreformowanej polityki przedstawiałby się następująco:

- ok. 78% na priorytet „konwergencji” (regiony mniej rozwinięte, Fundusz Spójności, regiony „efektu statystycznego”), z położeniem nacisku na 12 nowych Państw Członkowskich. Limit absorpcji („górną granicę”) transferów środków pieniężnych do dowolnego Państwa Członkowskiego, podlegającego polityce spójności, zostałby utrzymany na obecnym poziomie 4% krajowego PKB, uwzględniając kwoty włączone w ramach instrumentów rozwoju obszarów wiejskich i rybołówstwa. Regiony objęte działaniem tzw. „efektu statystycznego” skorzystałyby ze szczególnego, malejącego przydziału środków w ramach celu związanego z osiągnięciem konwergencji, co ma w zamierzeniu ułatwić ich „phasing-in”.
- ok. 18% na priorytet „konkurencyjność i zatrudnienie w regionach”. Poza regionami „phasing-in” rozkład środków wśród regionalnych programów finansowanych z EFRR i programów krajowych zasilanych przez EFS będzie realizowany na zasadzie „pół na pół”.
- ok. 4% na priorytet „współpraca terytorialna”.

W celu rozdysponowania środków pieniężnych między Państwa Członkowskie, Komisja proponuje zastosowanie metody opartej na obiektywnych kryteriach, wykorzystanych w czasie posiedzenia Rady w Berlinie w 1999 r., dla priorytetu „konwergencja”, biorąc pod uwagę konieczność sprawiedliwego potraktowania regionów dotkniętych „efektem statystycznym” rozszerzenia.

Środki przeznaczone na cel „konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” Komisja alokowałaby wśród Państw Członkowskich na podstawie wspólnotowych kryteriów gospodarczych, społecznych i terytorialnych.

Zatem liczba ludności zamieszkująca regiony kwalifikujące się, a także całkowita liczba ludności danego Państwa Członkowskiego stanowiłyby czynniki kierujące podziałem środków w ramach celu „europejska współpraca terytorialna”.

ROZPORZĄDZENIA RADY

wprowadzającego ogólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego Artykuł 161,

uwzględniając propozycję Komisji¹,

uwzględniając zgodę Parlamentu Europejskiego²,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego³,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów⁴,

uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Przepisy Artykułu 158 Traktatu mówią, że w celu wzmocnienia swej spójności gospodarczej i społecznej, Wspólnota dąży do zmniejszenia różnic w poziomie rozwoju między poszczególnymi regionami oraz zacofania najmniej uprzywilejowanych regionów lub wysp, w tym obszarów wiejskich; przepisy Artykułu 159 przewidują wspieranie tych działań poprzez fundusze strukturalne, Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) oraz inne dostępne instrumenty finansowe.
- (2) Polityka spójności powinna przyczyniać się do zwiększania tempa wzrostu, konkurencyjności i zatrudnienia przez wprowadzanie priorytetów Wspólnoty odnoszących się do zrównoważonego rozwoju, określonych na Szczycie Rady Europejskiej w Lizbonie i Goeteborgu.
- (3) Dysproporcje gospodarcze, społeczne i terytorialne zarówno na poziomie regionalnym, jak i krajowym powiększyły się w rozszerzonej Wspólnocie. Dlatego też należy zwiększyć w całej Wspólnocie konkurencyjność i zatrudnienie.
- (4) Wzrost wielkości terenu i długości granic nadmorskich Unii oraz zwiększenie jej terytorium oznacza, że wartość dodana współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej w Unii powinna wzrosnąć.

¹ DZ.U. nr C [...], [...], s. [...].

² DZ.U. nr C [...], [...], s. [...].

³ DZ.U. nr C [...], [...], s. [...].

⁴ DZ.U. nr C [...], [...], s. [...].

- (5) Działalność Funduszu Spójności powinna zostać włączona do programowania pomocy strukturalnej, w celu dążenia do osiągnięcia większej spójności między różnymi Funduszami.
- (6) Zgodnie z art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/99 wprowadzającego ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych⁵, Rada ma dokonać rozpatrzenia niniejszego rozporządzenia na podstawie propozycji Komisji, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2006. W celu przeprowadzenia reformy Funduszy, zaproponowanych w niniejszym rozporządzeniu, Rozporządzenie (WE) nr 1260/99 uchyla się.
- (7) Rola różnorodnych instrumentów wspierających rozwój obszarów wiejskich, a mianowicie Rozporządzenie (WE) nr [...], oraz wspierających sektor rybołówstwa, a mianowicie Rozporządzenie (WE) nr [...]⁶, powinna być określona a instrumenty te powinny być włączone do instrumentów działających w ramach wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa; działanie wymienionych instrumentów powinno być skoordynowane z działaniem instrumentów w ramach polityki spójności.
- (8) Fundusze, w ramach których będzie udzielana pomoc w zgodzie z polityką spójności są zatem ograniczone do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Funduszu Spójności. Zasady mające zastosowanie do każdego z Funduszy mają być określone w rozporządzeniach wykonawczych przyjętych na podstawie Artykułów 148, 161 i 162 Traktatu.
- (9) W celu zwiększenia wartości dodanej polityki spójności Wspólnoty, działalności Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności będzie skoncentrowana i uproszczona, dlatego też powinno się zmienić cele określone w Rozporządzeniu (WE) nr 1260/99. Powinny one być nastawione na zwiększanie spójności Państw Członkowskich i regionów, konkurencyjność i zatrudnienie w regionach oraz europejską współpracę terytorialną.
- (10) W ramach tych trzech celów, należy uwzględnić w odpowiedni sposób cechy zarówno gospodarcze, jaki i społeczne oraz cechy terytorialne.
- (11) Regiony peryferyjne powinny odnosić korzyści ze szczególnych działań i dodatkowych środków finansowych, by skompensować niedogodności wynikające z czynników, o których mowa w Artykule 299 ust. 2 Traktatu.
- (12) Północne obszary Unii, które są bardzo słabo zaludnione, wymagają odpowiedniego traktowania pod względem finansowym, by skompensować skutki wynikające z tej niedogodności.
- (13) Biorąc pod uwagę znaczenie wymiaru miejskiego i udziału miast, szczególnie tych średniej wielkości, w rozwoju regionalnym, należy je uwzględnić w większym stopniu przez rozwijanie ich roli w programowaniu promowania rewaloryzacji miast.
- (14) Fundusze powinny podejmować specjalne i uzupełniające działania poza tymi, które są prowadzone przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Wsi (EFRRW) i Europejski Fundusz Rybołówstwa (EFR) w celu propagowania zróżnicowania

⁵ Dz.U. nr L 161, z dnia 26 czerwca 1999 r., s. 1, Rozporządzenie ostatnio zmienione Aktem Przystąpienia 2003

⁶ DZ.U. nr L [...], [...], s. [...].

gospodarczego obszarów wiejskich i regionów zależnych od rybołówstwa. Co więcej, regiony opóźnione w rozwoju powinny nadal korzystać ze środków finansowych pochodzących z tych instrumentów, wspierając działania finansowane z wymienionych funduszy.

- (15) Działania dla obszarów, gdzie istnieją naturalne niedogodności, tzn.: niektóre wyspy, obszary górzyste i obszary o niskim zaludnieniu, powinny zostać wzmocnione w ten sposób, by mogły przewyższać poszczególne trudności rozwojowe tych obszarów, jak również niektórych obszarów przygranicznych Wspólnoty po jej rozszerzeniu.
- (16) Należy ustalić obiektywne kryteria służące określaniu regionów kwalifikujących się. W tym celu, identyfikacja regionów i obszarów na poziomie wspólnotowym powinna opierać się na powszechnym systemie klasyfikacji regionów, ustalonych w Rozporządzeniu (WE) nr 1059/2003 w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)⁷.
- (17) Cel „Konwergencja” ma objąć Państwa Członkowskie i regiony opóźnione w rozwoju. Regiony, do których skierowany jest cel „konwergencja” to regiony, których produkt krajowy brutto (PKB) na mieszkańca, mierzony siłą nabywczą jest niższy niż 75% średniej Wspólnoty. Regiony odczuwające efekt statystyczny, wynikający z obniżenia się średniej Wspólnoty w związku z rozszerzeniem Unii, będą korzystały ze znacznej pomocy przejściowej, w celu zakończenia procesu zwiększania spójności. Ta pomoc dobiegnie końca w roku 2013 i nie będzie kontynuowana w następnym okresie przejściowym. Państwa Członkowskie, do których skierowany jest cel „Konwergencja” i których produkt narodowy brutto (PNB) na mieszkańca jest niższy od 90% średniej Wspólnoty będą korzystały z Funduszu Spójności.
- (18) Cel „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” ma objąć terytorium Wspólnoty nie kwalifikujące się do celu „Konwergencja”. Regiony kwalifikujące się to regiony należące do Celu 1 w okresie 2000 – 2006, które nie spełniają już regionalnego kryterium kwalifikowalności celu „Konwergencja”, i które w związku z tym korzystają z pomocy przejściowej, a także wszystkie inne regiony Wspólnoty.
- (19) Cel „Europejska współpracy terytorialna” ma objąć regiony posiadające granice lądowe lub morskie, obszary współpracy przejściowej określonej w odniesieniu do działań promujących zintegrowany rozwój terytorialny i wymianę doświadczeń. Poprawa i uproszczenie współpracy wzdłuż zewnętrznych granic pociągają za sobą wykorzystanie instrumentów europejskiego sąsiedztwa i partnerstwa zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr [...] oraz instrumenty przedakcesyjne zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr [...].
- (20) Działania Funduszy i operacje, które współfinansują powinny być spójne i zgodne z innymi politykami Wspólnoty i być w zgodzie z prawodawstwem wspólnotowym.
- (21) Działania podejmowane przez Wspólnotę powinny być uzupełniające w stosunku do działań prowadzonych przez Państwa Członkowskie albo przyczyniać się do ich realizacji. Partnerstwo powinno być wzmocnione poprzez postanowienia o uczestnictwie różnego rodzaju partnerów, w szczególności regionów, z uwzględnieniem postanowień instytucjonalnych Państw Członkowskich.

⁷ Dz.U. nr L 154, 21.6.2003, s. 1.

- (22) Wieloletnie programowanie jest ukierunkowane na osiągnięcie celów Funduszy, poprzez zapewnienie dostępności niezbędnych środków finansowych oraz spójności i ciągłości wspólnych działań podejmowanych przez Wspólnotę i Państwa Członkowskie.
- (23) Wspólnota podejmuje kroki, zgodnie z zasadą pomocniczości, ustanowioną w Artykule 5 Traktatu, w celu promowania celów „Konwergencja”, „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” oraz „Europejska współpraca terytorialna”. Te cele nie mogą być osiągnięte wystarczająco przez Państwa Członkowskie z powodu zakresu rozbieżności i ograniczenia środków finansowych Państw Członkowskich oraz regionów kwalifikujących się do celu „Konwergencja”. Dlatego też cele te mogą być w lepszy sposób osiągnięte na poziomie wspólnotowym dzięki wieloletnim wspólnotowym gwarancjom finansowym, które umożliwiają polityce spójności koncentrowanie się na priorytetach Wspólnoty. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, ustanowioną w wyżej wspomnianym Artykule, niniejsze Rozporządzenie nie działa w szerszym stopniu, niż wymagane jest, aby osiągnąć te cele.
- (24) Właściwe jest wzmocnienie pomocniczości i proporcjonalności interwencji Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności.
- (25) Na mocy Artykułu 274 Traktatu, w kontekście wspólnego zarządzania, należy określić warunki pozwalające Komisji wypełniać swoje obowiązki związane z wykonaniem ogólnego budżetu Wspólnoty Europejskich, oraz jasno sprecyzować zobowiązania współpracy Państw Członkowskich. Stosowanie tych warunków umożliwi Komisji upewnienie się, że Państwa Członkowskie wykorzystują Fundusze zgodnie z prawem i prawidłowo oraz zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami, w rozumieniu Rozporządzenia Finansowego.
- (26) Zgodnie z warunkami niniejszego Rozporządzenia, wkłady pochodzące z Funduszy Strukturalnych nie mogą zastępować wydatków publicznych w celu zapewnienia znacznego wpływu gospodarczego. Weryfikacja zasady dodatkowości, poprzez partnerstwo, powinna koncentrować się na regionach w ramach celu „Konwergencja”, w związku z rozmiarem środków finansowych przyznanych im i w przypadku, gdy zasada dodatkowości nie jest przestrzegana, może powodować korektę finansową.
- (27) W kontekście wysiłków podejmowanych na rzecz spójności gospodarczej i społecznej, Wspólnota promuje cel eliminowania nierówności oraz promowania równości między kobietami i mężczyznami, zagwarantowanej w Artykule 2 i 3 Traktatu.
- (28) Koncentracja środków finansowych na celu „Konwergencja” powinna być zwiększona w związku z większymi różnicowaniami w poszerzonej Unii, wysiłki podejmowane w odniesieniu do celu „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” wspierające poprawę konkurencyjności i zatrudnienia na pozostałym terytorium Unii powinny zostać zachowane, a środki na realizację celu „Europejska współpraca terytorialna” powinny być zwiększone w związku z jego szczególną wartością dodaną.
- (29) Należy przewidzieć przepisy dotyczące podziału dostępnych środków. Są one alokowane w stosunku rocznym, a szczególny stopień koncentracji należy zapewnić w regionach opóźnionych w rozwoju, oraz tych, które otrzymują wsparcie przejściowe, na podstawie efektu statystycznego.
- (30) Roczny podział środków dla Państwa Członkowskiego w ramach Funduszy jest ograniczony do stałej granicy mającej odniesienie do jego możliwości absorpcyjnych.

- (31) Komisja powinna określić indykatywny podział dostępnych zobowiązań finansowych wykorzystując metody obiektywne i przejrzyste. 3% środków Funduszy Strukturalnych alokowanych w Państwach Członkowskich w ramach celów „Konwergencja” i „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” stanowi wspólnotową rezerwę mającą na celu wynagradzanie jakości i znaczących postępów.
- (32) Na potrzeby programowania, środki dostępne w ramach Funduszy powinny być indeksowane na zryczałtowanej podstawie.
- (34) Rada powinna przyjąć strategiczne wytyczne dotyczące projektu Komisji, aby zwiększyć strategiczny poziom polityki spójności, dzięki zintegrowaniu z priorytetami Wspólnoty, co przyczyni się do promowania ich przejrzystości. Rada powinna kontrolować ich realizację przez Państwa Członkowskie na podstawie sprawozdania Komisji.
- (35) Na podstawie strategicznych wytycznych przyjętych przez Radę, każde Państwo Członkowskie przygotowuje narodowy dokument dotyczący swojej strategii rozwoju, który jest negocjowany z Komisją i przez Komisję przyjmowany i który daje podstawy do przygotowania programów operacyjnych.
- (36) Programowanie i zarządzanie Funduszami Strukturalnymi powinno być uproszczone, uwzględniając ich szczególne cechy, poprzez zapewnienie finansowania programów operacyjnych albo z EFRR albo z EFS, z których każdy ma możliwość finansowania w sposób uzupełniający i ograniczony działań, które wchodzą w zakres działań innego Funduszu.
- (37) Mając na uwadze poprawę komplementarności i uproszczenie wdrażania Funduszy, wsparcie pochodzące z Funduszu Spójności i EFRR powinno być jednocześnie programowane w programach operacyjnych w zakresie transportu i środowiska.
- (38) Programowanie powinno zapewnić wzajemną koordynację Funduszy oraz koordynację z innymi istniejącymi instrumentami finansowymi oraz EBI i Europejskim Funduszem Inwestycyjnym. Taka koordynacja również obejmuje przygotowanie kompleksowych planów finansowych i planów partnerstwa publiczno-prywatnego.
- (39) Okres programowania obejmuje pojedynczy okres siedmiu lat w celu podtrzymania uproszczenia systemu zarządzania określonego w Rozporządzeniu (WE) 1260/1999.
- (40) Państwa Członkowskie i instytucje zarządzające w ramach programów operacyjnych współfinansowanych przez EFRR powinny zapewnić międzyregionalną współpracę i uwzględnić szczególne cechy obszarów o naturalnych niedogodnościach.
- (41) W celu zrealizowania potrzeby uproszczenia i decentralizacji, programowanie i zarządzanie finansami powinno być prowadzone wyłącznie na poziomie priorytetu, podczas, gdy przewidziane w Rozporządzeniu (WE) nr 1260/99 poziomy Podstaw Wsparcia Wspólnoty i Uzupełnienia Programu zostają zawieszane.
- (42) Państwa Członkowskie, regiony i instytucje zarządzające zapewniają w ramach programów operacyjnych współfinansowanych przez EFRR w zakresie celów „Konwergencja” i „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” subdelegację

- kompetencji do władz miejskich odpowiadających za priorytety dotyczące rewitalizacji miast.
- (43) Dodatkowy podział mający wyrównać dodatkowe koszty ponoszone przez najbardziej oddalone regiony powinien być włączony do programów operacyjnych finansowanych przez EFRR w tych regionach.
 - (44) Powinny istnieć osobne uzgodnienia dotyczące wdrażania celu „Europejska współpraca terytorialna” finansowanego przez EFRR.
 - (45) Komisja powinna mieć możliwość przyjęcia głównych projektów objętych programami operacyjnymi, jeśli to konieczne wspólnie z EBI, w celu oceny ich celów, wpływu i uzgodnień odnośnie planowanego wykorzystania środków Wspólnoty.
 - (46) W ramach pomocy technicznej, Fundusze dostarczają wsparcia ocenie, wzmocnieniu struktur administracyjnych zaangażowanych w zarządzanie Funduszami, studiom, projektom pilotażowym i wymianie doświadczeń, w szczególności, zachęcającej do podejść i praktyk innowacyjnych.
 - (47) Skuteczność pomocy pochodzącej z Funduszy zależy również od wprowadzenia do procesów programowania i monitorowania rzetelnej oceny. Należy określić obowiązki Państw Członkowskich i Komisji wynikające z tego.
 - (48) Państwa Członkowskie powinny przewidzieć w ramach krajowych działań podlegających celom „Konwergencja” i „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” niewielką rezerwę, która umożliwi im szybkie reagowanie na nieoczekiwane wstrząsy o wymiarze sektorowym lub lokalnym, wynikające z restrukturyzacji przemysłu lub skutków zawartych umów handlowych.
 - (49) Należy określić elementy modulujące uczestnictwo Funduszy w programach operacyjnych. Aby zwiększyć efekt mnożnikowy środków wspólnotowych należy uwzględnić charakter i ciężar problemów, z którymi mają do czynienia dane obszary, wdrażanie priorytetów Wspólnoty, łącznie z ochroną i poprawą stanu środowiska, a także zaangażowanie w programach operacyjnych prywatnych środków w drodze partnerstwa publiczno-prywatnego. W tym celu niezbędne jest również określenie stanowiska odnośnie projektów generujących dochody oraz określenie dla tych rodzajów projektów podstawy do obliczania udziału Funduszy.
 - (50) Zgodnie z zasadą pomocniczości i na podstawie wyjątków przewidzianych w Rozporządzeniach (WE) nr [...] w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, nr [...] w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i nr [...] w sprawie Funduszu Spójności, powinny istnieć zasady krajowe dotyczące kwalifikowalności wydatków.
 - (51) Dla zapewnienia skuteczności, uczciwości i stałego wpływu interwencji Funduszy, muszą istnieć przepisy gwarantujące, że inwestycje związane z rozwojem przedsiębiorstw są długotrwałe i że można uniknąć sytuacji, w której te Fundusze są wykorzystywane do stworzenia nieuczciwej konkurencji. Konieczne jest zapewnienie, że inwestycje korzystające z pomocy pochodzącej z Funduszy mogą być odpisane przez wystarczająco długi okres.

- (52) Państwa Członkowskie przyjmują odpowiednie środki, aby zagwarantować właściwe działanie systemu zarządzania i kontroli. W tym celu, konieczne jest ustanowienie ogólnych zasad i niezbędnych funkcji, które powinny realizować systemy wszystkich programów operacyjnych na podstawie obowiązującego w okresie programowania 2004-2006 wspólnotowy organ legislacyjny.
- (53) Dlatego też konieczne jest podtrzymanie wyznaczenia jednolitej instytucji zarządzającej dla każdej interwencji oraz wyraźne określenie jej obowiązków i funkcji jednostki audytu. Należy również koniecznie zagwarantować jednolite normy jakości dotyczące poświadczania wydatków i wniosków o płatność przed ich przekazaniem do Komisji. Należy wyraźnie określić cechy i jakość informacji, na podstawie których przygotowywane są wymienione wnioski oraz określić w tym celu funkcje instytucji poświadczającej.
- (54) Monitorowanie programów operacyjnych jest niezbędne do zapewnienia jakości ich wdrażania. W tym celu należy określić zadania komitetów monitorujących oraz informacje, które mają być przekazywane Komisji i ramy, w których wspomniane informacje będą oceniane.
- (55) Zgodnie z zasadą pomocniczości i proporcjonalności, Państwa Członkowskie mają zasadnicze obowiązki związane z wdrażaniem i kontrolą interwencji.
- (56) W celu zapewnienia skutecznego i poprawnego wdrażania programów operacyjnych, należy określić obowiązki leżące na Państwach Członkowskich w odniesieniu do systemów zarządzania i kontroli, poświadczania wydatków, a także zapobiegania, wykrywania i korygowania nieprawidłowości, jak również naruszeń prawa wspólnotowego. W szczególności w odniesieniu do zarządzania i kontroli, niezbędne jest ustanowienie terminu, w jakim Państwa Członkowskie zapewniają, że systemy są gotowe i działają w sposób satysfakcjonujący.
- (57) Nie naruszając uprawnień Komisji w odniesieniu do kontroli finansów, współpraca w tej dziedzinie między Państwami Członkowskimi i Komisją powinna być wzmocniona; należy także przyjąć kryteria umożliwiające Komisji określenie poziomu zabezpieczenia, jakie Komisja może otrzymać od krajowych jednostek audytu w kontekście ich strategii kontroli systemów krajowych.
- (58) Zakres i intensywność kontroli Wspólnoty powinny być proporcjonalne do zakresu jej wkładu. W przypadku, gdy Państwo Członkowskie jest głównym źródłem finansowania programu, właściwe jest by to Państwo Członkowskie miało możliwość przygotować niektóre elementy kontroli zgodnie z zasadami krajowymi. W takich okolicznościach konieczne jest również, by Komisja różnicowała środki, zgodnie z którymi Państwo Członkowskie powinno wypełniać funkcje poświadczania wydatków i weryfikacji systemu zarządzania i kontroli oraz ustalenie warunków, zgodnie z którymi Komisja jest uprawniona do ograniczenia swojego własnego audytu i opiera się na zabezpieczeniach dostarczanych przez organy krajowe.
- (59) Płatność na rachunek na początku programu operacyjnego zapewnia stałe przepływy pieniężne, które ułatwiają przekazywanie środków beneficjentom wdrażającym program operacyjny. Dlatego też, płatność na rachunek w wysokości 7% dla Funduszy Strukturalnych i 10,5% dla Funduszu Spójności przyspieszy wdrażanie programów operacyjnych.

- (60) Oprócz zawieszenia płatności, w przypadku wykrycia mankamentów w systemach zarządzania i kontroli, powinny istnieć środki, umożliwiające urzędnikowi poświadczającemu w drodze delegacji, zawieszenie płatności, w przypadku, gdy istnieją wątpliwości odnośnie należytego działania tych systemów lub umożliwiające Komisji potrącenie z płatności, jeśli zainteresowane Państwa Członkowskie nie wprowadzą pozostałych działań w ramach planu działań naprawczych.
- (61) Zasada automatycznego anulowania przyspieszy wdrożenie programów i poprawi należyte zarządzanie finansami. W tym celu, właściwe jest określenie terminu jej stosowania oraz części zobowiązań budżetowych, które mogą być z niej wyłączone, szczególnie w przypadku opóźnienia wdrażania wynikającego z okoliczności, które są niezależne od przedmiotu odnoszącego się do niego, nienormalne lub nie do przewidzenia i których konsekwencji nie można było uniknąć pomimo wykazanej staranności.
- (62) Procedury zamknięcia powinny być uproszczone, dając Państwom Członkowskim możliwość, by te Państwa Członkowskie, które sobie tego życzą, zgodnie z wybranym przez nie harmonogramem, zamykały częściowo program operacyjny w odniesieniu do działań zakończonych. Aby to było możliwe, należy zapewnić właściwe ramy.
- (63) Niezbędne jest przyjęcie działań wymaganych do realizacji niniejszego Rozporządzenia zgodnie z Decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji⁸,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I

CELE I OGÓLNE PRZEPISY DOTYCZĄCE POMOCY

ROZDZIAŁ I ZAKRES I DEFINICJE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia ogólne zasady regulujące Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS) (dalej zwane „Funduszami Strukturalnymi”) oraz Fundusz Spójności, nie naruszając szczegółowych przepisów ustanowionych w Rozporządzeniach dotyczących EFRR, FES i Funduszu Spójności.

Niniejsze Rozporządzenie określa cele, do których przyczyniają się Fundusze Strukturalne i Fundusz Spójności (dalej zwane „Funduszami”), kryteria kwalifikowalności Państw

⁸ Dz.U. nr L 184, z dnia 17.7.1999, s. 23.

Członkowskich i regionów do wymienionych Funduszy, dostępne źródła finansowe oraz kryteria ich podziału.

Niniejsze Rozporządzenie określa ramy, w które wpisuje się polityka spójności, uwzględniając tryb uzgadniania strategicznych wytycznych Wspólnoty na rzecz polityki spójności, narodowych strategicznych ram odniesienia oraz corocznego przeglądu dokonywanego na szczeblu wspólnotowym.

Rozporządzenie ustala zasady partnerstwa, programowania, oceny, zarządzania, w tym także zarządzania finansami, monitorowania i kontroli, za które odpowiedzialność zostaje powierzona wspólnie Państwom Członkowskimi i Komisji.

Artykuł 2

Definicje

Dla potrzeb niniejszego Rozporządzenia, poniższe określenia przyjmują następujące znaczenie:

- 1) **‘program operacyjny’**: dokument złożony przez Państwo Członkowskie i przyjęty przez Komisję jako część strategicznych ram odniesienia, określający strategię rozwoju, wykorzystującą spójny zestaw priorytetów, do osiągnięcia których będzie się dążyć, za pomocą Funduszu, lub jak w przypadku celu „Konwergencja”, Funduszu Spójności i EFRR;
- 2) **‘priorytet’**: jeden z priorytetów strategii ujętej w programie operacyjnym, rozumianym jako grupa działań wzajemnie powiązanych, realizujących mierzalne cele szczegółowe;
- 3) **‘działanie’**: projekt, lub grupa projektów, wybrany przez instytucję zarządzającą danego programu operacyjnego lub w ramach jej obowiązków zgodnie z kryteriami ustanowionymi przez komitet monitorujący i wdrażany przez jednego lub więcej beneficjentów, pozwalający na osiągnięcie celów priorytetu, do którego się ono odnosi;
- 4) **‘beneficjent’**: podmiot, organ lub przedsiębiorstwo, publiczny lub prywatny, odpowiedzialny za wdrażanie działań. W przypadku systemów pomocy publicznej, w rozumieniu Artykułu 87 Traktatu, beneficjentami są podmioty publiczne lub prywatne realizujące indywidualne działanie oraz odbiorcy pomocy publicznej;
- 5) **‘wydatki publiczne’**: wszelki wkład publiczny w finansowanie działań, które pochodzą z budżetu Państwa, władz regionalnych lub lokalnych, Wspólnot Europejskich, części odnoszącej się do Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności i wszelkie podobne wydatki. Wszelki wkład w finansowanie działań, który pochodzi z budżetu podmiotów prawa publicznego lub stowarzyszeń jednego lub więcej organów władz regionalnych lub lokalnych, albo podmiotów prawa publicznego w znaczeniu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2004/18/WE z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty, dostawy i usługi⁹ jest uznany za wkład publiczny;

⁹ Dz.U. nr L 134, 30.04.2004, s. 114.

- 6) **‘instytucja pośrednicząca’**: każdy organ albo podmiot publiczny lub prywatny, który działa jako instytucja zarządzająca lub poświadczająca, lub który pełni obowiązki w imieniu takiej instytucji w stosunku do beneficjentów wdrażających działania.

ROZDZIAŁ II CELE I ZADANIA

Artykuł 3

Cele

1. Dla zapewnienia harmonijnego, zrównoważonego i trwałego rozwoju poszerzonej Wspólnoty, działania wspólnotowe stawiają sobie za główny cel, zgodnie z Artykułem 158 Traktatu, wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej rozszerzonej Unii. Przedmiotowe działania prowadzone są przy wsparciu Funduszy, Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) oraz innych istniejących narzędzi finansowych. Działania te stanowią odpowiedź na wyzwania wynikające z nierówności gospodarczych, społecznych i terytorialnych, występujących zwłaszcza w państwach i regionach opóźnionych w rozwoju, objętych przyspieszonymi procesami restrukturyzacji gospodarczej i społecznej oraz o starzejącym się społeczeństwie.

Działanie Funduszy uwzględnia, na szczeblu krajowym i regionalnym, wspólnotowe priorytety przyczyniające się do trwałego rozwoju, wspierając wzrost, konkurencyjność, zatrudnienie, integrację społeczną, a także ochronę i jakość środowiska naturalnego.

2. W tym celu, EFRR, EFS, Fundusz Spójności, Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) oraz inne istniejące instrumenty finansowe przyczyniają się, każdy w sposób dla siebie właściwy, do realizacji trzech następujących celów:
 - a. Cel „Konwergencja” służy przyspieszeniu konwergencji Państw Członkowskich oraz regionów najslabiej rozwiniętych poprzez poprawę warunków wzrostu i zatrudniania, polegającej na podniesieniu i poprawie jakości inwestycji w kapitał rzeczowy i ludzki, na rozwoju innowacyjności i społeczeństwa informacyjnego oraz zdolności adaptacyjnej do zmian gospodarczych i społecznych, ochronie i poprawie środowiska oraz na wydajności administracyjnej. Cel ten stanowi priorytet Funduszy.
 - b. Cel „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” służy wzmocnieniu konkurencyjności i atrakcyjności regionów i zatrudnienia, z wyłączeniem regionów najslabiej rozwiniętych, poprzez przewidywanie zmian gospodarczych i społecznych, także tych łączących się z otwarciem handlu, opartych na innowacyjności i promocji społeczeństwa informacyjnego, ochronie i poprawie stanu środowiska naturalnego oraz poprawie dostępności, zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorstw oraz rozwoju rynków pracy.
 - c. Cel „Europejska współpraca terytorialna” służy wzmocnieniu współpracy transgranicznej poprzez wspólne inicjatywy lokalne, a na poziomie transnarodowym poprzez działania sprzyjające zintegrowanemu rozwojowi

lokalnemu objętemu wspólnotowymi priorytetami oraz poprzez łączenie obszarów w sieci i wymianę doświadczeń na właściwym poziomie terytorialnym.

3. Zgodnie z ww. trzema priorytetami pomoc pochodząca z Funduszy, w zależności od charakteru każdego z nich, uwzględnia z jednej strony specyficzne dane gospodarcze i społeczne oraz, z drugiej strony, specyficzne cechy terytorialne. Pomoc ta wspiera, w odpowiedni sposób, rewitalizację obszarów miejskich, zwłaszcza w zakresie rozwoju regionalnego, oraz rewitalizację obszarów wiejskich i obszarów zależnych od rybołówstwa poprzez dywersyfikację gospodarczą. Wspiera ona również obszary dotknięte geograficznymi lub naturalnymi niedogodnościami, pogarszającymi ich problemy rozwojowe, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów peryferyjnych (Gwadelupy, Gujany Francuskiej, Martyniki, Azorów, Madery i Wysp Kanaryjskich), a także obszarów północnych, o niskiej gęstości zaludnienia oraz niektórych wysp, wyspiarskich Państw Członkowskich i obszarów górzystych.

Artykuł 4

Narzędzia i zadania

1. Fundusze przyczyniają się, każdy z nich zgodnie ze szczegółowymi przepisami regulującymi ich działanie, do osiągnięcia trzech celów w następujący sposób:
 - a) Cel „Konwergencja”: EFRR, EFS oraz Fundusz Spójności,
 - b) Cel „Konkurencja regionalna i zatrudnienie”: EFRR i EFS,
 - c) Cel „Europejska współpraca terytorialna”: EFRR.
2. Z inicjatywy Państw Członkowskich oraz Komisji, Fundusze służą finansowaniu Pomocy Technicznej.

Rozdział III ZASIĘG GEOGRAFICZNY

Artykuł 5

Konwergencja

1. Regiony kwalifikujące się do finansowania z Funduszy Strukturalnych w ramach celu „Konwergencja” to regiony zdefiniowane na poziomie II Nomenklatury Jednostek Terytorialnych dla Celów Statystycznych (NTS II), w znaczeniu Rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1059/2003 z dnia 26 maja 2003 r., których PKB na mieszkańca, mierzony parytetem siły nabywczej i obliczony na podstawie danych Wspólnoty za ostatnie trzy lata, dostępnych w dniu [...], jest niższy od 75% średniej dla Wspólnoty.
2. Regiony na poziomie NTS II, których PKB na mieszkańca, mierzony parytetem siły nabywczej i obliczony na podstawie danych Wspólnoty za ostatnie trzy lata dostępnych w dniu [...], wynosi między 75% a [...] % średniej dla Wspólnoty,

kwalifikują się, na zasadach przejściowych i szczególnych, do finansowania z Funduszy Strukturalnych.

3. Państwa Członkowskie kwalifikujące się do finansowania z Funduszu Spójności, to Państwa Członkowskie, których Produkt Narodowy Brutto (PNB) na mieszkańca, mierzony parytetem siły nabywczej i obliczony na podstawie danych Wspólnoty za ostatnie trzy lata dostępnych w dniu [...], jest niższy od 90% średniej dla Wspólnoty i Państwa, które posiadają program osiągnięcia warunków spójności gospodarczej, o których mowa w Artykule 104 Traktatu.
4. Nie naruszając ust. 1 i 2 niniejszego artykułu i art. 6, regiony peryferyjne (Gwadelupa, Gujana Francuska, Martynika, Azory, Madera i Wyspy Kanaryjskie) korzystają ze szczególnego finansowania pochodzącego z EFRR, które ułatwia ich integrację z wspólnym rynkiem i rekompensuje ich szczególne ograniczenia.
5. Natychmiast po wejściu w życie niniejszego Rozporządzenia, Komisja przyjmuje zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 2 listę regionów spełniających kryteria wymienione w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu i Państw Członkowskich spełniających kryteria w ramach art. 5 ust. 3. Lista, o której mowa, jest ważna od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r.

Artykuł 6

Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach

1. Obszary kwalifikujące się do finansowania z Funduszy Strukturalnych w ramach celu „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” są to regiony, które nie są objęte art. 5 ust. 1 i art. 5 ust. 2.

Prezentując strategiczne ramy odniesienie, o których mowa w art. 25, każde Państwo Członkowskie, którego to dotyczy, wskazuje regiony na poziomie NTS I i NTS II, dla których przedstawi program finansowany przez EFRR.

2. Regiony na poziomie NTS II, całkowicie objęte celem 1 w roku 2006 na mocy Rozporządzenia (WE) nr 1260/1999, o których nie ma mowy w art. 5 ust. 1 i art. 5 ust. 2, kwalifikują się do szczególnego i przejściowego finansowania z Funduszy Strukturalnych.
3. Natychmiast po wejściu w życie niniejszego Rozporządzenia, Komisja przyjmuje, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 2 listę regionów spełniających kryteria wymienione w ustępie 2 niniejszego artykułu. Lista, o której mowa jest ważna od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 stycznia 2013 r.

Artykuł 7

Europejska Współpraca Terytorialna

1. Dla celów współpracy transgranicznej, do finansowania kwalifikują się regiony na poziomie NTS III, leżące wzdłuż wewnętrznej i niektóre leżące wzdłuż zewnętrznej granicy Wspólnoty, oraz niektóre regiony na poziomie NTS III, leżące wzdłuż granicy morskiej, co do ogólnej zasady, oddalone maksymalnie o 150 km, uwzględniając potrzebę potencjalnych dostosowań aby zapewnić spójność i ciągłość działań współpracy.

Natychmiast po wejściu w życie niniejszego Rozporządzenia, Komisja przyjmuje, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 2 listę regionów kwalifikujących się. Lista, o której mowa jest ważna od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 stycznia 2013 r.

2. Dla celów współpracy transnarodowej, na podstawie strategicznych wytycznych Wspólnoty, o których mowa w art. 23 i 24, Komisja, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 2, przyjmuje listę obszarów kwalifikujących się do współpracy transgranicznej. Lista, o której mowa jest ważna od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 stycznia 2013 r.
3. Dla celów sieci współpracy i wymiany doświadczeń, kwalifikuje się terytorium Wspólnoty.

ROZDZIAŁ IV ZASADY POMOCY

Artykuł 8

Komplementarność, spójność, zgodność

1. Fundusze dostarczają pomoc, która jest uzupełnieniem działań krajowych, regionalnych i lokalnych zgodnych ze wspólnotowymi priorytetami.
2. Komisja i Państwa Członkowskie gwarantują zachowanie spójności między pomocą pochodzącą z Funduszy i Państw Członkowskich a działaniami, politykami i priorytetami wspólnotowymi. Spójność zachowana jest przede wszystkim między strategicznymi wytycznymi Wspólnoty, narodowymi strategicznymi ramami odniesienia oraz programami operacyjnymi.
3. Działania finansowane przez Fundusze są zgodne z przepisami Traktatu oraz aktami przyjętymi na ich podstawie.

Artykuł 9

Programowanie

Cele Funduszy są realizowane w ramach wieloletnich systemów programowania, które obejmują priorytety, proces zarządzania, podejmowania decyzji i finansowania, zorganizowane w kilku etapach.

Artykuł 10

Partnerstwo

1. O pomocy z Funduszu decyduje Komisja w ramach ścisłej współpracy, dalej zwanej „partnerstwem”, między Komisją a Państwem Członkowskim. Państwo Członkowskie zapewnia, z godnie z obowiązującymi zasadami i praktykami krajowymi, partnerstwo z władzami i organami, które wyznaczy, a mianowicie:
2. a) kompetentne władze regionalne, lokalne, miejskie oraz inne władze publiczne,
3. b) partnerzy gospodarczy i społeczni,
- c) każdy inny właściwy podmiot reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, partnerów środowiskowych, organizacje pozarządowe, instytucje promujące równość mężczyzn i kobiet.

Każde Państwo Członkowskie wyznacza najbardziej reprezentatywnych partnerów na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz ze sfery gospodarczej i społecznej lub z innych środowisk, dalej zwanych „partnerami”. Państwo Członkowskie zapewnia szerokie i efektywne zaangażowanie wszystkich właściwych podmiotów, zgodnie z przepisami i praktykami krajowymi, uwzględniając potrzebę promocji równości między mężczyznami i kobietami oraz zrównoważonego rozwoju w drodze włączania wymogów ochrony i poprawy stanu środowiska.

4. Partnerstwo prowadzone jest w pełnej zgodności z kompetencjami instytucjonalnymi, prawnymi i finansowymi każdej kategorii partnerów.

Partnerstwo obejmuje przygotowanie i monitorowanie narodowych strategicznych ram odniesienia, jak również przygotowanie, wdrażanie oraz monitorowanie programów operacyjnych. Państwa Członkowskie włączają każdego z odpowiednich partnerów, a w szczególności regiony, do poszczególnych etapów programowania przy zachowaniu ustalonych terminów dla każdego z nich.

5. Każdego roku, Komisja konsultuje zagadnienia związane z pomocą pochodzącą z Funduszy z organizacjami reprezentującymi partnerów społecznych na szczeblu europejskim.

Artykuł 11

Subsydiarna i proporcjonalna interwencja

1. Wdrażanie programów operacyjnych, o którym mowa w art. 23 leży w gestii Państw Członkowskich, na właściwym szczeblu terytorialnym, zgodnie z systemem instytucjonalnym obowiązującym w poszczególnych Państwach Członkowskich. Ten obowiązek jest realizowany zgodnie z niniejszym Rozporządzeniem.

2. Środki podjęte przez Komisję i Państwa Członkowskie są zróżnicowane w zależności od wysokości wsparcia wspólnotowego w odniesieniu do przepisów dotyczących kontroli. Zróżnicowanie to ma również zastosowanie w zakresie przepisów dotyczących oceny i udziału Komisji w komitetach monitorujących, o których mowa w art. 62, jak również rocznych sprawozdań dotyczących programów operacyjnych.

Artykuł 12

Wspólne zarządzanie

1. Budżet wspólnotowy przyznany Funduszom wykonywany jest w ramach wspólnego zarządzania przez Państwa Członkowskie i Komisję, zgodnie z art. 53, ust. 1, lit. b Rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002¹⁰, z wyłączeniem pomocy technicznej, określonej w art. 43.

Państwa Członkowskie i Komisja zapewniają zgodność z zasadą należytego zarządzania finansami.

2. Komisja wykonuje swoje obowiązki w odniesieniu do realizacji budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich w następujący sposób:
3.
 - a) Komisja sprawdza istnienie systemów zarządzania i kontroli w Państwach Członkowskich oraz ich prawidłowe funkcjonowanie, zgodnie z przepisami opisanymi w art. 69 i 70;
 - b) Komisja, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w krajowych systemach zarządzania i kontroli przerywa, zatrzymuje lub zawiesza, całość lub część płatności, zgodnie z art. 89, 90 i 91 oraz stosuje wszelką inną wskazaną korektę finansową wymaganą zgodnie z procedurami opisanymi w art. 101 i 102;
 - c) Komisja weryfikuje dokonanie zwrotu płatności na rachunek oraz uruchamia proces automatycznego anulowania zobowiązań pochodzących zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 81 ust. 2, art. 93 i 96.

Artykuł 13

Dodatkowość

1. Wsparcie z Funduszy Strukturalnych nie zastępuje wydatków strukturalnych publicznych lub innych równoważnych wydatków Państwa Członkowskiego.
2. W przypadku regionów objętych celem „Konwergencja”, Komisja i Państwo Członkowskie wspólnie ustalają poziom strukturalnych wydatków publicznych lub równoważnych, który Państwo Członkowskie utrzymuje we wszystkich regionach objętych celem przez cały okres programowania.

¹⁰ Dz.U. nr L 248, 16.9.2002, s.1

Wydatki te są uzgadniane przez Państwo Członkowskie i Komisję w narodowych strategicznych ramach odniesienia, o których mowa w art. 25

3. Zgodnie z zasadą ogólną, poziom wydatków, o których mowa w ust. 2, równy jest przynajmniej średnim rocznym wydatkom rzeczywiście poniesionym, notowanym w poprzednim okresie programowania.

Poziom wydatków zostaje określony zgodnie z ogólnymi warunkami makroekonomicznymi, w jakich następuje finansowanie, z jednoczesnym uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań gospodarczych, takich jak prywatyzacja, jak również wyjątkowy poziom strukturalnych wydatków publicznych lub równoważnych, podjętych przez Państwo Członkowskie podczas poprzedniego okresu programowania.

4. Komisja, we współpracy z każdym Państwem Członkowskim, dokonuje weryfikacji zasady dodatkowości w ramach celu „Konwergencja” w trakcie okresu programowania w roku 2011 i po zakończeniu okresu, do dnia 30 czerwca 2016 r.

W przypadku, gdy Państwo Członkowskie nie może udowodnić w dniu 30 czerwca 2016 r., że dodatkowość ustalona w narodowych ramach odniesienia była zachowana, Komisja dokonuje korekty finansowej, zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 101.

Artykuł 14

Równość mężczyzn i kobiet

Na poszczególnych etapach wdrażania Funduszy, Państwa Członkowskie i Komisja zapewniają promowanie równości mężczyzn i kobiet oraz włączenie perspektywy kulturowej tożsamości płci.

ROZDZIAŁ V RAMY FINANSOWE

Artykuł 15

Środki ogólne

1. Środki dostępne na zobowiązania w ramach Funduszy na okres od 2007 r. do 2013 r. wynoszą 336,1 mld w cenach z 2004 r., zgodnie z rocznym podziałem przedstawionym w Załączniku 1.

Dla celów programowania i dalszej integracji z ogólnym budżetem Wspólnot Europejskich, kwoty, o których mowa w pierwszym akapicie są indeksowane 2% w stosunku rocznym

Podział środków budżetowych między cele określone w art. 3 ust. 2 jest tak przygotowany, by osiągnąć znaczącą koncentrację na regionach celu „Konwergencja”.

2. Komisja przygotowuje szacunkowy roczny podział środków między Państwa Członkowskie zgodnie z kryteriami ustanowionymi w art. 16, 17 i 18 oraz nie naruszając przepisów, o których mowa w art. 20 i 21.

Artykuł 16

Środki na realizację celu „Konwergencja”

1. Całkowite środki na cel „Konwergencja” wynoszą 78,54% środków, o których mowa w pierwszym akapicie art. 15 (to znaczy 240 mld euro) i są dzielone między poszczególne komponenty w następujący sposób:
 - a) 67.34% na finansowanie, o którym mowa w art. 5 ust. 1, korzystając do obliczenia szacunkowego podziału między Państwa Członkowskie z kryteriów takich jak: ludność kwalifikująca się, dobrobyt regionalny, dobrobyt narodowy i bezrobocie;
 - b) 8.38% na wsparcie przejściowe i szczególne, o którym mowa w art. 5 ust. 2, korzystając do obliczenia szacunkowego podziału między Państwa Członkowskie z kryteriów takich jak: ludność kwalifikująca się, dobrobyt regionalny, dobrobyt narodowy i bezrobocie;
 - c) 23.86% na finansowanie, o którym mowa w art. 5 ust. 3, korzystając do obliczenia szacunkowego podziału między Państwa Członkowskie z kryteriów takich jak: ludność kwalifikująca się, DNB na mieszkańca, uwzględniając poprawę dobrobytu narodowego w poprzednim okresie oraz powierzchnię obszaru; oraz
 - d) 0.42% na finansowanie, o którym mowa w art. 5 ust. 4, korzystając z ludności kwalifikującej się jako kryterium do obliczenia szacunkowego podziału między Państwa Członkowskie.
2. Roczny podział funduszy, o których mowa w ust. 1 lit. b, od dnia 1 stycznia 2007 r. ma postać degresywną. Fundusze w 2007 r. są niższe niż w 2006 r., z wyłączeniem tych regionów, które nie w pełni kwalifikują się do celu 1 w dniu 1 stycznia 2000 r., na podstawie Rozporządzenia (WE) nr 1260/1999, dla których wysokość funduszy w 2007 r. jest obiektywna i uczciwa.

Artykuł 17

Środki na realizację celu „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach”

1. Całkowite środki na cel „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” wynoszą 17,22% środków, o których mowa w pierwszym akapicie art. 15 (to znaczy 57,9 mld euro) i są dzielone między poszczególne komponenty w następujący sposób:
 - a) 83.44% na finansowanie, o którym mowa w art. 6 ust. 1, korzystając do obliczenia szacunkowego podziału między Państwa Członkowskie z kryteriów takich jak: ludność kwalifikująca się, dobrobyt regionalny, bezrobocie, poziom zatrudnienia i gęstość zaludnienia; i

- b) 16.56% na wsparcie przejściowe i szczegółowe, o którym mowa w art. 6 ust. 2, korzystając do obliczenia szacunkowego podziału między Państwa Członkowskie z kryteriów takich jak: ludność kwalifikująca się, dobrobyt regionalny, dobrobyt narodowy i bezrobocie.
2. Środki, o których mowa w ust. 1 lit. a są dzielone równo między programy finansowane przez EFRR i programy finansowane przez EFS.
 3. Programy operacyjne finansowane przez EFS korzystają do 50% z dostępnych środków, o których mowa w ust. 1 lit. b. W tym celu, programy operacyjne finansowane przez EFS przewidują szczególny priorytet.
 4. Roczny podział funduszy, o których mowa w ust. 1 lit. b, od dnia 1 stycznia 2007 r. ma postać degresywną. Fundusze w 2007 r. są niższe niż w 2006 r., z wyłączeniem tych regionów, które nie w pełni kwalifikują się do celu 1 w dniu 1 stycznia 2000 r., na podstawie Rozporządzenia (WE) nr 1260/1999, dla których wysokość funduszy w 2007 r. jest obiektywna i uczciwa.

Artykuł 18

Środki na realizację celu „Europejska współpraca terytorialna”

Całkowite środki na cel „Europejska współpraca terytorialna” wynoszą 3,94% środków, o których mowa w pierwszym akapicie art. 15 (to znaczy 13,2 mld euro) i są dzielone między poszczególne komponenty w następujący sposób:

- a) 35.61% na finansowanie współpracy transgranicznej, o której mowa w art. 7 ust. 1, korzystając z ludności kwalifikującej się jako kryterium do obliczenia szacunkowego podziału między Państwa Członkowskie.

12.12% na wkład EFRR do wątku transgranicznego Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa na podstawie Rozporządzenia (WE) nr [...] i Instrumentu Przedakcesyjnego na podstawie Rozporządzenia (WE) nr [...]. Niniejsze rozporządzenia wskazują, że wkład wymienionych dwóch instrumentów we współpracę transgraniczną Państw Członkowskich jest równy wkładowi EFRR.
- b) 47.73% na finansowanie współpracy transgranicznej, o której mowa w art.7 ust. 2, korzystając z ludności kwalifikującej się jako kryterium do obliczenia szacunkowego podziału między Państwa Członkowskie.
- c) 4.54% na finansowanie sieci współpracy i wymiany doświadczeń, o których mowa w art. 7 ust. 3.

Artykuł 19

Nieprzenaszalność środków

Całkowite fundusze przyporządkowane przez Państwa Członkowskie w ramach każdego celu Funduszy i ich komponenty nie mogą być przenoszone między nimi.

W drodze odstępstwa, alokacja finansowa dokonana przez Państwa Członkowskie w ramach celu „Europejskiej współpracy terytorialnej” może podlegać zmianom w granicach 10% kwot alokowanych, między komponentem transgranicznym i komponentem transnarodowym.

Artykuł 20

Środki na rezerwę wynagradzającą znaczące postępy i jakość

3,0% środków, o których mowa w art. 16 ust. 1, lit. a i b oraz w art. 17 ust. 1 jest alokowany zgodnie z art. 48.

Artykuł 21

Środki na pomoc techniczną

0,30% środków, o których mowa w art. 15 ust. 1 przekazane jest na pomoc techniczną dla Komisji, tak, jak określono w art. 43.

Artykuł 22

Ograniczanie środków

Komisja zapewnia, że całkowita roczna alokacja środków z Funduszy dla każdego z Państw Członkowskich na podstawie niniejszego rozporządzenia, łącznie z wkładem EFRR w finansowanie wątku transgranicznego Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa na podstawie Rozporządzenia (WE) nr [...] i Instrumentu Przedakcesyjnego na podstawie Rozporządzenia (WE) nr [...], oraz z części Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Wsi (EFRRW) na podstawie Rozporządzenia (WE) nr [...], pochodzącego z EFOiGR Sekcji Orientacji i Europejskiego Funduszu na rzecz Rybołówstwa (EFR) na podstawie Rozporządzenia (WE) nr [...], przyczyniająca się do celu „Konwergencja”, nie przekracza 4% PKB tego Państwa Członkowskiego oszacowanego w czasie przyjmowania porozumienia międzyinstytucjonalnego.

Wymienione w poprzednim ustępie Rozporządzenia w sprawie instrumentów finansowych innych niż Fundusze, zawierają podobne przepisy.

TYTUŁ II

STRATEGICZNE PODEJŚCIE DO SPÓJNOŚCI

ROZDZIAŁ I STRATEGICZNE WYTYCZNE WSPÓLNOTY DOTYCZĄCE SPÓJNOŚCI

Artykuł 23

Treść

Rada, na poziomie wspólnotowym, ustanawia strategiczne wytyczne dotyczące spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, określając ramy dla interwencji Funduszy.

W celu promowania zrównoważonego, harmonijnego i trwałego rozwoju, przedmiotowe wytyczne stanowią przełożenie wspólnotowych priorytetów dla każdego z celów Funduszy.

Wytyczne te określa się, uwzględniając średniookresową strategię polityki gospodarczej, zawartą w Ogólnych Wytycznych Polityki Gospodarczej (OWPG).

Dla sektorów zatrudnienia i zasobów ludzkich, priorytetami są te zawarte w Europejskiej Strategii Zatrudnienia, z uwzględnieniem specyfiki regionalnej i lokalnej.

Artykuł 24

Przyjęcie i przegląd

Najpóźniej trzy miesiące po przyjęciu niniejszego rozporządzenia, wytyczne strategiczne Wspólnoty, o których mowa w art. 23 są przyjęte zgodnie z procedurą określoną w Artykule 161 Traktatu. Decyzję publikuje się w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Strategiczne wytyczne Wspólnoty podlegają, jeśli jest to konieczne, średniookresowej ocenie, zgodnie z procedurą ustanowioną w Artykule 161 Traktatu, w celu uwzględnienia ewentualnych modyfikacji wspólnotowych priorytetów.

ROZDZIAŁ II NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA

Artykuł 25

Treść

1. Państwa Członkowskie prezentują narodowe strategiczne ramy odniesienia, które stanowią gwarancję spójności między wspólnotową pomocą strukturalną a strategicznymi wytycznymi Wspólnoty oraz określają powiązania między priorytetami wspólnotowymi z jednej strony, oraz priorytetami narodowymi i regionalnymi w celu promowania trwałego rozwoju, a także z narodowym planem działań na rzecz zatrudnienia z drugiej strony.

Ramy stanowią instrument odniesienia podczas przygotowania programowania Funduszy.

2. Każde narodowe strategiczne ramy odniesienia zawierają skrócony opis strategii Państwa Członkowskiego i jej wdrażanie operacyjne.
3. Strategiczna część narodowych strategicznych ram odniesienia określa, dla Celów „Konwergencja” oraz „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach”, przyjętą strategię, wykazując spójność wybranych rozwiązań ze strategicznymi wytycznymi Wspólnoty w odniesieniu do analizy różnic, opóźnień i potencjału rozwojowego, w szczególności oczekiwanych zmian europejskiej i światowej gospodarki. Określa ona:
 - a) priorytety tematyczne i terytorialne, w tym priorytety w zakresie rewitalizacji obszarów miejskich oraz dywersyfikacji gospodarki wiejskiej oraz regionów zależnych od rybołówstwa;
 - b) jedynie dla Celu „Konwergencja”, planowane działania na rzecz wzmocnienia zdolności administracyjnej Państwa Członkowskiego, łącznie z zarządzaniem Funduszami, oraz plan oceny, o którym mowa w art. 46 ust. 1;
 - c) jedynie dla Celu „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach”, listę regionów objętych konkurencyjnością regionalną, określoną w art. 6 ust. 1.

Główne cele priorytetów, o których mowa w pkt. a) są określone ilościowo, aby umożliwić monitorowanie, w tym celu także określa się ograniczoną liczbę wskaźników rezultatu i oddziaływania.

4. Dla celu „Konwergencja” oraz „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach”, część operacyjna zawiera:
 - a) listę programów operacyjnych oraz indykatywną alokacją środków z każdego z Funduszy w podziale na każdy program, zapewniając właściwą równowagę między działaniami regionalnymi i tematycznymi. Wspomniana lista zawiera wysokość krajowej rezerwy na pokrycie nadzwyczajnych strat i nieprzewidzianych wydatków, o której mowa w art. 49;

- b) planowane mechanizmy zapewniania koordynacji między programami operacyjnymi i Funduszami;
 - c) udział innych narzędzi finansowych, a zwłaszcza EBI oraz koordynację między nimi a Funduszami.
5. Dla regionów celu „Konwergencja”, część operacyjna zawiera również:
- a) wysokość całkowitych rocznych funduszy przewidzianych w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Wsi i Europejskiego Funduszu na rzecz Rybołówstwa;
 - b) informacje wymagane do weryfikacji ex-ante zgodności z zasadą dodatkowości, o której mowa w art. 13.
6. Informacje zawarte w narodowych strategicznych ramach odniesienia uwzględniają szczegółowe postanowienia instytucjonalne każdego Państwa Członkowskiego.

Artykuł 26

Przygotowanie i przyjęcie

1. Narodowe strategiczne ramy odniesienia są przygotowywane przez Państwo Członkowskie zgodnie z jego strukturą instytucjonalną i w ścisłej współpracy z partnerami, o których mowa w art. 10. Obejmują one okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r.
2. Każde Państwo Członkowskie przesyła Komisji propozycję narodowych strategicznych ram odniesienia, tak szybko, jak to możliwe po przyjęciu przez Komisję strategicznych wytycznych. Państwa Członkowskie mogą zdecydować o przedstawieniu jednocześnie programów operacyjnych, o których mowa w art. 31. Komisja negocjuje te propozycje w ramach partnerstwa.
3. Przed przyjęciem programów operacyjnych, o których mowa w art. 36, Komisja, po konsultacji komitetu, o którym mowa w art. 105, podejmuje decyzję zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 2, uwzględniając następujące aspekty:
 - a) tematy strategii i priorytetów, będące przedmiotem pomocy z Funduszy i uzgodnienia dotyczące ich monitorowania;
 - b) listę programów operacyjnych i szacunkowy podział środków według programów dla każdego z celów Funduszy, łącznie z sumą narodowej rezerwy na pokrycie nadzwyczajnych strat i nieprzewidzianych wydatków, o której mowa w art. 49;
 - c) i, wyłącznie dla celu „Konwergencja”, poziom wydatków gwarantujących zgodność z zasadą dodatkowości, o której mowa w art. 13 oraz działania przewidziane dla wzmocnienia wydajności administracyjnej i należytego zarządzania.

Wspomniana decyzja nie narusza zmian, o których mowa w art. 32, wprowadzonych do programów operacyjnych.

ROZDZIAŁ III

MONITORING STRATEGICZNY I COROCZNA DEBATA

Artykuł 27

Roczne sprawozdanie Państw Członkowskich

1. Począwszy od roku 2008, nie później niż 1 października każdego roku, każde Państwo Członkowskie przedstawia Komisji sprawozdanie ze stanu wdrażania strategii oraz osiągania celów, uwzględniając ustalone wskaźniki łącznie i ich udział w realizacji strategicznych wytycznych Wspólnoty na rzecz spójności, oraz dostępne oceny.

Sprawozdanie odnosi się do narodowego planu działań na rzecz zatrudnienia.

2. Narodowy plan działań na rzecz zatrudnienia opisuje każdego roku sposób, w jaki wytyczne w sprawie europejskiej strategii na rzecz zatrudnienia są wdrażane w każdym Państwie Członkowskim.

Artykuł 28

Roczne sprawozdanie Komisji

1. Począwszy od roku 2009, na początku każdego roku, Komisja przyjmuje roczne sprawozdanie, podsumowujące główne osiągnięcia, trendy i wyzwania odnoszące się do wdrażania strategicznych wytycznych Wspólnoty i narodowych strategicznych ram odniesienia.
2. Sprawozdanie jest oparte na, dokonanych przez Komisję, badaniu i ocenie sprawozdaniach rocznych Państw Członkowskich, o których mowa w art. 27 i na wszystkich innych dostępnych informacjach. Sprawozdanie określa środki, które zostaną podjęte w świetle przyjętych w nim wniosków.

Artykuł 29

Przegląd roczny

1. Roczne sprawozdanie, przygotowane przez Komisję, o którym mowa w art. 28, jest przesłane do Rady, z uwzględnieniem wiosennej sesji Rady Europejskiej, wspólnie ze sprawozdaniem z realizacji OWPG, wspólnym sprawozdaniem na temat zatrudnienia i sprawozdaniem z realizacji Strategii Rynku Wewnętrznego.

Roczne sprawozdanie jest przekazywane do zaopiniowania Parlamentowi Europejskiemu, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.

2. Co roku, w okresie wiosennym, Rada dokonuje przeglądu rocznego sprawozdania Komisji łącznie ze sprawozdaniem z realizacji OWPG, wspólnym sprawozdaniem na temat zatrudnienia oraz sprawozdaniem z realizacji Strategii Rynku Wewnętrznego.
3. Na podstawie rocznego sprawozdania Komisji, o którym mowa w art. 28 oraz z jej inicjatywy, Rada przyjmuje wnioski na temat realizacji strategicznych wytycznych Wspólnoty. Komisja zapewnia monitorowanie wniosków.

Artykuł 30

Raport na temat spójności

Raport Komisji, o którym mowa w drugim akapicie Artykułu 159 Traktatu, zawiera w szczególności:

- a) bilans osiągniętego postępu podczas realizacji działań na rzecz spójności gospodarczej i społecznej, w tym sytuacji społeczno-gospodarczej regionów i jej zmian, jak również integrację z priorytetami Wspólnoty,
- b) podsumowanie roli Funduszy, EBI oraz innych instrumentów finansowych, jak również wpływu innych polityk wspólnotowych i krajowych na realizację postępu.

Raport zawiera, o ile to konieczne, wszelkie propozycje dotyczące działań i polityk, które powinny być przyjęte, w celu wzmocnienia spójności gospodarczej i społecznej. Proponuje on również, o ile to konieczne, działania dotyczące wszelkich dostosowań w dziedzinie nowych inicjatyw polityk odnośnie strategicznych wytycznych dotyczących spójności.

W roku, w którym prezentowany jest raport, zastępuje on roczne sprawozdanie Komisji, o którym mowa w art. 28. Podlega on dorocznej debacie, zgodnie z procedurą, ustanowioną w art. 29.

TYTUŁ III

PROGRAMOWANIE

ROZDZIAŁ I POSTANOWIENIA OGÓLNE ODNOŚNIE

FUNDUSZY STRUKTURALNYCH I FUNDUSZU SPÓJNOŚCI

Artykuł 31

Przygotowanie i zatwierdzenie programów operacyjnych

1. Działania Funduszy w Państwach Członkowskich przyjmują formę programów operacyjnych w narodowych strategicznych ramach odniesienia. Każdy program operacyjny obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 stycznia 2013 r.

Program operacyjny obejmuje jedynie jeden z trzech celów, o których mowa w art. 3, chyba, że Komisja i Państwo Członkowskie uzgodniły inaczej.

2. Każdy program operacyjny jest przygotowany przez Państwo Członkowskie lub instytucję wyznaczoną przez Państwo Członkowskie, w ścisłej współpracy z partnerami, o których mowa w art. 10.
3. Państwo Członkowskie przedkłada Komisji propozycję programu operacyjnego, zawierającego wszystkie komponenty, o których mowa w art. 36, tak szybko, jak to możliwe po podjęciu przez Komisję decyzji, o której mowa w art. 26, lub w czasie przedstawiania narodowych strategicznych ram odniesienia, o których mowa w tym samym art. 26.
4. Komisja ocenia zaproponowany program operacyjny, pod kątem określenia, czy przyczynia się on do osiągnięcia celów i priorytetów narodowych strategicznych ram odniesienia i strategicznych wytycznych Wspólnoty. W przypadku, gdy Komisja uważa, że program operacyjny nie jest spójny ze strategicznymi wytycznymi Wspólnoty lub narodowymi strategicznymi ramami odniesienia, wymaga od Państwa Członkowskiego zrewidowania zaproponowanego programu pod tym kątem.
5. Komisja zatwierdza każdy program operacyjny w możliwie najkrótszym terminie od daty jego formalnego przedłożenia przez Państwo Członkowskie.

Artykuł 32

Rewizja programów operacyjnych

1. Na wniosek Państwa Członkowskiego lub Komisji i po zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący, program operacyjny zostaje poddany ponownej analizie i, jeśli to konieczne, rewizji, która będzie mieć zastosowanie do końca okresu programowania. Rewizja ta następuje na skutek znaczących zmian społeczno-gospodarczych lub w celu głębszego lub odmiennego uwzględnienia priorytetów wspólnotowych, szczególnie w świetle wniosków Rady. Programy operacyjne mogą zostać poddane ponownej analizie w świetle przeprowadzonej oceny i w związku z trudnościami w realizacji. Programy operacyjne zostają poddane rewizji, jeśli to konieczne, po alokacji rezerw, o których mowa w art. 48 i 49.
2. Komisja podejmuje decyzję odnośnie wniosków o rewizję programów operacyjnych w możliwie najkrótszym terminie od daty formalnego przedłożenia wniosku przez Państwo Członkowskie.

Artykuł 33

Szczególne cechy Funduszy

1. Programy operacyjne otrzymują finansowanie wyłącznie jednego Funduszu, z zastrzeżeniem postanowień przewidzianych w ustępie 3.
2. Nie naruszając ustępstw, ustanowionych w szczegółowych rozporządzeniach w sprawie Funduszy, EFRR i EFS mogą finansować każdy priorytet programu

operacyjnego, w sposób uzupełniający oraz w granicy 5% działania objęte zakresem pomocy innego Funduszu, pod warunkiem, że jest to konieczne dla stosownej realizacji działań i że są one z nią związane.

3. W przypadku Państw Członkowskich będących beneficjentami Funduszu Spójności, EFRR oraz Fundusz Spójności wspólnie wspierają programy operacyjne w zakresie infrastruktury transportu oraz ochrony środowiska, łącznie z dużymi projektami.

Artykuł 34

Zasięg geograficzny

1. Programy operacyjne przedłożone w ramach celu „Konwergencja” przygotowywane są na właściwym poziomie geograficznym oraz przynajmniej na poziomie regionalnym NTS II.

Programy operacyjne przedkładane w ramach celu „Konwergencja” wspierane przez Fundusz Spójności przygotowywane są na poziomie krajowym.

2. Programy operacyjne przedkładane w ramach celu „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” przygotowywane są na poziomie regionalnym NTS I lub NTS II, dla regionów będących beneficjentami wsparcia z EFRR, zgodnie z systemem instytucjonalnym właściwym dla danego Państwa Członkowskiego, chyba, że Komisja i Państwo Członkowskie uzgodniły inaczej. Programy operacyjne, jeżeli są finansowane z EFS, są przygotowywane przez Państwo Członkowskie na odpowiednim poziomie.
3. Programy operacyjne przedkładane w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” na rzecz współpracy transgranicznej, przygotowywane są według granicy lub grupy granic w zgrupowaniu właściwym dla poziomu NTS III, obejmując enklawy. Programy operacyjne przedkładane w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” na rzecz współpracy transnarodowej przygotowywane są na poziomie każdej ze stref współpracy transnarodowej. Programy łączenia obszarów w sieci dotyczą całości terytorium Unii.

Artykuł 35

Udział Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego

1. EBI oraz Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) mogą uczestniczyć w programowaniu pomocy pochodzącej z Funduszy, zgodnie z procedurami, ustanowionymi w ich statutach.
2. Na wniosek Państw Członkowskich, EBI oraz EFI, mogą uczestniczyć w przygotowaniu narodowych strategicznych ram odniesienia, programów operacyjnych oraz działań związanych z opracowaniem dużych projektów, montażem finansowym i partnerstwem publiczno – prywatnym. Państwo Członkowskie, po uzgodnieniu z EBI i EFI, może skoncentrować przyznane

pożyczki na jednym lub kilku priorytetach programu operacyjnego, w szczególności na dziedzinach innowacyjności, gospodarki opartej na wiedzy oraz kapitału ludzkiego, ochrony środowiska oraz projektów z zakresu infrastruktury podstawowej.

3. Komisja może konsultować się z EBI i EFI przed przyjęciem narodowych strategicznych ram odniesienia oraz programów operacyjnych. Konsultacje dotyczą w szczególności programów operacyjnych zawierających indykatywną listę dużych projektów lub programów, których realizacja poprzez charakter ich priorytetów, może wymagać zaciągnięcia pożyczek lub wsparcia z innych rodzajów finansowania udzielanych na zasadach rynkowych.
4. Komisja może, jeśli uzna to za wskazane w trakcie rozpatrywania dużych projektów, zwrócić się do EBI o dokonanie analizy projektów pod kątem ich jakości technicznej oraz zgodności z rachunkiem ekonomicznym i finansowym, w szczególności o ile dotyczy to instrumentów inżynierii finansowej, które mają być realizowane lub rozwijane.

ROZDZIAŁ II

TREŚĆ PROGRAMOWANIA

SEKCJA 1

PROGRAMY OPERACYJNE

Artykuł 36

Programy operacyjne dla celów „Konwergencja” i „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach”

1. Programy operacyjne odnoszące się do celu „Konwergencja” oraz do celu „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” zawierają:
 - a) analizę sytuacji pod względem silnych i słabych stron oraz strategię stanowiącą odpowiedź na wnioski z przedmiotowej analizy;
 - b) uzasadnienie przyjętych priorytetów w odniesieniu do strategicznych wytycznych Wspólnoty, narodowych strategicznych ram odniesienia oraz wynikających z nich priorytetów programu operacyjnego, jak również oczekiwane ich oddziaływanie wynikające z oceny ex-ante, o której mowa w art. 46;
 - c) informacje dotyczące priorytetów i ich szczegółowych celów. Cele te są określone ilościowo za pomocą ograniczonej liczby wskaźników realizacji, rezultatu i oddziaływania, uwzględniając zasadę proporcjonalności. Wskaźniki te mają umożliwić zmierzenie postępu, w odniesieniu do sytuacji bazowej i efektywności celów wdrażających priorytety;
 - d) podział zakresów pomocy według kategorii, zgodnie ze szczegółowymi zasadami wdrażania niniejszego Rozporządzenia;
 - e) plan finansowy, obejmujący dwie tabele:
 - i) tabelę przedstawiającą, zgodnie z art. 50 do 53, podział całkowitej przewidywanej puli środków finansowych z każdego Funduszu w rozbiciu na poszczególne lata. Plan finansowy określa oddzielnie, w ramach całkowitego wkładu Funduszy Strukturalnych, środki przewidziane dla regionów otrzymujących wsparcie przejściowe. Całkowity wkład Funduszy planowany na każdy rok jest zgodny z odpowiednią perspektywą finansową, uwzględniając stopniową redukcję, o której mowa w art.16 ust. 2 i art. 17 ust. 4;
 - ii) tabelę określającą dla całego okresu programowania oraz dla każdego priorytetu, wysokość całkowitych środków finansowych pochodzących z wkładu wspólnotowego oraz krajowego wkładu publicznego oraz stopę udziału Funduszy. Tabela ta określa, dla celów informacyjnych, udział EBI oraz innych instrumentów finansowych;

- f) informacje na temat komplementarności z działaniami finansowanymi z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Wsi i działaniami finansowanymi z Europejskiego Funduszu Rybołówstwa;
- g) przepisy wykonawcze dla programu operacyjnego, w tym:
 - i) powołanie przez Państwo Członkowskie wszystkich jednostek przewidzianych w art. 58, lub w przypadku, gdy Państwo Członkowskie korzysta z opcji, o których mowa w art. 73, powołanie innych podmiotów i określenie procedur zgodnie z zasadami przewidzianymi art. 73;
 - ii) opis systemów monitorowania i oceny, jak również skład komitetu monitorującego;
 - iii) określenie procedur dotyczących uruchomienia i obiegu przepływów finansowych w celu zapewnienia ich przejrzystości;
 - iv) przewidziane zasady gwarantujące, że program operacyjny jest podany do publicznej wiadomości;
 - v) opis rozwiązań uzgodnionych między Komisją a Państwem Członkowskim, zapewniających wymianę danych informatycznych, niezbędnych do spełnienia wymogów w zakresie płatności, monitorowania oraz oceny przewidzianych w niniejszym Rozporządzeniu;
- h) wyznaczenie „niezależnego podmiotu kontrolującego”, o którym mowa w art. 70;
- i) szacunkową listę dużych projektów w rozumieniu art. 38, w celu jej przedstawienia w trakcie okresu programowania, łącznie z szacunkowym rocznym harmonogramem.

Zasady wdrażania, o których mowa w lit. d) są przyjęte przez Komisję zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 2.

2. Programy operacyjne, finansowane wspólnie przez EFRR oraz Fundusz Spójności w zakresie transportu i ochrony środowiska, stanowią przedmiot priorytetów właściwych dla każdego z Funduszy oraz właściwego zobowiązania z Funduszy.
3. Każdy program operacyjny w ramach celu „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” zawiera uzasadnienie tematycznej, geograficznej i finansowej koncentracji.

Dla programów operacyjnych finansowanych z EFRR, uzasadnienie jest oparte na:

- a) wykazaniu rzeczywistego powiązania między zrównoważonym rozwojem regionu a przyjętymi priorytetami;
- b) wykazaniu efektu dźwigni odnośnie najważniejszych priorytetów rozwoju danego regionu, a zwłaszcza w dziedzinie innowacyjności,

wywieranej przez finansową masę krytyczną oraz znaczącą ilość beneficjentów.

Dla programów operacyjnych finansowanych przez EFS, uzasadnienie jest oparte na:

- a) wkładzie przyjętych priorytetów we wdrażanie rekomendacji Rady oraz na wdrażaniu polityk zatrudnienia w Państwach Członkowskich;
- b) wykazaniu efektu dźwigni odnośnie najważniejszych priorytetów i celów Europejskiej Strategii Zatrudnienia i na celach Wspólnoty w zakresie integracji społecznej.

4. Programy operacyjne finansowane przez EFRR, dla celu „Konwergencja” i „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” zawierają dodatkowo:

- a) działania na rzecz współpracy międzyregionalnej, przynajmniej z jednym regionem z innego Państwa Członkowskiego w każdym programie regionalnym;
- b) informacje dotyczące podejścia do kwestii miejskich, łącznie z listą wybranych miast i procedurą subdelegacji do władz miejskich, możliwie w drodze globalnej dotacji;
- c) działania dostosowujące gospodarkę regionalną, w sposób zapobiegawczy, do zmian w europejskim i międzynarodowym środowisku gospodarczym;
- d) szczególne priorytety dla działań finansowanych w ramach dodatkowej alokacji, o której mowa w art. 16 ust. 1 lit. d), dla programów operacyjnych zapewniających pomoc dla regionów peryferyjnych;

5. Na zasadzie odstępstwa od ustępu 1, programy operacyjne zaproponowane przez Państwo Członkowskie do rezerwy na pokrycie nieprzewidzianych wydatków, o której mowa w art. 49, zgodnie z art. 31, zawierają jedynie informacje, o których mowa w ust. 1, lit. e), tiret pierwsze, lit. h) i lit. g), jak również:

- a) analizę sytuacji sektorów wrażliwych oraz sektorów, które mogą być dotknięte konsekwencjami otwarcia handlu;
- b) wskazanie priorytetów odnoszących się do dostosowania prac potencjalnie związanych i do dywersyfikacji gospodarek regionalnych.

6. Gdy miejsce ma jedno z nieprzewidzianych zdarzeń, o których mowa w art. 49, Państwo Członkowskie zwraca się do Komisji o rewizję programu operacyjnego zgodnie z art. 32, łącznie z informacjami, o których mowa w ust. 1, lit. c) i lit. e), tiret drugie.

Artykuł 37

Programy operacyjne dla celu „Europejska współpraca terytorialna”

Nie naruszając art. 36, szczególne zasady programowania, są ustanowione w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr [...] w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w odniesieniu do programów operacyjnych w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”.

SEKCJA 2 DUŻE PROJEKTY

Artykuł 38

Treść

W ramach programów operacyjnych, EFRR i Fundusz Spójności mogą finansować wydatki w odniesieniu do działań, obejmujących niepodzielną serię prac, działań lub usług spełniających określoną funkcję o charakterze gospodarczym lub technicznym, o jasno określonych celach, których koszt całkowity przekracza 25 milionów euro w przypadku działań z zakresu ochrony środowiska oraz 50 milionów euro w przypadku działań z innego zakresu, dalej zwanych „dużymi projektami”.

Artykuł 39

Informacje przekazywane Komisji

Institucja zarządzająca dostarcza Komisji następujące informacje odnośnie dużych projektów:

- a) informacje o podmiocie odpowiedzialnym za wdrażanie projektu;
- b) informacje o charakterze inwestycji oraz jej opis, jak również rozmiar finansowy i położenie;
- c) wyniki studiów wykonalności;
- d) harmonogram realizacji projektu oraz, w przypadku działań, dla których przewiduje się okres wdrażania dłuższy od okresu programowania, fazy, w których wymagane jest współfinansowanie Wspólnoty w okresie programowania 2007-2013;
- e) analizę kosztów i korzyści, łącznie z oceną ryzyka i przewidywanym wpływem na dany sektor oraz sytuację społeczno-gospodarczą Państwa Członkowskiego i/lub regionu, a tam, gdzie to możliwe, na inne regiony Wspólnoty;
- f) gwarancję przestrzegania prawa wspólnotowego;
- g) analizę wpływu na środowisko;

- h) uzasadnienie wkładu publicznego;
- i) plan finansowy pokazujący przewidywaną całkowitą wysokość środków finansowych, przewidywany wkład z Funduszy, z EBI, EFI oraz z wszelkich innych źródeł finansowania Wspólnoty, łącznie z rocznym harmonogramem projektu.

Artykuł 40

Decyzja Komisji

1. Komisja ocenia duży projekt, jeśli to konieczne, konsultując się z zewnętrznymi ekspertami, w tym EBI, w świetle czynników wymienionych w art. 39, oraz ich spójności z priorytetami programu operacyjnego, wkładu w realizację celów tych priorytetów i zgodności z innymi politykami wspólnotowymi.
2. Komisja proponuje Państwom Członkowskim pomoc metodologiczną oraz uzgadnia wartości odniesienia dla głównych parametrów analizy kosztów i korzyści.
3. Komisja podejmuje decyzję w najszybszym możliwym terminie od daty przedłożenia przez Państwo Członkowskie lub instytucję zarządzającą wszystkich danych wymienionych w art. 39. Decyzja ta określa przedmiot fizyczny, podstawę naliczania, do której stosowany jest wskaźnik współfinansowania priorytetu oraz roczny harmonogram.
4. W przypadku, gdy Komisja podejmuje decyzję negatywną odnośnie udziału finansowego w dużym projekcie zobowiązana jest do poinformowania Państwa Członkowskiego o przyczynach takiej decyzji.

SEKCJA 3 DOTACJE GLOBALNE

Artykuł 41

Postanowienia ogólne

1. Instytucja zarządzająca może powierzyć zarządzanie i wdrażanie części programu operacyjnego jednej lub więcej instytucjom pośredniczącym, wyznaczonym przez instytucję zarządzającą, w tym władzom lokalnym, regionalnym instytucjom rozwoju lub organizacjom pozarządowym, które zapewniają wdrażanie jednego lub więcej działań, zgodnie z postanowieniami porozumienia zawartego między instytucją zarządzającą i tym organem.

Przekazanie tych kompetencji nie narusza odpowiedzialności instytucji zarządzającej i Państw Członkowskich.

2. Podmiot pośredniczący odpowiedzialny za zarządzanie dotacją globalną zobowiązany jest do przedstawienia gwarancji wypłacalności oraz wykazania kompetencji w zakresie zarządzania administracyjnego i finansowego. Zgodnie z ogólną zasadą, podmiot ten musi działać lub posiadać swoje przedstawicielstwo w

regionie lub regionach objętych programem operacyjnym w momencie powierzenia mu tych działań.

Artykuł 42

Zasady wdrażania

Porozumienie zawarte między instytucją zarządzającą a właściwą instytucją pośredniczącą określa w szczególności:

- a) działania przewidziane do wdrożenia;
- b) kryteria wyboru beneficjentów;
- c) wielkość pomocy z Funduszy i zasady regulujące tę pomoc, w tym w odniesieniu do wykorzystania wszelkiego uzyskanego oprocentowania;
- d) uzgodnienia dotyczące monitorowania, oceny oraz kontroli finansów globalnej dotacji, o której mowa w art. 58 ust. 1, w odniesieniu do instytucji zarządzającej, wraz z procedurami odzyskiwania kwot niewłaściwie wypłaconych i przedstawiania rachunków;
- e) wykorzystanie gwarancji bankowej lub jej odpowiednika.

SEKCJA 4 POMOC TECHNICZNA

Artykuł 43

Pomoc techniczna z inicjatywy Komisji

1. Z inicjatywy lub w imieniu Komisji przy uwzględnieniu granicy 0,30% rocznych alokacji, Fundusze mogą finansować działania przygotowawcze, monitorujące, administracyjne, oceniające, audytu i kontrolne, niezbędne dla wdrażania niniejszego rozporządzenia. Wymienione działania są wykonywane zgodnie z art. 53 ust. 2 Rozporządzenia (WE, Euratom) nr 1605/2002 i wszystkimi innymi przepisami niniejszego Rozporządzenia i jego procedur wykonawczych, stosowanych do tej formy wykonania budżetu.

Działania te obejmują:

- a) badania związane z przygotowaniem strategicznych wytycznych Wspólnoty, rocznego sprawozdania Komisji oraz trzyletniego raportu spójności;
- b) oceny, ekspertyzy, badania statystyczne, inne badania, w tym o charakterze ogólnym, odnoszące się do działań Funduszy;

- c) działania na rzecz partnerów, beneficjentów pomocy pochodzącej z Funduszy oraz na rzecz ogółu społeczeństwa, w tym działania informacyjne;
 - d) działania rozpowszechniające informacje, dotyczące sieci, zwiększające świadomość, promujące współpracę i wymianę doświadczeń w całej Unii;
 - e) stworzenie, funkcjonowanie oraz wzajemne połączenie informatycznych systemów zarządzania, monitorowania, kontroli i oceny;
 - f) udoskonalenie metod oceny oraz wymiany informacji na temat stosowanych rozwiązań w tym zakresie.
2. W przypadku, gdy wkład z EFRR lub Funduszu Spójności jest przewidziany, Komisja podejmuje decyzję odnośnie działań wymienionych w ust. 1, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 2.
3. W przypadku, gdy wkład z EFS jest przewidziany, Komisja podejmuje decyzję odnośnie działań wymienionych w ust. 1, po konsultacji z komitetem, o którym mowa w art. 105, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 2.

Artykuł 44

Pomoc techniczna Państw Członkowskich

1. Z inicjatywy Państw Członkowskich, w ramach każdego programu operacyjnego, Fundusze mogą finansować działania związane z przygotowaniem, zarządzaniem, monitorowaniem, oceną, informowaniem oraz kontrolą, jak również ze wzmocnieniem zdolności administracyjnych związanych z wdrażaniem Funduszy w następujących granicach:
- a) 4 % całkowitej kwoty alokacji dla każdego programu operacyjnego w ramach celów „Konwergencja” oraz „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach”;
 - b) 6 % całkowitej kwoty alokacji dla każdego programu operacyjnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”.
2. W ramach celu „Konwergencja”, działania pomocy technicznej mogą być prowadzone do granicy 4 % całkowitej kwoty alokacji w ramach specjalnych programów operacyjnych.

TYTUŁ IV

EFEKTYWNOŚĆ

ROZDZIAŁ I OCENA

Artykuł 45

Przepisy ogólne

1. Strategiczne wytyczne Wspólnoty, narodowe strategiczne ramy odniesienia i programy operacyjne podlegają ocenie.

Oceny mają na celu poprawę jakości, efektywności i spójności pomocy Funduszy i wdrażania programów operacyjnych. Innym ich celem jest ocena ich wpływu z punktu widzenia strategicznych celów wspólnotowych, Artykułu 158 Traktatu oraz specyficznych problemów strukturalnych dotyczących poszczególne Państwa Członkowskie i regiony, uwzględniając potrzebę zrównoważonego rozwoju i odpowiednie prawodawstwo Wspólnoty, dotyczące wpływu na środowisko naturalne i strategicznej oceny środowiska.

2. Ocena może mieć charakter strategiczny, w celu dokonania analizy postępu programu lub grupy programów, w odniesieniu do wspólnotowych i krajowych priorytetów. Może mieć też charakter operacyjny, w celu wspierania monitorowania programów operacyjnych. Oceny prowadzi się przed, w trakcie i po okresie programowania.
3. Organizacja działań związanych z oceną, o których mowa w ust. 1, należy, w zależności od sytuacji, do obowiązków Państw Członkowskich lub Komisji, przy czym przestrzegana musi być zasada proporcjonalności i partnerstwa pomiędzy Komisją i Państwem Członkowskim. Ocena jest prowadzona przez niezależnych ekspertów. Wyniki są publikowane, poza przypadkami, gdy instytucja odpowiedzialna za oceną wyraźnie sprzeciwia się, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 1049/2001 w sprawie dostępu do dokumentów¹¹.
4. Ocena jest finansowana w ramach budżetu pomocy technicznej.
5. Państwa Członkowskie i Komisja ustalają metodologię i normy oceny, stosowane zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 2.

¹¹ Dz.U. nr L 118, 19.5.2000, s. 26.

Odpowiedzialność Państw Członkowskich

1. Państwa Członkowskie przydzielą do działań związanych z ewaluacją odpowiednie zasoby ludzkie i finansowe, organizują procesy tworzenia i gromadzenia niezbędnych danych i wykorzystanie różnego rodzaju informacji zgromadzonych za pośrednictwem systemu monitorowania.

Ponadto, Państwa Członkowskie opracowują, w ramach realizacji celu „Konwergencja”, plan oceny mający na celu poprawę zarządzania programami operacyjnymi oraz ich zdolność do prowadzenia oceny. Plan ten prezentuje szacowane działania w zakresie oceny, które Państwa Członkowskie zamierzają przeprowadzić w różnych etapach wdrażania.

2. Dla narodowych strategicznych ram odniesienia Państwa Członkowskie prowadzą ocenę ex-ante w celu analizy wpływu zaproponowanych interwencji i spójności ze strategicznymi wytycznymi Wspólnoty, a także z przewidzianymi priorytetami narodowymi i krajowymi.
3. Państwa Członkowskie prowadzą ocenę ex-ante dla każdego programu operacyjnego w ramach celu „Konwergencja”.

Dla celu „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” Państwa Członkowskie prowadzą ocenę albo wszystkich programów operacyjnych, albo ocenę dla każdego Funduszu albo oceną dla poszczególnych priorytetów, albo ocenę dla każdego programu operacyjnego.

Celem oceny ex-ante jest optymalizacja alokacji środków budżetowych programów operacyjnych i poprawa jakości programowania. W ramach tej oceny są określone i oceniane średnio- i długookresowe potrzeby, cele realizacyjne, spodziewane wyniki i cele ilościowe, jeśli to konieczne, spójność strategii zaproponowanej dla regionu, wartość dodana z tytułu pomocy wspólnotowej, stopień uwzględnienia priorytetów wspólnotowych, wnioski wyciągnięte z poprzedniego okresu programowania oraz jakość zastosowanych procedur wdrażania, monitorowania, oceny i zarządzania finansami.

4. Aby ocenić postęp programowania w odniesieniu do zobowiązań przyjętych na początku okresu, integracji strategicznych wytycznych Wspólnoty, oraz narodowych strategicznych ram odniesienia, każde Państwo Członkowskie prowadzi, najpóźniej w 2010 r., albo ocenę obejmującą wszystkie programy operacyjne w ramach każdego celu, albo oceną każdego programu operacyjnego.
5. W czasie okresu programowania, Państwa Członkowskie prowadzą ocenę ad hoc, połączoną z monitorowaniem programów operacyjnych w przypadku, gdy monitorowanie programów ukazuje znaczące odejście od celów początkowo ustalonych i w przypadku, gdy przedstawiane są propozycje rewizji programów operacyjnych. Wyniki są przekazywane komitetowi monitorującemu program operacyjny i Komisji.

Odpowiedzialność Komisji

1. Komisja prowadzi ocenę w celu przygotowania i monitorowania strategicznych wytycznych Wspólnoty.
2. Komisja może prowadzić, z własnej inicjatywy lub w partnerstwie z danym Państwem Członkowskim, ocenę ad hoc, o której mowa w art. 26 ust. 5.
3. Komisja, we współpracy z Państwem Członkowskim i instytucjami zarządzającymi, które zbierają niezbędne dane, prowadzi ocenę ex-post dla każdego celu.

Ocena ta obejmuje wszystkie programy operacyjne w ramach każdego celu i analizuje zakres wykorzystania środków, efektywność i skuteczność programowania Funduszu, wpływ społeczno-gospodarczy i wpływ na priorytety Wspólnoty.

Ocena jest prowadzona dla każdego celu i ma na celu wyciągnięcie wniosków dla polityki, dotyczących spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Określa ona czynniki przyczyniające się do osiągnięcia sukcesu lub porażki realizacji programu operacyjnego, łącznie z warunkami zrównoważenia i wskazuje dobre praktyki.

Ocena ex-post jest zakończona do dnia 31 grudnia 2015 r.

ROZDZIAŁ II REZERWY

Wspólnotowa rezerwa wynagradzająca znaczące postępy i jakość

1. W kontekście corocznej debaty, o której mowa w art.29, Rada, dokonuje, w 2011 r., zgodnie z procedurą ustanowioną w Artykule 161 Traktatu, rozdzielenia rezerwy, o której mowa w art. 20, pomiędzy poszczególne Państwa Członkowskie, tytułem wynagrodzenia postępów zrealizowanych w porównaniu do sytuacji wyjściowej:
 - a) dla celu „Konwergencja”, według następujących kryteriów:
 - i) wzrost produktu krajowego brutto na mieszkańca, mierzonego na poziomie NTS II, na podstawie danych dostępnych za okres 2004 – 2010;
 - ii) wzrost stopy zatrudnienia, mierzonej na poziomie NTS II, na podstawie danych dostępnych za okres 2004 – 2010;
 - b) dla celu „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach”, według następujących kryteriów:

- i) proporcjonalnie dla tych regionów, które w okresie między 2007 r. i 2010 r. wydawały przynajmniej 50% kwoty przyznanej im w ramach EFRR na działania w dziedzinie innowacji, jak określono w art. 5 ust. 1 Rozporządzenia (WE) nr [...];
 - ii) wzrost stopy zatrudnienia, mierzonej na poziomie NTS II, na podstawie danych dostępnych za okres 2004 – 2010.
2. Każde Państwo Członkowskie rozdziela kwoty, o których mowa między programy operacyjne, uwzględniając kryteria wymienione w poprzednich akapitach.

Artykuł 49

Krajowa rezerwa na pokrycie nadzwyczajnych strat i nieprzewidzianych wydatków

1. Państwo Członkowskie rezerwuje kwotę w wysokości 1% rocznego udziału Funduszy Strukturalnych dla celu „Konwergencja” i 3% rocznego udziału Funduszy Strukturalnych dla celu „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach”, w celu pokrycia nieprzewidzianych kryzysów lokalnych lub sektorowych, wynikających z restrukturyzacji gospodarczej i społecznej lub skutków otwarcia handlu.

Wspomniana rezerwa wspiera możliwość dostosowania pracowników i dywersyfikację gospodarczą danych regionów, jako uzupełnienie programów operacyjnych.

2. Każde Państwo Członkowskie proponuje szczególne programy operacyjne dla zobowiązań budżetowych, obejmujące cały okres w celu przeciwdziałania kryzysom, o których mowa w poprzednim ustępie.

TYTUŁ V

WKŁAD FINANSOWY FUNDUSZY

ROZDZIAŁ I WKŁAD FUNDUSZY

Artykuł 50

Różnicowanie stopy wkładu

Stopa wkładu ze strony Funduszy jest różnicowana w zależności od:

- a) ciężaru gatunkowego poszczególnych problemów, w szczególności cech ekonomicznych, społecznych i terytorialnych;

- b) wagi każdego priorytetu dla realizacji priorytetów Wspólnoty, ustanowionych w strategicznych wytycznych Wspólnoty;
- c) ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego, głównie poprzez stosowanie zasady ostrożności, zasady profilaktycznego działania oraz zasady trzyciel płaci;
- d) poziomu udziału funduszy prywatnych, w odnośnych dziedzinach, w szczególności w kontekście partnerstwa publiczno – prywatnego.

Artykuł 51

Wkład Funduszy

1. Decyzja zatwierdzająca program operacyjny określa maksymalną stopę oraz maksymalną kwotę wkładu Funduszy w każdym z programów operacyjnych, w ramach każdego priorytetu. Decyzje wskazują oddzielnie środki przeznaczone dla regionów korzystających ze wsparcia przejściowego.
2. Udział Funduszy jest obliczany na podstawie całkowitej kwoty wydatków publicznych.
3. Udział Funduszy, na poziomie priorytetu, podlega następującym ograniczeniom:
 - a) 85 % wydatków publicznych współfinansowanych przez Fundusz Spójności;
 - b) 75 % wydatków publicznych współfinansowanych przez EFRR lub EFS w ramach programów operacyjnych w regionach kwalifikujących się do celu „Konwergencja”;
 - c) 50 % wydatków publicznych współfinansowanych przez EFRR lub EFS w ramach programów operacyjnych w ramach celu „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach”;
 - d) 75 % wydatków publicznych współfinansowanych przez EFRR w ramach programów operacyjnych celu „Europejska współpraca terytorialna”;
 - e) stopa współfinansowania dla szczególnych działań wspieranych finansowo w ramach dodatkowej alokacji dla regionów peryferyjnych, przewidzianej w art. ust. 4, wynosi 50 % wydatków publicznych.

Na zasadzie odstępstwa od lit. b) w przypadku, gdy regiony znajdują się w Państwach Członkowskich objętych Funduszem Spójności, w wyjątkowych i odpowiednio uzasadnionych przypadkach, wkład Wspólnoty może wzrosnąć do 80% wydatków publicznych współfinansowanych przez EFRR i EFS.

4. Maksymalny wkład z Funduszy może wzrosnąć do 85% wydatków publicznych dla programów operacyjnych celu „Konwergencja” i „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach”, w regionach peryferyjnych i dla programów operacyjnych peryferyjnych wysp greckich w ramach celu „Konwergencja”.

Artykuł 52

Wzrost udziału

1. Bez względu na limity określone w art. 51, wkład EFRR dla priorytetów programów operacyjnych może być zwiększony:
 - a) o 10 punktów procentowych w przypadku współpracy międzyregionalnej, o której mowa w art. 36 ust. 4 lit. b), w ramach realizacji celu „Konwergencja” oraz „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach”;
 - b) o 5 punktów procentowych w ramach realizacji celu „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach” w przypadku, gdy dany priorytet przede wszystkim obejmuje obszary z geograficznymi lub naturalnymi niedogodnościami, określonymi następująco:
 - i) wyspy Państw Członkowskich kwalifikujące się do Funduszu Spójności, za wyjątkiem wysp, na których położona jest stolica danego Państwa Członkowskiego lub posiadających stałe połączenie z kontynentem;
 - ii) obszary górzyste, określone zgodnie z prawodawstwem krajowym Państwa Członkowskiego;
 - iii) obszary o niskiej (mniej niż 50 mieszkańców na kilometr kwadratowy) i bardzo niskiej (mniej niż 8 mieszkańców na kilometr kwadratowy) gęstości zaludnienia;
 - iv) obszary, które stanowiły zewnętrzną granicę Wspólnoty w dniu 30 kwietnia 2004 r. i które po tym dniu już nie stanowią zewnętrznej granicy.

Wzrost stopy dofinansowania dla obszarów z geograficznymi lub naturalnymi niedogodnościami nie może skutkować przekroczeniem, w odniesieniu do całkowitego przyznanego wsparcia, 60% wydatków publicznych przyznanych na ten priorytet.

2. Bez względu na limity określone w art. 51, wkład EFS dla priorytetów programów operacyjnych w ramach celu „Konwergencja” i „Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach”, dla działań na rzecz współpracy międzyregionalnej i transnarodowej może być zwiększony o 10 punktów procentowych. Działania te stanowią część szczególnego priorytetu.

Artykuł 53

Inne postanowienia

1. Wkład Funduszy do każdego priorytetu nie może być niższy niż 20% wydatków publicznych.
2. Działania pomocy technicznej realizowane z inicjatywy lub w imieniu Komisji mogą być finansowane w 100%.

3. W okresie kwalifikowania, o którym mowa w art. 55 ust. 1:
 - a) Priorytet może otrzymać pomoc jedynie z jednego Funduszu naraz;
 - b) Działanie może otrzymać pomoc z Funduszu jedynie z jednego programu operacyjnego naraz.
4. W odniesieniu do pomocy dla przedsiębiorstw, kwota pomocy publicznej przyznanej w ramach programu operacyjnego musi uwzględniać granice pomocy publicznej.
5. Wydatki współfinansowane przez Fundusze nie otrzymują pomocy z innych instrumentów finansowych Wspólnoty.

ROZDZIAŁ II PROJEKTY GENERUJĄCE DOCHÓD

Artykuł 54

Projekty generujące dochód

1. Dla celów niniejszego Rozporządzenia, projektem generującym dochód jest każdy projekt, który dotyczy infrastruktury, której wykorzystanie zakłada ponoszenie przez użytkowników bezpośrednich opłat oraz działanie wynikające ze sprzedaży lub wynajmu ziemi lub budynków.
2. Wydatki publiczne ponoszone w ramach projektów generujących dochód wyliczane są na podstawie kosztu inwestycji po odjęciu zaktualizowanej wartości netto dochodów z tej inwestycji w określonym okresie odniesienia. Wyliczenie takie uwzględnia stopę zwrotu z inwestycji, której należałoby normalnie oczekiwać w danej kategorii inwestycji, oraz, gdy to konieczne, zasadę kapitału związanego ze względnym dobrobytem danego Państwa Członkowskiego.
3. Ustęp 1 i 2 nie mają zastosowania do projektów podlegających przepisom dotyczącym pomocy publicznej w rozumieniu Artykułu 87 Traktatu.
4. W przypadkach gdy projekt obejmuje całkowitą lub częściową sprzedaż i realizację dochodów z tego tytułu, kwota tego dochodu musi być odjęta od kwoty przyjmowanej do wyliczenia podstawy kosztów kwalifikowanych projektu, którą instytucja zarządzająca deklaruje Komisji.

ROZDZIAŁ III KWALIFIKOWALNOŚĆ WYDATKÓW

Artykuł 55

Kwalifikowalność wydatków

1. Wydatki kwalifikują się do objęcia pomocą Funduszy w przypadku, gdy zostały rzeczywiście poniesione przez beneficjenta w ramach realizacji działań w okresie od dnia 1 stycznia 2007 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku. Nie mogą być objęte współfinansowaniem działania ukończone przed datą rozpoczynającą kwalifikowania.

Wydatki dotyczące dużych projektów kwalifikują się począwszy od terminu przedłożenia ich Komisji.

2. Do objęcia finansowaniem ze strony Funduszy kwalifikują się jedynie wydatki poniesione w ramach działań zatwierdzonych przez instytucję zarządzającą danym programem operacyjnym lub na jej odpowiedzialność, zgodnie z kryteriami określonymi przez Komitet Monitorujący.

Nowy wydatek, dodany w momencie modyfikacji programu operacyjnego, o której mowa w art. 32, kwalifikuje się od daty otrzymania przez Komisję wniosku o modyfikację programu operacyjnego. Niniejszy przepis nie ma zastosowania do programów operacyjnych, o których mowa w art. 36 ust. 5.

3. Zasady kwalifikowania wydatków określone są na szczeblu krajowym, z zastrzeżeniem wyjątków określonych w szczegółowych rozporządzeniach dotyczących poszczególnych Funduszy. Obejmują one całość wydatków publicznych zadeklarowanych w ramach programu operacyjnego.
4. Postanowienia ustępów 1, 2 i 3 niniejszego artykułu nie naruszają art. 43.

ROZDZIAŁ IV NIEZMIENNOŚĆ DZIAŁAŃ

Artykuł 56

Niezmienność działań

1. Państwo Członkowskie lub instytucja zarządzająca zapewniają, że działanie otrzymuje pomoc pochodzącą z Funduszy, jedynie w przypadku, gdy dane działanie w okresie siedmiu lat od daty wydania decyzji o przyznaniu finansowania przez właściwy organ krajowy lub przez instytucję zarządzającą, nie będzie podlegało istotnym zmianom:

- a) zmieniającym cechy lub warunki realizacji lub też dającym nienależną korzyść jednemu przedsiębiorstwu lub organowi publicznemu;
 - b) wynikającym albo ze zmiany w układzie własnościowym danego obiektu infrastruktury, albo też z przerwania działalności produkcyjnej.
2. Instytucja zarządzająca informuje Komisję o takich zmianach. Komisja informuje inne Państwa Członkowskie.
 3. Nienależnie wypłacone środki są zwrócone zgodnie z art. od 99 do 103.
 4. Państwo Członkowskie i Komisja zapewniają, że przedsiębiorstwo, które jest lub było przedmiotem procedury zwrotu zgodnie z ust. 3, w wyniku przeniesienia swojej działalności produkcyjnej w ramach jednego Państwa Członkowskiego lub do innego Państwa Członkowskiego, traci prawo do korzystania ze wsparcia Funduszy.

TYTUŁ VI

ZARZĄDZANIE, MONITOROWANIE I KONTROLE

ROZDZIAŁ I

SYSTEM ZARZĄDZANIA I KONTROLI

Artykuł 57

Zasady ogólne dotyczące systemów zarządzania i kontroli

1. Systemy zarządzania i kontroli programów operacyjnych, ustanowione przez Państwa Członkowskie przewidują:
 - a) wyraźne określenie funkcji organów zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę oraz wyraźny podział funkcji w ramach każdego organu;
 - b) wyraźny podział funkcji między organami zaangażowanymi w zarządzanie, poświadczanie wydatków i kontrolę oraz między tymi funkcjami w ramach każdego organu;
 - c) odpowiednie środki dla każdego organu w celu sprawowania funkcji mu powierzonych;
 - d) postanowienia dotyczące skutecznego audytu;
 - e) wiarygodne systemy księgowania, monitorowania i sprawozdawczości finansowej w formie skomputeryzowanej;
 - f) skuteczny system raportowania i monitorowania w przypadku, gdy wykonanie zadań jest delegowane;
 - g) istnienie podręczników procedur dla funkcji, które mają być wykonane;

- h) skuteczne postanowienia w odniesieniu do audytu poprawnego działania systemu;
 - i) systemy i procedury zapewniające właściwy ślad rewizyjny;
 - j) procedury raportowania i monitorowania nieprawidłowości i zwrotu sum niewłaściwie wypłaconych.
2. Środki ustanowione w ust. 1 lit. b), c), d), f) i h) są proporcjonalne w stosunku do wydatków publicznych w ramach danego programu operacyjnego.

Artykuł 58

Powołanie instytucji

1. Dla każdego programu operacyjnego Państwo Członkowskie wyznacza następujące instytucje:
 - a) instytucję zarządzającą: instytucja albo publiczny lub prywatny, krajowy, regionalny lub lokalny organ wyznaczony przez Państwo Członkowskie, albo samo Państwo Członkowskie, w przypadku wykonywania przez nie samodzielnie tych zadań w celu zarządzania programem operacyjnym;
 - b) instytucję poświadczającą: organ, lub lokalna, regionalna lub krajowa instytucja Państwa Członkowskiego poświadczająca deklaracje wydatków i wnioski o płatność przed wysłaniem ich do Komisji;
 - c) jednostkę audytu: organ, operacyjnie niezależny od instytucji zarządzającej i instytucji poświadczającej, wyznaczony przez Państwo Członkowskie dla każdego programu operacyjnego i odpowiedzialny za kontrolę należytego działania systemu zarządzania i kontroli.
2. Obok instytucji, o których mowa w poprzednim ustępie, Państwo Członkowskie wyznacza również organ właściwy do otrzymywania płatności dokonywanych przez Komisję i organ lub organy odpowiedzialne za przekazywanie płatności beneficjentom.
3. Państwo Członkowskie ustanawia zasady regulujące jego stosunki z tymi instytucjami i organami oraz ich stosunki z Komisją.

Nie naruszając niniejszego Rozporządzenia, Państwo Członkowskie ustanawia wzajemne stosunki z tymi instytucjami, które wypełniają swoje zadania zgodnie z systemami instytucjonalnymi, prawnymi i finansowymi danego Państwa Członkowskiego.
4. Z zastrzeżeniem art. 57 ust. 1 lit. b), kilka lub wszystkie funkcje w zakresie zarządzania, płatności, poświadczania i kontroli mogą być prowadzone przez ten sam organ.
5. Dla programów operacyjnych w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” szczegółowe zasady dotyczące zarządzania i kontroli są ustanowione w Rozporządzeniu (WE) nr [...].

6. Komisja przyjmuje szczegółowe zasady w celu wdrożenia art. 59, 60 i 61 zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 3.

Artykuł 59

Funkcje instytucji zarządzającej

Instytucja zarządzająca jest odpowiedzialna za zarządzanie i wdrażanie programu operacyjnego w sposób skuteczny, efektywny i poprawny, a w szczególności za:

- a) zapewnienie, że działania wyznaczone do finansowania są zgodne z kryteriami mającymi zastosowanie do programu operacyjnego oraz, że są zgodne ze stosownymi zasadami wspólnotowymi i krajowymi przez cały okres wdrażania;
- b) kontrolę dostarczenia produktów i świadczenia usług współfinansowanych oraz za to, że wydatki zadeklarowane dla działań zostały rzeczywiście poniesione i są zgodne z zasadami wspólnotowymi i krajowymi;
- c) zapewnienie, że istnieje system rejestrowania i przechowywania w formie skomputeryzowanej szczegółowych danych księgowych dla każdego działania w ramach programu operacyjnego oraz, że zbierane są dane dotyczące realizacji, niezbędne do zarządzania finansami, monitorowania, kontroli i oceny;
- d) zapewnienie, że beneficjenci i inne organy zaangażowane w realizację działań prowadzą albo system oddzielnej rachunkowości albo nadają właściwy kod księgowy wszystkim transakcjom odnoszącym się do danego działania;
- e) zapewnienie, że ocena programów operacyjnych, o której mowa w art. 46 jest prowadzona w terminach wyznaczonych w niniejszym Rozporządzeniu oraz, że spełniają normy jakości uzgodnione między Komisją i Państwem Członkowskim;
- f) ustanowienie procedur, gwarantujących, że wszelkie dokumenty dotyczące wydatków i kontroli wymaganych do zapewnienia właściwego śladu rewizyjnego są przechowywane zgodnie z wymogami art. 88 i 98;
- g) zapewnienie, że instytucja poświadczająca otrzymuje wszystkie niezbędne informacje dotyczące procedur i kontroli przeprowadzonych w odniesieniu do wydatków na cele poświadczenia;
- h) prowadzenie komitetu monitorującego i przekazywanie mu dokumentów wymaganych w celu zapewnienia monitorowania jakości wdrożenia programu operacyjnego, w świetle jego szczegółowych celów;
- i) przygotowanie i, po zatwierdzeniu przez komitet monitorujący, przedłożenie Komisji rocznego i końcowego sprawozdania z realizacji;
- j) zapewnienie zgodności z wymogami w zakresie informacji i promocji, ustanowionymi w art. 68;
- k) dostarczanie Komisji informacji umożliwiających jej ocenę dużych projektów.

Artykuł 60

Funkcje instytucji poświadczającej

Instytucja poświadczająca program operacyjny jest w szczególności odpowiedzialna za:

- a) przygotowanie i przedkładanie Komisji poświadczonych deklaracji wydatków i wniosków o płatność w formie skomputeryzowanej;
- b) poświadczanie, że:
 - i) deklaracja wydatków jest dokładna, wynika z wiarygodnych systemów księgowych i jest oparta na weryfikowalnych dokumentach uzupełniających,
 - ii) zadeklarowane wydatki są zgodne ze stosowanymi zasadami wspólnotowymi i krajowymi oraz, że zostały poniesione w odniesieniu do działań wyznaczonych do finansowania, zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do programu i zgodnie z zasadami wspólnotowymi i krajowymi;
- c) zapewnienie dla celów poświadczenia, że otrzymała z instytucji zarządzającej właściwe informacje dotyczące procedur i kontroli przeprowadzonych w odniesieniu wydatków zawartych w deklaracji wydatków;
- d) uwzględnienie, dla celów poświadczenia wyników badania przeprowadzonego przez lub w imieniu jednostki audytu;
- e) utrzymywanie dokumentacji księgowej wydatków zadeklarowanych Komisji w skomputeryzowanej formie;
- f) zapewnienie zwrotu wszelkich środków finansowych Wspólnoty, które zostały niewłaściwie wypłacone w wyniku wykrytych nieprawidłowości, łącznie z odsetkami, tam, gdzie to właściwe, prowadzić księgowość dotyczącą kwot do zwrotu i spłacanych kwoty odzyskanych przez Komisję, tam, gdzie to możliwe, przez odjęcie ich od następnej deklaracji wydatków.

Artykuł 61

Funkcje jednostki audytu

1. Jednostka audytu dla programu operacyjnego jest odpowiedzialna w szczególności za:
 - a) zapewnienie, że badania są prowadzone zgodnie z międzynarodowymi standardami kontroli w celu zweryfikowania skuteczności działania systemu zarządzania i kontroli programu operacyjnego;
 - b) zapewnienie, że kontrole działań są przeprowadzane na podstawie właściwej próby, umożliwiającej zweryfikowanie zadeklarowanych wydatków;
 - c) prezentowanie Komisji w ciągu 6 miesięcy od zatwierdzenia programu operacyjnego strategii kontroli, obejmującej organy, które będą

przeprowadzały kontrole, o których mowa w lit. a) i b), stosowaną metodę, metody wybierania próby w przypadku kontroli działań oraz szacunkowy plan kontroli, w celu zapewnienia, że główne organy są skontrolowane oraz, że kontrole są przeprowadzane równomiernie w ciągu całego okresu programowania;

- d) w przypadku stosowania wspólnych systemów w więcej niż jednym programie operacyjnym, zgodnie z lit. c) może zostać przedstawiona jedna łączna strategia kontroli;
- e) do 30 czerwca corocznie, w latach 2008 - 2013:
 - i) tworzenie rocznego sprawozdania z kontroli, zawierającego wnioski z przeprowadzonych kontroli, zgodnie ze strategią kontroli, w odniesieniu do funkcjonowania programu operacyjnego w ciągu poprzedniego roku oraz raport o wszelkich brakach zauważonych w systemach zarządzania i kontroli programem. Informacja dotycząca lat 2014 i 2015 może być dołączona do końcowego sprawozdania, wraz z deklaracją ważności;
 - ii) wystawianie opinii, w odniesieniu do tego, czy system zarządzania i kontroli działań skutecznie, dając należyłą gwarancję poprawności deklaracji wydatków przedstawianych Komisji w ciągu roku oraz zgodności z prawem i prawidłowości podstawowych transakcji.
- f) dostarczanie informacji w odniesieniu do kontroli i opinii, które mogą być zawarte w jednym raporcie, w przypadku, gdy stosowany jest jeden system do kilku programów operacyjnych;
- g) dostarczanie deklaracji zamknięcia programu operacyjnego, oceniającej ważność wniosku o płatność końcowego salda oraz zgodności z prawem i prawidłowości podstawowych transakcji objętych końcową deklaracją wydatków, dostarczoną w końcowym sprawozdaniu kontrolnym.

2. W przypadku, gdy kontrole, o których mowa w lit. a) i b) są przeprowadzane przez organ inny niż jednostka audytu, jednostka audytu zapewnia, że taki organ posiada niezbędną niezależność operacyjną, oraz, że prace są wykonane zgodnie w przyjętymi międzynarodowo standardami kontroli.

ROZDZIAŁ II MONITOROWANIE

Artykuł 62

Komitet Monitorujący

Dla każdego programu operacyjnego, w porozumieniu z instytucją zarządzającą i po konsultacjach z partnerami, Państwo Członkowskie powołuje komitet monitorujący.

Każdy komitet monitorujący powoływany jest w ciągu trzech miesięcy od daty zatwierdzenia programu operacyjnego.

Komitet określa swój regulamin wewnętrzny, zgodny z regułami instytucjonalnymi, prawnymi i finansowymi panującymi w danym Państwie Członkowskim i zatwierdza ten regulamin w porozumieniu z instytucją zarządzającą.

Artykuł 63

Skład

1. Każdemu komitetowi monitorującemu przewodniczy przedstawiciel administracji Państwa Członkowskiego lub instytucji zarządzającej.

O jego składzie decyduje Państwo Członkowskie, które powinno uwzględnić partnerów, o których mowa w art. 10 oraz instytucję zarządzającą.

2. W pracach komitetu monitorującego może uczestniczyć, ze swojej własnej inicjatywy, z głosem doradczym, przedstawiciel Komisji. W pracach komitetu monitorującego może uczestniczyć, z głosem doradczym, przedstawiciel EBI i EFI w przypadku tych programów operacyjnych, które korzystają z ich wsparcia.

Artykuł 64

Zadania

Zadaniem komitetu monitorującego jest sprawdzenie czy program operacyjny jest wdrażany skutecznie i przy przestrzeganiu wysokich norm jakości, zgodnie z następującymi postanowieniami:

- a) analizuje i zatwierdza w ciągu czterech miesięcy od daty zatwierdzenia programu operacyjnego kryteria wyboru finansowanych projektów. Kryteria wyboru podlegają rewizji w zależności od potrzeb wynikających z procesu programowania;
- b) dokonuje okresowej oceny postępów w realizacji indywidualnych celów programu operacyjnego, na podstawie dokumentów przekazanych przez instytucję zarządzającą;
- c) bada wyniki wdrażania, w szczególności zaś stopień osiągnięcia celów określonych dla każdego priorytetu oraz oceny, o których mowa w art. 46 ust. 5;
- d) analizuje i zatwierdza roczne sprawozdania z wdrażania, o których mowa w art. 66, przed ich wysłaniem do Komisji;
- e) jest informowany o treści rocznego sprawozdania z kontroli oraz o ewentualnych uwagach Komisji sformułowanych przez nią po zapoznaniu się z tym sprawozdaniem;
- f) może być informowany, z inicjatywy Państwa Członkowskiego, o treści sprawozdania, o którym mowa w art. 27;

- g) może proponować instytucji zarządzającej wszelkie zmiany lub rewizje programu operacyjnego mogące umożliwić osiągnięcie celów działania Funduszy, o których mowa w art. 3, lub poprawić zarządzanie nim, w tym zarządzanie finansami;
- h) analizuje i zatwierdza wszelkie propozycje mające na celu wprowadzenie zmian do treści decyzji Komisji dotyczącej wkładu Funduszy.

Artykuł 65

Rozwiązania dotyczące monitorowania

1. Instytucja zarządzająca i komitet monitorujący zapewniają poziom jakości wdrażania programu operacyjnego.
2. Instytucja zarządzająca i komitet monitorujący prowadzą monitorowanie przy wykorzystaniu wskaźników finansowych oraz wskaźników realizacji, rezultatu i oddziaływania, określonych w programie operacyjnym.

W przypadkach, gdy pozwala na to charakter pomocy, dane statystyczne są podawane w rozbiciu na przedziały według płci oraz rozmiarów korzystających z pomocy przedsiębiorstw.

3. W partnerstwie z Państwami Członkowskimi, Komisja analizuje wskaźniki niezbędne do monitorowania i oceny programu operacyjnego.

Artykuł 66

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie końcowe z realizacji

1. Począwszy od roku 2008, najpóźniej 30 czerwca każdego roku, instytucja zarządzająca przekazuje Komisji roczne sprawozdanie z wykonania programu operacyjnego. Instytucja zarządzająca przekazuje Komisji, w terminie do 30 czerwca 2016 roku, sprawozdanie końcowe z wykonania programu operacyjnego.
2. Sprawozdania, o których mowa w ust. 1, w celu uzyskania dokładnego rozeznania w zakresie wdrażania, zawierają następujące informacje:
 - a) postęp we wdrażaniu programu operacyjnego oraz jego priorytetów w nawiązaniu do ich szczegółowych, dających się zweryfikować celów wraz z kwantyfikacją, o ile jest ona możliwa, wskaźników fizycznych, wskaźników realizacji, rezultatu i oddziaływania dla danego priorytetu;
 - b) stan wykonania finansowego programu operacyjnego ukazujący, dla każdego priorytetu, wydatki poniesione przez beneficjenta i odpowiadający im wkład publiczny, całkowite środki otrzymane z Komisji, skwantyfikowane wskaźniki finansowe, o których mowa w art. 65 ust. 2;
 - c) tam, gdzie jest to właściwe, osobno dla każdego programu operacyjnego, stan wykonania finansowego programu na obszarach objętych wsparciem przejściowym;

- d) stan wykonania finansowego w rozbiciu na kategorie pomocy, przyjęte przez Komisję zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 3;
- e) kroki podjęte przez instytucję zarządzającą oraz przez komitet monitorujący w celu zagwarantowania jakości i skuteczności procesu wdrażania, w szczególności:
 - i) działania związane z monitorowaniem i kontrolą, w tym postanowienia dotyczące gromadzenia danych;
 - ii) podsumowanie istotnych problemów napotkanych w trakcie wdrażania programu operacyjnego oraz wszelkich podjętych w tym kontekście środków, w tym działań podjętych w odpowiedzi na uwagi sformułowane zgodnie z art. 67;
 - iii) stan wykorzystania pomocy technicznej;
- f) działania podjęte w związku z promocją i informacją na temat programu operacyjnego;
- g) oświadczenie na temat przestrzegania prawa wspólnotowego podczas wdrażania programu operacyjnego oraz, tam, gdzie to właściwe, wskazanie napotkanych problemów i środków podjętych w celu ich rozwiązania;
- h) informacje o postępie i finansowaniu dużych projektów oraz globalnych dotacji;
- i) informacje na temat zasad regulujących przyznawanie preferencyjnego finansowania na obszarach z naturalnymi niedogodnościami;
- j) w razie potrzeby, stan wykorzystania pomocy refundowanej, w trakcie trwania programu operacyjnego, instytucji zarządzającej lub innej instytucji publicznej.

Szerokość zakresu informacji przekazywanych Komisji jest proporcjonalny w stosunku do całkowitej kwoty wydatków publicznych danego programu operacyjnego.

3. Sprawozdanie spełnia wymogi formalne jeśli zawiera wszystkie informacje wymienione w ust. 2. Komisja podejmuje decyzję o zaakceptowaniu rocznego sprawozdania w ciągu 10 dni roboczych.
4. Komisja podejmuje decyzję w sprawie treści rocznego sprawozdania z wykonania, przedłożonego przez instytucję zarządzającą w ciągu 2 miesięcy. Termin ten jest wydłużany do pięciu miesięcy w przypadku sprawozdania końcowego z wykonania programu operacyjnego. Jeśli Komisja nie zajmie stanowiska w tak określonym terminie, sprawozdanie zostaje uznane za przyjęte.

Artykuł 67

Coroczny przegląd programów

1. Corocznie, przy okazji składania rocznego sprawozdania z wykonania, o którym mowa w art. 66 oraz zgodnie z zasadami określonymi w porozumieniu z danym

Państwem Członkowskim i daną instytucją zarządzającą, Komisja i instytucja zarządzająca analizują postęp wdrażania programu operacyjnego, główne wyniki osiągnięte w poprzednim roku, stan wykonania finansowego oraz inne czynniki mogące przyczynić się do udoskonalenia procesu wdrażania.

Ponadto, analizą mogą również zostać objęte wszelkie aspekty dotyczące działania systemu zarządzania i kontroli, o którym mowa w art. 61 ust. 1.

2. Po przeprowadzeniu analizy, o której mowa w ust. 1, Komisja może sformułować uwagi pod adresem Państwa Członkowskiego i instytucji zarządzającej, które przekazują je do wiadomości komitetu monitorującego. Państwo Członkowskie informuje Komisję o działaniach podjętych w następstwie otrzymania tych uwag.
3. Z chwilą udostępnienia wyników oceny ex-post pomocy przyznanej w okresie programowania 2000 – 2006, dokonuje się analizy ogólnych wyników przy okazji następnego przeglądu rocznego.

ROZDZIAŁ III INFORMACJA I PROMOCJA

Artykuł 68

Informacja i promocja

Państwa Członkowskie są odpowiedzialne za działania informacyjne i promocyjne dotyczące współfinansowanych programów i działań. Odbiorcą tych informacji są obywatele europejscy, a celem ich jest uwypuklenie roli Wspólnoty oraz zagwarantowanie przejrzystości interwencji Funduszy.

Instytucja zarządzająca programem operacyjnym ponosi odpowiedzialność za jego promocję zgodnie z zasadami wdrażania niniejszego rozporządzenia, przyjętego przez Komisję zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 3.

ROZDZIAŁ IV KONTROLE

SEKCJA 1 ZADANIA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

Artykuł 69

Należyte zarządzanie finansami

1. Państwa Członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie należytego zarządzania finansami programów operacyjnych oraz za zgodność z prawem i prawidłowość podstawowych transakcji.

2. Zapewniają one, że instytucje zarządzające, instytucje poświadczające, instytucje pośredniczące, jednostki audytu oraz wszelkie pozostałe organy zainteresowane otrzymają stosowne wskazówki dotyczące tworzenia systemów zarządzania i kontroli, o których mowa w art. 57 – 61, w celu zapewnienia, że finansowanie wspólnotowe jest wykorzystywane w sposób skuteczny i poprawny.
3. Państwa Członkowskie zapobiegają, wykrywają i korygują nieprawidłowości. Informują o tym Komisję zgodnie z zasadami, oraz przekazują Komisji wszelkie informacje o postępie postępowań administracyjnych i prawnych.

W przypadku, gdy kwoty niewłaściwie wypłacone beneficjentom nie mogą być odzyskane, Państwo Członkowskie jest odpowiedzialne z zwrot kwot utraconych przez budżet Wspólnot Europejskich, poza przypadkami, w których udowodni, że powstała strata nie była spowodowana przez nieprawidłowość bądź niedbalstwo.

4. Szczegółowe zasady wdrażania ust. 1, 2 i 3 są przyjmowane zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 3.

Artykuł 70

Systemy zarządzania i kontroli

1. Przed przyjęciem programu operacyjnego, Państwa Członkowskie zapewniają, że systemy zarządzania i kontroli programu operacyjnego stworzone są zgodnie z art. 57-61. Są one odpowiedzialne za zapewnienie, że systemy funkcjonują w sposób skuteczny w ciągu całego okresu programowania.
2. W ciągu trzech miesięcy od zatwierdzenia każdego programu operacyjnego, Państwo Członkowskie przedstawia Komisji opis systemów, obejmujący w szczególności schemat i procedury instytucji zarządzających i poświadczających oraz instytucji pośredniczących a także systemów audytu wewnętrznego funkcjonujących w tych instytucjach, jednostce audytu oraz wszelkich innych organów prowadzących audyt zgodnie ze swoimi obowiązkami.
3. Wspomnianemu opisowi towarzyszy sprawozdanie „organu oceny zgodności”, określające wyniki oceny systemów oraz zawierające opinię w sprawie ich zgodności z art. 57 – 61. W przypadku, gdy opinia zawiera zastrzeżenia, sprawozdanie wskazuje wady i ich wagę. Państwo Członkowskie przygotowuje, w porozumieniu z Komisją, plan określający środki naprawcze, które zostaną podjęte, a także harmonogram ich wdrożenia.

„Organ oceny zgodności” jest wyznaczony najpóźniej w momencie przyjęcia programu operacyjnego. Komisja może przyjąć, że „organem zgodności oceny” dla programu operacyjnego jest jednostka audytu w przypadku, gdy ma niezbędne możliwości. „Organ oceny zgodności” musi posiadać niezbędną niezależność operacyjną oraz musi prowadzić swoje działania zgodnie z międzynarodowymi standardami kontroli.

4. W przypadku, gdy systemy są wykorzystywane dla więcej niż jednego programu operacyjnego, opis wspólnego systemu może być zawarty, zgodnie z ust. 2 i 3 w jednym sprawozdaniu.

5. Szczegółowe zasady wdrażania ust. 1 do 4 przyjmuje się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 3.

SEKCJA 2 OBOWIĄZKI KOMISJI

Artykuł 71

Obowiązki Komisji

1. Komisja upewnia się zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 70, że Państwa Członkowskie stworzyły systemu zarządzania i kontroli, które są zgodne z art. 57 – 61, a na podstawie corocznych kontroli i swoich własnych kontroli – że systemy działają w sposób skuteczny w ciągu wdrażania programu operacyjnego.
2. Nie naruszając kontroli prowadzonych przez Państwa Członkowskie, urzędnicy Komisji lub upoważnieni przedstawiciele Komisji mogą przeprowadzać kontrole na miejscu, w celu sprawdzenia skutecznego działania systemów zarządzania i kontroli, które mogą obejmować kontrole działań zawartych w programie operacyjnym, z co najmniej jednodniowym wyprzedzeniem. W takie kontrole mogą brać udział urzędnicy lub upoważnieni przedstawiciele Państwa Członkowskiego.
3. Komisja może zażądać od Państwa Członkowskiego przeprowadzenia kontroli na miejscu w celu sprawdzenia poprawnego funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli jednej lub więcej transakcji. Urzędnicy Komisji lub upoważnieni przedstawiciele mogą brać udział w takich kontrolach.

Artykuł 72

Współpraca z organami kontroli Państw Członkowskich

1. Komisja współpracuje z jednostkami audytu programów operacyjnych w celu koordynacji ich odpowiednich planów kontroli i metod audytu oraz natychmiast dokonuje wymiany informacji o wynikach przeprowadzonych kontroli systemów zarządzania i kontroli w celu najlepszego wykorzystania zasobów kontroli oraz w celu uniknięcia nieuzasadnionego powtórzenia działań.

Komisja i jednostki audytu spotykają się regularnie, przynajmniej raz w roku, w celu wspólnej analizy corocznego sprawozdania z kontroli, przedstawionego na podstawie art. 61 oraz w celu wymiany poglądów na inne tematy dotyczące poprawy zarządzania i kontroli programów operacyjnych.

Komisja przedstawia swoje uwagi dotyczące strategii kontroli, przedstawionej na podstawie art. 61 nie później niż trzy miesiące lub na pierwszym spotkaniu po jej przyjęciu.

2. Określając swoją strategię kontroli, Komisja określa te programy operacyjne, dla których w opinii na temat zgodności systemu w ramach art. 61 jest nie ma

zastrzeżeń, lub dla których zastrzeżenia zostały wycofane po podjęciu działań korygujących, dla których strategia kontroli jednostki audytu jest zadowalająca oraz dla których, na podstawie wyników kontroli przeprowadzonej przez Komisję i Państwo Członkowskie, otrzymano wiarygodną gwarancję, że systemy zarządzania i kontroli funkcjonują skutecznie.

3. W przypadku tych programów, Komisja może powiadomić zainteresowane Państwa Członkowskie, że w odniesieniu do poprawności, zgodności z prawem i prawidłowości zadeklarowanych wydatków, będzie się ona kierować głównie opinią jednostki audytu a w wyjątkowych okolicznościach przeprowadzi własne kontrole na miejscu.

SEKCJA 3

POSTANOWIENIA PROPORCJONALNE W DZIEDZINIE KONTROLI

Artykuł 73

Postanowienia proporcjonalne w zakresie kontroli

1. W przypadku programów, dla których poziom współfinansowania z funduszy Wspólnoty nie przekracza 33% wydatków publicznych w ramach programu operacyjnego, a kwota pochodząca z Funduszy nie przekracza 250 milionów euro przepisy art. 61 lit. c), d), e) pkt. i) nie mają zastosowania.
2. W przypadku programów, o których mowa w ust. 1, Państwo Członkowskie może wykorzystać opcję ustanowienia, zgodnie z zasadami krajowymi, organów i procedur prowadzenia funkcji, o których mowa w art. 59 lit. b oraz w art. 60 i 61. W przypadku, gdy Państwo Członkowskie wykorzysta tą opcję, przepisy art. 58 ust. 1, lit. b) i c) oraz art. 60 ust. 1 lit. c) nie mają zastosowania.

W przypadku, gdy Komisja przyjmie zasady wrażeń art. 59, 60 i 61, wskazuje przepisy, które nie mają zastosowania do tych Państw Członkowskich, które wykorzystują opcję, o której mowa w ust. 1.

3. Art. 70 ust. 3 stosuje się *mutatis mutandis* w przypadku, gdy Państwo Członkowskie wykorzystuje opcję, o której mowa w akapicie pierwszym ust. 2.
4. Dla wszystkich programów operacyjnych, o których mowa w ust. 1 oraz bez względu na to, czy Państwo Członkowskie wykorzystuje opcję opisaną w nim w przypadku, gdy w opinii w sprawie zgodności systemu nie ma zastrzeżeń, lub w przypadku, gdy zastrzeżenia zostały wycofane w wyniku podjęcia środków zaradczych, Komisja może w odniesieniu do poprawności, zgodności z prawem i prawidłowości zadeklarowanych wydatków, kierować się głównie opinią jednostki audytu lub organu wyznaczonego przez Państwo Członkowskie, w przypadku, gdy wykorzystują one opcje, o których mowa.

Komisja może informować zainteresowane Państwo Członkowskie, że nie będzie przeprowadzać kontroli na miejscu, poza szczególnymi i odpowiednio uzasadnionymi okolicznościami.

W przypadku, gdy istnieją wskaźniki nieprawidłowości, które nie zostały odkryte w odpowiednim momencie przez krajowe jednostki audytu, lub które nie podlegały odpowiednim środkom korygującym, Komisja może wymagać od Państwa Członkowskiego przeprowadzenia kontroli zgodnie z art. 71 ust. 3 lub może przeprowadzić własne kontrole, zgodnie z art. 71 ust. 2 w celu upewnienia się o poprawności, zgodności z prawem i prawidłowości zadeklarowanych wydatków.

TYTUŁ VII

ZARZĄDZANIA FINANSAMI

ROZDZIAŁ I ZARZĄDZANIA FINANSAMI

SEKCJA 1 ZOBOWIĄZANIA BUDŻETOWE

Artykuł 74

Zobowiązania budżetowe

1. Zobowiązania budżetowe Wspólnoty w ramach programów operacyjnych (zwane dalej „zobowiązaniami budżetowymi”) są ustalane w podziale na transze roczne dla każdego Funduszu, na okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. Zobowiązanie budżetowe dotyczące pierwszej transzy rocznej ustanawiane jest przed podjęciem przez Komisję decyzji zatwierdzającej program operacyjny. Zobowiązania budżetowe dotyczące każdej następnej transzy rocznej są ustanawiane przez Komisję, na podstawie decyzji określającej wysokość udziału Funduszy, o której mowa w art. 31.
2. W przypadku, gdy Państwo Członkowskie nie proponuje żadnych modyfikacji programów operacyjnych, o których mowa w art. 36 ust. 5 lub jeśli nie dokonano żadnych płatności, Państwo Członkowskie może zwrócić się z wnioskiem, najpóźniej do dnia 30 września roku „n”, o przekazanie zobowiązań programów operacyjnych, odnoszących się do krajowej rezerwy na pokrycie nadzwyczajnych strat i nieprzewidzianych wydatków, do innych programów operacyjnych. Państwo Członkowskie określa w swoim wniosku programy operacyjne, które będą korzystały z tych środków.

SEKCJA 2 WSPÓLNE ZAPISY DOTYCZĄCE KONTROLI

Artykuł 75

Wspólne zapisy dotyczące kontroli

1. Płatności realizowane przez Komisję tytułem wkładu Funduszy są realizowane zgodnie ze zobowiązaniami budżetowymi. Wszystkie płatności powinny być księgowane w ramach najwcześniej otwartych zobowiązań budżetowych.
2. Płatności mają charakter płatności zaliczkowych, płatności okresowej oraz płatności salda końcowego. Odbiorcą płatności są instytucje wyznaczone przez Państwo Członkowskie.
3. Corocznie, najpóźniej dnia 31 stycznia, Państwo Członkowskie przesyła Komisji uaktualnienie prognozy wniosku o płatność dla obecnego roku finansowego i dla następnego roku finansowego.
4. Każda wymiana informacji dotycząca transakcji finansowych między Komisją a organami wyznaczonymi przez Państwa Członkowskie jest dokonywana przy pomocy środków elektronicznych, zgodnie z zasadami wdrażania, przyjętymi przez Komisję zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 3.

Artykuł 76

Zasady realizacji płatności okresowych i płatności salda końcowego

Płatności okresowe i płatności salda końcowego oblicza się stosując wskaźnik współfinansowania dla każdego priorytetu do wydatków publicznych, określonych w ramach priorytetu na podstawie deklaracji wydatków poświadczonych przez instytucję odpowiedzialną za poświadczanie.

Artykuł 77

Deklaracje wydatków

1. Wszystkie deklaracje wydatków zawierają, dla każdego priorytetu, kwotę wydatków ponoszonych przez beneficjentów w związku z realizacją projektów oraz odnoszące się do wkładu ze środków publicznych. Wydatki poniesione przez beneficjentów są udokumentowane pokwitowanymi fakturami lub dokumentami księgowymi o równoważnej wartości dowodowej.

W odniesieniu do programów pomocowych, jedynie w znaczeniu Artykułu 87, wydatkami poświadczonymi dla Komisji będą wydatki poniesione przez beneficjentów, w stosunku do których płatności dokonał organ przyznający pomoc.

2. Deklaracja wydatków uwypukla, dla każdego programu operacyjnego wydatki ponoszone w odniesieniu do regionów otrzymujących pomoc przejściową.
3. W odniesieniu do działań inżynierii finansowej, w szczególności do funduszy kapitału ryzyka, funduszy gwarancyjnych i funduszy pożyczkowych, wydatkami poświadczonymi dla Komisji są wydatki poniesione w związku z ustanowieniem takiego funduszu. Jednakże, w momencie zamknięcia programu operacyjnego wydatki są określone na podstawie rzeczywistych płatności każdego z Funduszy łącznie z kwalifikującymi się kosztami zarządu.

Artykuł 78

Akumulacja prefinansowania i płatności okresowych

1. Skumulowana kwota prefinansowania i płatności okresowych nie przekracza 95% wkładu Funduszy do programu operacyjnego.
2. W przypadku osiągnięcia limitu, instytucja poświadczająca przekazuje dalej Komisji informacje o wydatkach poświadczonych w dniu 31 grudnia roku „n”, jak również kwoty odzyskane dla Funduszy w ciągu roku, najpóźniej do dnia 31 stycznia roku „n+1”.

Artykuł 79

Całościowa płatność dla beneficjentów

Państwa Członkowskie upewniają się, że organ odpowiedzialny za dokonywanie płatności zapewnia, że beneficjenci otrzymują całkowitą płatność pochodzącą z wkładu z funduszy publicznych w całości, tak szybko, jak to możliwe. Nie odejmuje się, ani nie potrąca się żadnych kwot, nie mogą być również nałożone żadne dalsze specyficzne obciążenia lub innych obciążenia o równoważnym skutku, które zmniejszają kwoty dla beneficjenta.

Artykuł 80

Wykorzystanie euro

Decyzje Komisji odnoszące się do programów operacyjnych, zobowiązania i płatności Komisji, kwoty wydatków poświadczonych i wnioski o płatność z Państw Członkowskich prowadzone są w euro, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 104 ust. 3.

SEKCJA 3

PREFINANSOWANIE

Artykuł 81

Płatność

1. Po wydaniu przez Komisję decyzji zatwierdzającej wysokość wkładu ze strony Funduszy do programu operacyjnego, Komisja przesyła instytucji wyznaczonej przez Państwo Członkowskie jednorazową płatność tytułem prefinansowania. Kwota ta jest równa 7% wkładu Funduszy Strukturalnych i 10,5% wkładu Funduszu Spójności w dany program operacyjny. Może ona być rozbita pomiędzy dwa różne lata budżetowe, w zależności od dostępności środków budżetowych.
2. Całkowita kwota przelana tytułem prefinansowania jest zwracana Komisji przez instytucję wyznaczoną przez Państwo Członkowskie w przypadku, gdy żaden wniosek o płatność w ramach programu operacyjnego nie jest przesłany w terminie dwudziestu czterech miesięcy począwszy od dnia przekazania przez Komisję pierwszej transzy prefinansowania.

Artykuł 82

Odsetki

Kwota odsetek naliczona od kwoty prefinansowania jest księgowana w ramach danego programu operacyjnego i musi być odjęta od kwoty wydatków publicznych wykazanej w ostatecznej deklaracji wydatków.

Artykuł 83

Rozliczenie

Kwota przekazana tytułem prefinansowania zostaje w sensie rachunkowym rozliczona w terminie zamknięcia programu operacyjnego.

SEKCJA 4

PŁATNOŚCI OKRESOWE

Artykuł 84

Płatności okresowe

1. Płatności okresowych dokonuje się dla każdego programu operacyjnego.

2. Komisja dokonuje płatności okresowych z zastrzeżeniem uzyskania wystarczającej pewności, że systemy zarządzania i kontroli programów operacyjnych ustanowione przez Państwo Członkowskie są zgodne z art. 58 - 61. Ta pewność oparta jest na sprawozdaniu niezależnej jednostki audytu, o której mowa w art. 70.

Artykuł 85

Akceptowanie wniosków o płatność

1. Każda płatność okresowa dokonywana przez Komisję spełnia następujące warunki:
 - a) do Komisji musi być wysłany wniosek o płatność i deklaracja wydatków, zgodnie z art. 75;
 - b) w ciągu całego okresu programowania dla każdego priorytetu nie może być przyznane więcej środków niż wynosi maksymalna kwota pomocy z Funduszy;
 - c) instytucja zarządzająca musi przesłać Komisji najnowsze roczne sprawozdania z realizacji w wyznaczonym terminie, zgodnie z art. 66 ust. 3;
 - d) w odniesieniu projektu/projektów, w stosunku do których poniesiono wydatki zgodnie z danym wnioskiem o płatność, nie może mieć miejsca zawieszenie płatności, o którym mowa w art. 91, ani uzasadniona opinia Komisji dotycząca naruszenia w rozumieniu Artykułu 226 Traktatu.
2. Jeśli jeden z warunków, o którym mowa w ust. 1 nie jest spełniony, Państwo Członkowskie i instytucja poświadczająca są informowana przez Komisję tak szybko, jak to możliwe, że wniosek o płatność nie jest przyjęty.

Artykuł 86

Data przekazania wniosku o płatność i opóźnienia w płatnościach

1. Instytucja poświadczająca zapewnia, że wnioski o płatności okresowe dla programów operacyjnych są grupowane i przekazywane wspólnie do Komisji, o tyle, o ile to możliwe, trzy razy w ciągu roku. Aby płatność została dokonana w danym roku, wniosek o płatność musi być przedłożony najpóźniej do dnia 31 października.
2. Z zastrzeżeniem dostępności środków budżetowych, Komisja dokonuje płatności okresowej w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od dnia rejestracji wniosku o płatność spełniającego powyższe warunki, wymienione w art. 85.

SEKCJA 5
PŁATNOŚĆ SALDA KOŃCOWEGO I ZAMKNIĘCIE PROGRAMU

Artykuł 87

Warunki płatności salda końcowego

1. Komisja dokonuje płatności salda końcowego, pod warunkiem, że otrzymała do dnia 30 czerwca 2016 r. następujące dokumenty:
 - a) wniosek o płatność i deklarację wydatków, zgodnie z art. 75;
 - b) sprawozdanie końcowe z realizacji programu operacyjnego, łącznie z informacjami, ustanowionymi w art. 66;
 - c) deklarację ważności dla wniosku o płatność salda, o którym mowa w art. 61 lit. g, łącznie z końcowym sprawozdaniem z kontroli;

Płatność salda końcowego podlega akceptacji na mocy sprawozdania końcowego z realizacji i deklaracji ważności dla wniosku o płatność salda końcowego.

2. Nie przekazanie Komisji któregokolwiek z dokumentów, o których mowa w poprzednim ustępie, najpóźniej do dnia 30 czerwca 2016 r. pociąga za sobą automatyczne anulowanie salda końcowego, zgodnie z art. 92.
3. Pod warunkiem dostępności środków budżetowych, Komisja dokonuje płatności salda końcowego w terminie czterdziestu pięciu dni od daty zatwierdzenia przez nią sprawozdania końcowego oraz deklaracji ważności dla wniosku o płatność salda końcowego. Nie naruszając ust. 5, saldo zobowiązania budżetowego jest anulowane w ciągu 6 miesięcy po dokonaniu płatności.
4. Po dniu 30 czerwca 2016 r., żadne dalsze wydatki, nie poświadczone do tej pory, nie mogą być dodane do żadnej deklaracji wydatków.
5. Bez względu na wyniki wszelkich kontroli przeprowadzonych przez Komisję lub przez Europejski Trybunał Obrachunkowy, saldo wypłacone przez Komisję dla programu operacyjnego może być zmienione w terminie dziewięciu miesięcy od dnia jego wypłacenia lub też, w przypadku salda ujemnego, które ma być zwrócone przez Państwo Członkowskie, w terminie dziewięciu miesięcy od dnia wystawienia noty debetowej.

Artykuł 88

Przechowywanie dokumentacji

Instytucja zarządzająca zapewnia, że wszystkie dokumenty uzupełniające dotyczące wydatków i kontroli danego programu operacyjnego są udostępniane Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu. Dokumenty są dostępne przynajmniej przez okres trzech lat następujących

po zamknięciu programu operacyjnego, nie naruszając przepisów regulujących pomoc publiczną. Dokumenty są przechowywane albo w formie oryginałów lub w wersjach poświadczonych dla zgodności z oryginałem na powszechnie akceptowanych nośnikach danych. Wspomniany termin zostaje przerwany w przypadku postępowania prawnego lub na właściwie umotywowany wniosek Komisji.

SEKCJA 6

PRZERWANIE, ZATRZYMANIE I ZAWIESZENIE PŁATNOŚCI

Artykuł 89

Przerwanie

1. Ostateczny termin płatności przerywa urzędnik zatwierdzający, posiadający delegację w znaczeniu Rozporządzenia (WE, Euratom) nr 1605/2002 na maksymalny okres 6 miesięcy, w przypadku, gdy istnieją wątpliwości odnośnie prawidłowego działania systemów zarządzania i kontroli, lub urzędnik ten wymaga dodatkowych informacji od władz krajowych w czasie procesu monitorowania uwag poczynionych w dorocznym przeglądzie, lub jeśli on/ona podejrzewa poważne nieprawidłowości, stwierdzone lub przypuszczane, w zadeklarowanych wydatkach.

Komisja natychmiast informuje Państwo Członkowskie i instytucję poświadczającą o przyczynach przerwania. Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne kroki w celu naprawienia sytuacji w możliwie najkrótszym czasie.

2. W przypadkach gdy niezbędne okazałoby się przyjęcie decyzji, zgodnie z art. 90 i 91 oraz zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, termin przerwania płatności, o którym mowa powyżej, jest przedłużany o maksymalny termin sześciu miesięcy.

Artykuł 90

Zatrzymanie

1. Komisja podejmuje decyzję o zatrzymaniu kwot płatności okresowych, w wysokości 20 % kwot zwracanej przez Komisję, w przypadku gdy zostały wdrożone zasadnicze elementy programu działań korygujących, o których mowa w art. 70 ust. 3 oraz jeśli wyeliminowane zostały najważniejsze niedociągnięcia wskazane w rocznym sprawozdaniu jednostki audytu dla programu operacyjnego, o którym mowa w art. 61 lit. e) pkt. i), ale wciąż niezbędne są poprawki do uzyskania przez Komisję właściwej pewności co do prawidłowego działania systemów zarządzania i kontroli.
2. Każda decyzja w sprawie zatrzymania jest przyjmowana przez Komisję po zaoferowaniu Państwu Członkowskiemu dwumiesięcznego terminu na zgłoszenie ewentualnych uwag.

3. Saldo rozliczenia płatności okresowych jest wypłacane po przyjęciu wszystkich wymaganych środków. W odmiennym przypadku, stosowana może być korekta finansowa, zgodnie z art. 100.

Artykuł 91

Zawieszenie

1. Komisja może zawiesić, wykonanie płatności okresowych na poziomie priorytetów lub programów w następujących przypadkach:
 - a) istnieją poważne niedociągnięcia w systemie zarządzania i kontroli programu, wpływające na rzetelność procedur poświadczania płatności i nie podjęto dla nich działań korygujących; lub
 - b) wydatki w poświadczonej deklaracji wydatków są związane z poważnymi nieprawidłowościami, które nie zostały poprawione; lub
 - c) Państwo Członkowskie nie wywiązało się ze swoich obowiązków w ramach art. 69 i 70.
2. W każdym przypadku, Komisja może podjąć decyzję o zawieszeniu płatności okresowych po zaoferowaniu Państwu Członkowskiemu dwumiesięcznego terminu na zgłoszenie jego uwag.
3. Komisja odwołuje zawieszenie realizacji płatności okresowych, kiedy uzna, że Państwo Członkowskie podjęło działania niezbędne do odwołania zawieszenia płatności. W przypadku niepodjęcia przez Państwo Członkowskie niezbędnych działań, Komisja może podjąć decyzję o zmniejszeniu kwoty netto lub cofnięciu wkładu wspólnotowego do programu operacyjnego, zgodnie z art. 100.

SEKCJA 7

AUTOMATYCZNE ANULOWANIE ŚRODKÓW

Artykuł 92

Zasady

1. Komisja automatycznie anuluje każdą część zobowiązań budżetowych w programie operacyjnym, która nie została wykorzystana w ramach płatności tytułem prefinansowania lub w ramach płatności okresowych, lub która nie została objęta akceptowanym wnioskiem o płatność, określonym w art. 85 do dnia 31 grudnia drugiego roku następującego po roku, w którym dane zobowiązanie budżetowe zostało ustanowione w ramach programu.
2. Automatycznemu anulowaniu podlega kwota zobowiązań otwartych na dzień 31 grudnia 2015 roku, które nie zostały objęte żadnym akceptowanym wnioskiem o płatność do dnia 30 czerwca 2016 roku.

3. W przypadku wejścia niniejszego rozporządzenia w życie po dacie pierwszego stycznia 2007 roku, termin, po którym może nastąpić pierwsze automatyczne anulowanie środków, o którym mowa w ust. 1 może zostać przedłużony, w przypadku pierwszego zobowiązania budżetowego, o liczbę miesięcy między dniem 1 stycznia 2007 roku i dniem ustanowienia pierwszego zobowiązania budżetowego.

Artykuł 93

Opóźnienia dużych projektów i systemu pomocy

W przypadku, gdy wymagana jest decyzja Komisji, w celu zatwierdzenia dużego projektu lub systemu pomocy, roczne kwoty, które potencjalnie mogą podlegać automatycznemu anulowaniu, o którym mowa w art. 92 ust. 1 są skorygowane o różnicę między harmonogramem dużego projektu lub systemu pomocy, wstępnie przekazanych przez Państwa Członkowskie i harmonogramem dużego projektu lub systemu pomocy, który jest ustanowiony w momencie podjęcia przez Komisję decyzji o dużym projekcie lub systemie pomocy. W wyjątkowych i właściwie uzasadnionych przypadkach, roczny harmonogram może być określony zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 40 ust.

Artykuł 94

Przerwanie biegu opóźnienia z tytułu postępowania prawnego i odwoławczego postępowania administracyjnego

Okres automatycznego anulowania, a którym mowa w art. 92 ust. 1 zostaje przerwany, w wysokości kwot odpowiadających odnośnym projektom, na okres trwania postępowania prawnego lub odwoławczego postępowania administracyjnego o charakterze zawieszającym, pod warunkiem, że Państwo Członkowskie przesyła Komisji, informacje uzasadniające powody, do dnia 31 grudnia roku n+2.

Dla części zobowiązań budżetowych wciąż otwartych w dniu 31 grudnia 2015 roku, okres, o którym mowa w art. 92 ust. 2 ulega przerwaniu na tych samych warunkach, w wysokości kwot odpowiadających odnośnym projektom.

Artykuł 95

Wyjątki od zasad stosowania automatycznego anulowania

Do wyliczenia salda objętego automatycznym anulowaniem środków nie wchodzi następujące kwoty:

- a) część kwoty zobowiązań budżetowych objęta złożonymi wnioskami o płatność, których zwrot został przerwany, zatrzymany lub zawieszony przez Komisję na dzień 31 grudnia roku n+2, zgodnie z art. 89, 90 i 91. Ostateczne rozliczenie tych środków zależy od rozwiązania problemu będącego przyczyną przerwania, zatrzymania lub zawieszenia płatności.

- b) część kwoty zobowiązań budżetowych objęta złożonymi wnioskami o płatność, których realizacja została ograniczona górnym pułapem, w szczególności z powodu braku dostępności środków budżetowych.
- c) część kwoty zobowiązań budżetowych, która nie mogła zostać objęta akceptowanymi wnioskami o płatność z powodu działania siły wyższej, mających poważne konsekwencje dla procesu wdrażania programu operacyjnego. Władze krajowe powołujące się na siłę wyższą muszą udowodnić bezpośrednie konsekwencje dla procesu wdrażania części lub całości programu operacyjnego.

Artykuł 96

Procedura

1. Komisja informuje, w odpowiednim czasie, Państwo Członkowskie i właściwe organy o zaistnieniu ryzyka zastosowania automatycznego anulowania środków, o którym mowa w art. 92. Komisja informuje Państwo Członkowskie i właściwe organy o kwocie automatycznego anulowania środków, wynikającej z dostępnych jej informacji.

Państwo Członkowskie dysponuje terminem dwóch miesięcy, począwszy od dnia otrzymania takich informacji, na zgodzenie się z wysokością podanej kwoty lub też na wniesienie swoich uwag. Komisja dokonuje automatycznego anulowania środków nie później niż dziewięć miesięcy po upływie terminu, o którym mowa w art. 92.

2. Wkład finansowy Funduszu do programu operacyjnego jest dla danego roku obniżany o kwotę środków automatycznie anulowanych. Państwo Członkowskie opracowuje zmodyfikowany plan finansowania mający na celu rozłożenie zredukowanej kwoty pomocy pomiędzy poszczególne priorytety programu operacyjnego. W przypadku nie przekazania takiego dokumentu, Komisja redukuje proporcjonalnie kwoty alokacji każdego priorytetu.

SEKCJA 8

CZĘŚCIOWE ZAMKNIĘCIE

Artykuł 97

Częściowe zamknięcie

1. Możliwe jest częściowe zamykanie programów operacyjnych, według wybranej przez Państwo Członkowskie częstotliwości.

Częściowe zamknięcie dotyczy projektów zakończonych, dla których dokonano płatności końcowej do beneficjenta nie później niż dnia 31 grudnia roku n-1. Dla celów niniejszego rozporządzenia, za zakończone uważa się projekty, których działania zostały w sposób rzeczywisty zrealizowane, a beneficjent otrzymał płatność końcową lub beneficjent dostarczył instytucji zarządzającej dokument o równorzędnej wartości.

2. Saldo płatności odpowiadające projektom zakończonym jest ujęte w deklaracjach wydatków. Częściowego zamknięcia programu dokonuje się pod warunkiem przekazania Komisji przez instytucję zarządzającą, w terminie do 30 czerwca roku n:
 - a) deklaracji wydatków odnoszącej się do przedmiotowych projektów;
 - b) deklaracji potwierdzającej zgodność z prawem i prawidłowość transakcji objętych deklaracją o wydatkach, wydaną przez jednostkę audytu dla programu, o której mowa w art. 61.

Artykuł 98

Wstrzymanie dokumentów

1. Instytucja zarządzająca przechowuje do dyspozycji Komisji listę projektów zakończonych, dla których dokonano płatności końcowej.
2. Instytucja zarządzająca zapewnia, że wszystkie dokumenty dodatkowe dotyczące wydatków i kontroli danego projektu są dostępne dla Komisji i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego. Dokumenty są przechowywane przynajmniej przez okres trzech lat następujących po roku częściowego zamknięcia programu, nie naruszając zasad regulujących pomoc publiczną. Dokumenty są przechowywane albo w formie oryginałów lub w wersjach poświadczonych dla zgodności z oryginałem na powszechnie akceptowanych nośnikach danych. Wspomniany termin zostaje przerwany w przypadku postępowania prawnego lub na właściwie umotywowany wniosek Komisji.
3. Wszelkie korekty finansowe dokonane zgodnie z art. 99 i 100, dotyczące działań podlegających częściowemu zamknięciu są przyjmowane jako korekty finansowe netto.

ROZDZIAŁ II KOREKTY FINANSOWE

SEKCJA 1

KOREKTY FINANSOWE DOKONYWANE PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

Artykuł 99

Korekty finansowe dokonywane przez Państwa Członkowskie

1. Państwa Członkowskie ponosi odpowiedzialność kontroli nieprawidłowości w pierwszej kolejności, działając na podstawie dowodów wszelkich większych zmian, wpływających na charakter lub warunki wdrażania lub kontroli pomocy i dokonują wymagany korekt finansowych.

2. Państwa Członkowskie dokonują wymaganych korekt w związku z nieprawidłowościami indywidualnymi lub systemowymi, wykrytymi w projektach lub programach operacyjnych. Korekty dokonane przez Państwo Członkowskie polegają na odzyskaniu całości lub części wkładu Wspólnoty. Państwo Członkowskie uwzględnia charakter i wagę nieprawidłowości oraz stratę finansową Funduszu.

Wolne środki Wspólnoty mogą być ponownie wykorzystane przez Państwo Członkowskie do dnia 31 grudnia 2015 r. w danym programie operacyjnym, zgodnie z przepisami, o których mowa w ust. 3.

Państwa Członkowskie uwzględniają w rocznym wykonaniu i sprawozdaniu z kontroli przekazanym do Komisji zgodnie z art. 61 i 66, listę postępowań w sprawie anulowania rozpoczętych w danym roku.

3. Wkład Funduszy, anulowany zgodnie z ust. 2 nie może być wykorzystany ponownie dla projektu lub projektów, które podlegały korekcie, ani w przypadku, gdy korekta finansowa jest dokonywana dla błędu systemowego, dla projektów w ramach priorytetu, w przypadku, gdy ten błąd systemowy się pojawił.

Państwa Członkowskie informują Komisję w sprawozdaniu, o którym mowa w art. 66 o decyzji lub propozycji ponownego wykorzystania anulowanych Funduszy oraz, jeśli to właściwe, poprawy planu finansowej dla programu operacyjnego.

4. W przypadku nieprawidłowości systemowych, Państwo Członkowskie rozszerza swoje czynności dowodowe, w celu objęcia nimi wszystkich projektów, które mogły być dotknięte tymi nieprawidłowościami.

SEKCJA 2

KOREKTY FINANSOWE DOKONYWANE PRZEZ KOMISJĘ

Artykuł 100

Kryteria korekt

1. Komisja może dokonać korekt finansowych przez anulowanie całości lub części wkładu Wspólnoty w programie operacyjnym, jeśli po przeprowadzeniu niezbędnej analizy uzna, że:
 - a) istnieje poważne niedociągnięcie w systemie zarządzania i kontroli programem, co naraża na ryzyko wkład Wspólnoty już wypłacony dla tego programu;
 - b) wydatki zawarte w poświadczonej deklaracji wydatków są nieprawidłowe i nie zostały skorygowane przez Państwo Członkowskie przed rozpoczęciem procedury korekty w ramach niniejszego ustępu;
 - c) Państwo Członkowskie nie wypełniło swoich obowiązków wynikających z art. 69 przed rozpoczęciem procedury korekty w ramach niniejszego ustępu.

2. Komisja opiera swoje korekty finansowe na wykrytych indywidualnych przypadkach nieprawidłowości, uwzględniając systemowy charakter nieprawidłowości, w celu określenia, czy należy zastosować korektę zryczałtowaną czy szacunkową. W przypadku, gdy nieprawidłowość odnosi się do deklaracji wydatków, dla której w rocznym sprawozdaniu kontrolnym wydano poprzednio pozytywne zapewnienie, zgodnie z art. 61 ust. 1 lit. e) pkt. ii), zakłada się problem systemowy, umożliwiający zastosowanie korekty zryczałtowanej bądź szacunkowej, chyba, że Państwo Członkowskie w ciągu dwóch miesięcy dostarczy dowód obalający to przypuszczenie.
3. Komisja, podejmując decyzję o wysokości kwoty korekty, uwzględnia wagę nieprawidłowości i rozmiar konsekwencji finansowych zauważonych w danym programie operacyjnym niedociągnięć.
4. W przypadku, gdy Komisja opiera swoje stanowisko na faktach potwierdzonych przez audytorów, po przeanalizowaniu działań podjętych przez dane Państwo Członkowskie, w ramach art. 70, sprawozdań dostarczonych na podstawie Rozporządzenia (WE) nr 1681/94 i wszelkich odpowiedzi udzielonych przez Państwo Członkowskie, wyciąga własne wnioski dotyczące konsekwencji finansowych.
5. W przypadku, gdy Państwo Członkowskie nie wypełnia swoich zobowiązań, o których mowa w art. 13 ust. 4, Komisja może dokonać korekty finansowej przez anulowanie całości lub części wkładu Wspólnoty dla danego Państwa Członkowskiego.

Artykuł 101

Procedura

1. Przed podjęciem decyzji w sprawie korekty finansowej, Komisja otwiera procedurę, informując Państwo Członkowskie o tymczasowych wnioskach i wymagając od Państwa Członkowskiego przedłożenia jego uwag w ciągu dwóch miesięcy.

W przypadku, gdy Komisja proponuje korektę finansową na podstawie szacunku lub korektę zryczałtowaną, Państwo Członkowskie ma możliwość wykazać na podstawie analizy odpowiednich dokumentów, że rzeczywisty zakres nieprawidłowości był mniejszy niż w ocenie Komisji. W porozumieniu z Komisją, Państwo Członkowskie może ograniczyć zakres tej analizy do właściwej proporcji lub próby właściwych dokumentów. Poza odpowiednio uzasadnionymi przypadkami, termin tej analizy nie przekracza kolejnych dwóch miesięcy po dwumiesięcznym okresie, o którym mowa powyżej.
2. Komisja uwzględnia wszelkie dowody dostarczone przez Państwo Członkowskie przed upływem terminu.
3. W przypadku, gdy Państwo Członkowskie nie akceptuje tymczasowych wniosków Komisji, Komisja zaprasza Państwo Członkowskie na spotkanie, w trakcie którego obie strony we współpracy opartej na partnerstwie dokładają starań w celu osiągnięcia porozumienia w sprawie tych spostrzeżeń i wyciągniętych z nich wniosków. Komisja podejmuje decyzję o korekcie finansowej w przypadku, gdy

porozumienie nie zostanie osiągnięte w ciągu 6 miesięcy od dnia spotkania. Jeśli spotkanie nie ma miejsca, 6-miesięczny okres rozpoczyna swój bieg w dniu otrzymania odmowy udziału Państwa Członkowskiego w spotkaniu.

Artykuł 102

Zwrot kwot

1. Wszelkich zwrotów, które mają być dokonane na rzecz Komisji, dokonuje się przed upływem terminu wymagalności, wskazanej dla celów odzyskania środków, zgodnie z art. 72 zasad realizacji Rozporządzenia Finansowego, mającego zastosowanie do ogólnego budżetu Wspólnot Europejskich¹². Za termin wymagalności przyjmuje się ostatni dzień drugiego miesiąca następującego po wystawieniu polecenia zwrotu.
2. Opóźnienie w dokonaniu zwrotu stanowi podstawę naliczania odsetek z powodu płatności przeterminowanej, począwszy od terminu wymagalności a skończywszy w dniu rzeczywistego dokonania płatności. Wysokość odsetek wynosi półtora punktu procentowego powyżej stawki stosowanej przez Europejski Bank Centralny w głównych operacjach refinansowych w pierwszym dniu roboczym miesiąca, w którym przypada termin wymagalności.

Artykuł 103

Obowiązki Państw Członkowskich

Korekta finansowa dokonywana przez Komisję nie narusza obowiązków Państw Członkowskiego do dochodzenia zwrotów na podstawie art. 100 i do odzyskania pomocy publicznej na podstawie art. 14 Rozporządzenia (WE) nr 659/1999.

¹² Rozporządzenie (WE) nr 2352/2002, Dz.U. nr L 351, z dnia 28.12.2002.

TYTUŁ VIII

KOMITETY

ROZDZIAŁ I KOMITET EFRR, FUNDUSZU SPÓJNOŚCI I KOORDYNACJI FUNDUSZY

Artykuł 104

Komitet i procedury

1. Komisję wspiera Komitet EFRR, Funduszu Spójności i Koordynacji Funduszy (zwany dalej „komitetem”).
2. W przypadku wszelkich odniesień do niniejszego ustępu, zastosowanie ma procedura doradztwa, ustanowiona w art. 3 Decyzji 1999/468/KE, zgodnie z jej art. 7 ust. 3.
3. W przypadku wszelkich odniesień do niniejszego ustępu, zastosowanie ma procedura zarządzania, ustanowiona w art. 4 Decyzji 1999/468/KE, zgodnie z jej art. 7 ust. 3.

Za okres, o którym mowa w art. 4 ust. 3 Decyzji 1999/468/KE przyjmuje się 1 miesiąc.
4. Komitet ustala swój regulamin wewnętrzny.
5. EBI i EFI mianują przedstawicieli bez prawa głosu.

ROZDZIAŁ II KOMITET PRZEWIDZIANY W ARTYKULE 147 TRAKTATU

Artykuł 105

Komitet przewidziany w Artykule 147 Traktatu

1. Komitet przewidziany w Artykule 147 Traktatu, wspierający Komisję w zarządzaniu EFS, składa się, dla każdego Państwa Członkowskiego, z przedstawiciela administracji rządowej, przedstawiciela organizacji pracowniczych i przedstawiciela organizacji pracodawców. Członek Komisji sprawujący funkcję przewodniczącego Komitetu może tę funkcję przekazać jednemu z wyższych urzędników Komisji.
2. Każde Państwo Członkowskie mianuje po jednym zastępcy na miejsce każdego ze swoich reprezentantów, o których mowa w ust. 1. W przypadku nieobecności jednego członka, zastępca automatycznie upoważniony jest do wzięcia udziału w obradach.

3. Członkowie Komitetu i ich zastępcy mianowani są przez Radę, na wniosek Komisji, na okres trzech lat. Mandat ich jest odnawialny. Rada, w odniesieniu do składu Komitetu, zmierza do zapewnienia sprawiedliwej reprezentacji poszczególnych zainteresowanych grup. EBI i EFI, w zakresie dotyczących go punktów porządku obrad, mianują swego przedstawiciela, bez prawa głosu.
4. Komitet jest konsultowany, jeżeli przedmiotem jego debaty są następujące zagadnienia:
 - a) projekty decyzji Komisji dotyczące narodowych strategicznych ram odniesienia;
 - b) kategorie działań pomocy technicznej, o których mowa w art. 43 w przypadku wsparcia z EFS.
5. Komisja konsultuje się z Komitetem w sprawach innych, niż te wymienione w ust. 4.

TYTUŁ IX

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 106

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie wpływa na kontynuację lub modyfikację, w tym całkowite lub częściowe anulowanie, pomocy zatwierdzonej przez Radę lub Komisję na podstawie rozporządzeń (EWG) nr 2052/88, (EWG) nr 4253/88, (WE) nr 1164/94 i (WE) nr 1260/99 oraz jakichkolwiek innych przepisów mających zastosowanie do tej pomocy w dniu 31 grudnia 2006 roku.
2. W momencie tworzenia systemów pomocy Wspólnoty, Komisja uwzględnia wszelkie działania już zatwierdzone przez Radę lub Komisję przed wejściem w życie niniejszego Rozporządzenia, niosące ze sobą skutki finansowe odczuwalne w okresie objętym tą pomocą.
3. Częściowe sumy zarezerwowane z tytułu pomocy zatwierdzonej przez Komisję w okresie od dnia 1 stycznia 2000 r. do dnia 31 grudnia 2006 r., dla których nie zostały wysłane do Komisji dokumenty wymagane do zamknięcia pomocy przed upływem ostatecznego terminu złożenia sprawozdania końcowego, są automatycznie anulowane przez Komisję nie później niż w dniu 31 grudnia 2010 r., powodując zwrot nienależnie wypłaconych środków.

Dokumenty niezbędne do zamknięcia pomocy obejmują wniosek o płatność sald końcowego, sprawozdanie końcowe z realizacji oraz deklarację sporządzoną przez osobę lub jednostkę funkcjonalnie niezależną od instytucji zarządzającej, podsumowującą wnioski przeprowadzonych kontroli i oceniającą prawidłowość wniosku o płatność salda końcowego, jak również zgodność z prawem i prawidłowość transakcji objętych końcowym poświadczeniem wydatków, o którym

mowa w art. 38 ust. 1 lit. (f) rozporządzenia (WE) nr 1260/1999.

Z kalkulacji kwoty automatycznie anulowanych środków wyłącza się środki odpowiadające projektom lub programom objętym procedurą zawieszenia płatności z powodu postępowania prawnego lub administracyjnego postępowania odwoławczego o charakterze zawieszającym.

Artykuł 107

Klauzula ponownego rozpatrzenia

Rada dokonuje ponownego rozpatrzenia niniejszego Rozporządzenia najpóźniej w dniu 31 grudnia 2013 r., zgodnie z procedurą ustanowioną w Artykule 161 Traktatu.

Artykuł 108

Uchylenie

Rozporządzenie (WE) nr 1260/99 zostaje niniejszym uchylone z dnia 1 stycznia 2007 r..

Wszelkie odniesienia do Rozporządzenia (WE) nr 1260/99 są interpretowane jako odniesienia do niniejszego Rozporządzenia.

Artykuł 109

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie 20 dnia od dnia jego publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze Rozporządzenie jest stosowane od dnia 1 stycznia 2007 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, [...]

*W imieniu Rady
Przewodniczący
[...]*

ZAŁĄCZNIK

FUNDUSZE STRUKTURALNE I FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

Roczny podział zobowiązań na lata 2007 - 2013 (o którym mowa w art. 15)

(miliony euro – ceny z 2004 r.)

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
46 333	47 168	47 879	48 024	48 163	48 923	49 704

LEGISLACYJNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Obszar(y) polityki: Spójność w celu wzrostu i zatrudnienia

Działanie(nia):

TYTUŁ DZIAŁANIA: ROZPORZĄDZENIE RADY WPROWADZAJĄCE OGÓLNE PRZEPISY DOTYCZĄCE EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU ROZWOJU REGIONALNEGO, EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO I FUNDUSZU SPÓJNOŚCI

1. LINIA BUDŻETOWA/LINIE BUDŻETOWE+ TYTUŁ(Y)

2. KWOTY CAŁKOWITE

2.1. Całkowita alokacja na działanie (Część B): 336 194 miliony euro zobowiązań

2.2. Okres stosowania:

1 stycznia 2007 – 31 grudnia 2013

2.3. Całkowite wieloletnie szacunkowe wydatki:

(a) Harmonogram zobowiązań/płatności (interwencja finansowa) *(patrz punkt 6.1.1)*

Miliony euro (do trzech miejsc po przecinku)

	Rok [n]	[n+1]	[n+2]	[n+3]	[n+4]	[n+5 i następne lata]	Suma
Zobowiązania	49 021	50 903	52 704	53 921	55 159	116 373	378 082
Płatności	16 611	29 483	33 468	38 808	45 042	98 296	261 709

(b) Pomoc techniczna i administracyjna oraz wydatki dodatkowe *(patrz punkt 6.1.2)*

Zobowiązania	148	153	159	162	166	350	1 138
Płatności	50	89	101	117	136	296	787

Suma a+b							
Zobowiązania	46 169	51 056	52 863	54 083	55 325	116 723	379 219
Płatności	16 661	29 572	33 570	38 924	45 178	98 591	262 496

(c) Całkowity finansowy wpływ na zasoby ludzkie i inne wydatki administracyjne *(patrz punkty 7.2 i 7.3)*

Zapotrzebowanie na zasoby ludzkie i administracyjne będzie pokryte wewnątrz alokacji przydzielonej dla Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej (DG Regio) w ramach procedury rocznej alokacji.

Alokacja stanowisk będzie z jednej strony zależała od wewnętrznej organizacji przyszłej Komisji i z drugiej strony od ewentualnej realokacji stanowisk pomiędzy poszczególnymi jednostkami w związku z nowymi perspektywami finansowymi.

Suma a+b+c							
Zobowiązania							
Płatności							

2.4. Zgodność z programowaniem finansowym i perspektywą finansową

X Projekt jest zgodny z istniejącym programowaniem finansowym.

[...] Projekt zakłada ponowne programowanie odnośnych tytułów w perspektywie finansowej.

[...] Projekt może wymagać stosowania przepisów Porozumienia Międzyinstytucjonalnego.

2.5. Finansowy wpływ na dochód:¹³

X Projekt nie ma żadnego wpływu finansowego (obejmuje techniczne aspekty odnoszące się do realizacji działania)

LUB

[...] Projekt ma wpływ finansowy– wpływ na dochody jest następujący:

(NB: Wszystkie szczegóły i obserwacje dotyczące metod obliczania wpływu na dochody załącza się w osobnym załączniku.)

(miliony euro, do jednego miejsca po przecinku)

Linia budżetowa	Dochód	Poprzednie działania a [Rok n-1]	Działania							
			[Rok n]	[n+1]	[n+2]	[n+3]	[n+4]	[n+5]		
	a) Dochód w wartościach bezwzględnych									
	b) Zmiana dochodu	Δ								

(Należy określić każdą zaangażowaną linię budżetową, wraz z odpowiednimi numerami wierszy tabeli, w przypadku, gdy wpływa on na więcej niż jedną linię budżetową.)

¹³ Dalsze wyjaśnienia w osobnej notce wyjaśniającej.

3. CECHY BUDŻETU

Rodzaj wydatków		Nowe	Wkład EFTA	Wkład państw kandydujących	Tytuł w perspektywie finansowej
Non-comp	Diff	TAK/	NIE	NIE	Nr 1b

4. PODSTAWA PRAWNA

Artykuł 161

5. OPIS I PODSTAWY

Patrz dokument „Obszerna analiza wpływu propozycji ustawodawczej odnośnie rewizji rozporządzeń mających zastosowanie przy zarządzaniu Funduszami Strukturalnymi i Funduszem Spójności”.

6. WPŁYW FINANSOWY

6.1. Całkowity wpływ finansowy na Część B - (w ciągu całego okresu programowania)

(Metoda obliczania całkowitych kwot zawartych w poniższej tabeli musi być opisana w podziale w Tabeli 6.2.)

6.1.1. Interwencja finansowa

Zobowiązania (miliony euro, do trzeciego miejsca po przecinku)

Podział	[Rok n]	[n+1]	[n+2]	[n+3]	[n+4]	[n+5 i następne lata]	Suma
Działanie 1							
Działanie 2							
itd.							
SUMA	49 021	50 903	52 704	53 921	55 159	116 373	378 082

6.1.2. Pomoc techniczna i administracyjna, wydatki dodatkowe i wydatki na informatykę (zobowiązania)

	[Rok n]	[n+1]	[n+2]	[n+3]	[n+4]	[n+5 i następne lata]	Suma
1) Pomoc techniczna i administracyjna							
a) Biura pomocy technicznej							

b) Inne wydatki pomocy technicznej i administracyjnej: - intra muros: - extra muros: <i>Z których na budowę i utrzymanie skomputeryzowanych systemów zarządzania</i>							
Suma 1							
2) Dodatkowe wydatki							
a) Studia							
b) Spotkania ekspertów							
c) Informacja i publikacje							
Suma 2							
SUMA	148	153	159	162	166	350	1 138

6.2. Wyliczenie kosztów według działań przewidzianych w części B (w ciągu całego okresu programowania)¹⁴

(W przypadku, gdy istnieje więcej niż jedno działania, należy podać szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych działań podejmowanych, w celu oszacowania wysokości i kosztów wyników.)

Zobowiązania (miliony euro, do trzeciego miejsca po przecinku)

Podział	Rodzaj wyników (projekty, akty)	Liczba wyników (całkowita dla lat od 1...n)	Średni koszt jednostkowy	Koszt całkowity (całkowity dla lat od 1...n)
	1	2	3	4=(2X3)
<u>Działanie 1</u>				
- Środek 1				
- Środek 2				
<u>Działanie 2</u>				
- Środek 1				
- Środek 2				
- Środek 3				
itd.				
KOSZT CAŁKOWITY				

¹⁴ Dalsze wyjaśnienia w osobnej notce wyjaśniającej.

Jeśli to konieczne, należy wyjaśnić metodę obliczeń

7. WPŁYW NA WYDATKI PERSONALNE I ADMINISTRACYJNE

7.1. Wpływ na zasoby ludzkie

Rodzaj stanowiska		Personel przyjęty do zarządzania działaniami, przy wykorzystaniu istniejących i/lub nowych zasobów		Suma	Opis zadań wynikający z działania
		Liczba stałych stanowisk	Liczba stanowisk tymczasowych		
Urzędnicy lub personel tymczasowy	A				<i>Jeśli to konieczne, w załączniku można dołączyć pełniejszy opis zadań.</i>
	B				
	C				
Inne zasoby ludzkie					
Suma					

7.2. Całkowity wpływ finansowy na zasoby ludzkie

Rodzaj zasobów ludzkich	Kwota (w euro)	Sposób obliczenia*
Urzędnicy		
Personel tymczasowy		
Inne zasoby ludzkie (określić linię budżetową)		
Suma		

Kwoty stanowią całkowite wydatki ponoszone w okresie 12 miesięcy

7.3. Inne wydatki administracyjne wynikające z działania

Linia budżetowa (numer i tytuł)	Kwota (w euro)	Sposób obliczenia
Całkowita alokacja (Tytuł A7)		
A0701 – Misje		
A07030 – Spotkania		
A07031 – Komitety obowiązkowe ¹		
A07032 – Komitety nieobowiązkowe ¹		
A07040 – Konferencje		
A0705 – Studia i konsultacje		
Inne wydatki (należy określić)		
Systemy informacyjne (A-5001/A-4300)		
Inne wydatki – Cześć A (należy określić)		
Suma		

Kwoty stanowią całkowite wydatki ponoszone w okresie 12 miesięcy

¹ Określić rodzaj komitetu i grupę, do której przynależy.

I.	Suma roczna (7.2 + 7.3)	euro
II.	Czas trwania działania	lata
III.	Całkowite koszty działania (I x II)	euro

(Szacujące koszty personalne i administracyjne, DG/Biura muszą uwzględnić decyzje podjęte przez Komisję w sprawie ich orientacji/debatę APS, i przyjęcie wstępnego projektu budżetu (WPB). Oznacza to, że DG muszą wykazać, że koszty zasobów ludzkich można pokryć w drodze szacunkowej wstępnej alokacji, dokonanej w czasie przyjęcia WPB.

W wyjątkowych przypadkach (to jest, w tych przypadkach, gdy dane działanie nie mogło być przewidziane w czasie przygotowywania WPB) konieczne będzie odwołanie się do decyzji Komisji w sprawie czy i w jaki sposób (w drodze poprawek szacunkowej wstępnej alokacji, działania przesunięcia ad hoc lub listu w sprawie poprawek do projektu budżetu) może nastąpić przyjęcie proponowanych działań.)

8. DALSZA ANALIZA I OCENA

8.1. Postanowienia w sprawie dalszej analizy

Państwo Członkowskie, w porozumieniu z instytucją zarządzającą i po konsultacjach z partnerami, tworzy dla każdego programu operacyjnego komitet monitorujący. Komitet monitorujący upewnia się co do skuteczności i jakości wdrażanej interwencji. Sprawdza i zatwierdza kryteria selekcji finansowanych działań, dokonuje okresowej oceny osiągniętych postępów celem dotarcia do specyficznych celów programu operacyjnego, bada rezultaty wdrażania oraz sprawdza i zatwierdza roczne sprawozdanie z wykonania i końcowe sprawozdanie z wykonania przed ich wysłaniem do Komisji.

Instytucja zarządzająca i komitet monitorujący zapewniają monitorowanie w przypadku wskaźników rezultatu, w tym również wskaźników fizycznych, oddziaływania i finansowych zdefiniowanych w programie operacyjnym. Wskaźniki te odnoszą się do specyficznego charakteru sektora Państwa Członkowskiego oraz celów, do których się dąży. Komisja w partnerstwie z Państwami Członkowskimi i zgodnie z zasadą proporcjonalności sprawdza wskaźniki potrzebne do monitorowania i oceny programu operacyjnego.

Instytucja zarządzająca przekazuje Komisji roczne sprawozdanie z wykonania i kontroli programu operacyjnego w okresie sześciu miesięcy po zakończeniu każdego roku kalendarzowego wdrażania. Przed przekazaniem do Komisji każde sprawozdanie jest sprawdzane i zatwierdzone przez komitet monitorujący.

8.2. Postanowienia i harmonogram planowanej oceny

Programy operacyjne Państw Członkowskich dla wdrażania Funduszu podlegają ocenie ex-ante, ocenie częściowej i ocenie ex-post.

Ocena ex-ante ma na celu optymalizację alokacji środków budżetowych programów operacyjnych oraz poprawę jakości programowania. Państwo Członkowskie bierze odpowiedzialność za jej przeprowadzenie.

Ocena cząstkowa ma za zadanie zbadać skuteczność programów operacyjnych celem ich przystosowania dla poprawienia jakości interwencji i ich wdrażania. Ma miejsce wówczas, gdy monitorowanie programów wykaże, że przedsięwzięcia odchodzą w sposób znaczący od celów przewidzianych w początkowej fazie lub gdy zostały zaproponowane zmiany merytoryczne. Przeprowadza się ją z inicjatywy instytucji zarządzającej wspólnie z Komisją lub z inicjatywy Komisji wspólnie z instytucją zarządzającą.

Za przeprowadzenie oceny ex-post jest odpowiedzialna Komisja wspólnie z Państwem Członkowskim i instytucją zarządzającą, która to zapewnia zebranie danych potrzebnych do jej realizacji. Ocena ex-post jest zakończona najpóźniej dwa lata po okresie programowania, główne rezultaty są zawarte w sprawozdaniach zamykających programy.

9. ŚRODKI PRZECIWDZIAŁAJĄCE NADUŻYCIOM

Komisja upewnia się co do istnienia i dobrego funkcjonowania w Państwach Członkowskich systemów zarządzania i kontroli. Opiera się też na rocznych sprawozdaniach z kontroli oraz na własnych kontrolach przeprowadzanych na miejscu celem sprawdzenia dobrego funkcjonowania tych systemów. Komisja współpracuje z krajowymi jednostkami audytu programów operacyjnych, z którymi to spotyka się minimum raz w roku.

W przypadku niesprawności krajowych systemów zarządzania i kontroli Komisja przerywa, zatrzymuje lub zawiesza całą bądź część kwoty płatności.

Komisja może nanieść poprawki finansowe anulując całość lub część wysokości wkładu Wspólnoty w programie operacyjnym, jeśli stwierdzi, że istnieją braki w systemach zarządzania i kontroli, które narażają na niebezpieczeństwo już przyznany wkład Wspólnoty, że oświadczenia o wydatkach są nieregularne i że nie są przedmiotem działań korygujących ze strony Państw Członkowskich, czy też że Państwa Członkowskie nie uwzględniły uwag Komisji odnośnie rocznego sprawozdania z wykonania i kontroli sporządzonego przez instytucję zarządzającą.